

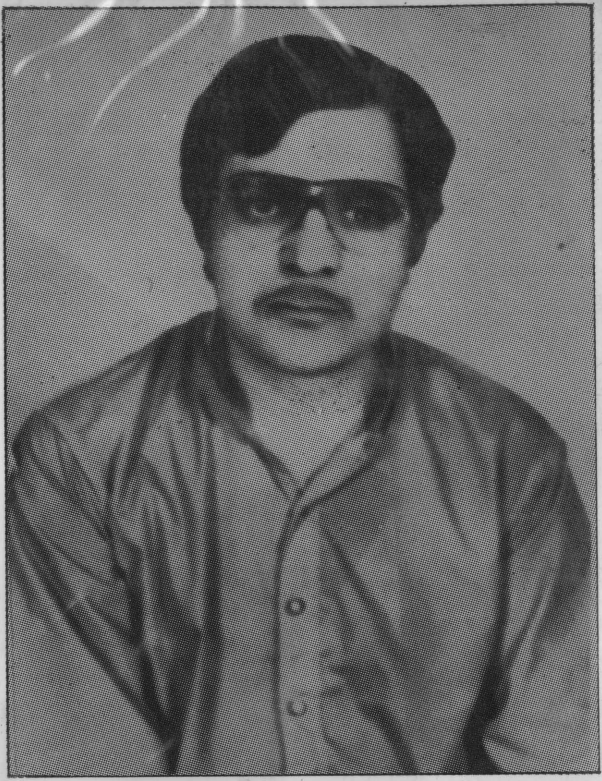

بڑی اوکولی

سید اللہ رفیع

Ketabton.com

B
3.532
RAF
1717

کتابخانه

د امان کتاب لڅېړونو څخه

پېښور

پولی اوکولی

ویناوال

حبیب الله رفیع

۱۳۶۷

- د کتاب نوم : بلخ او گولۍ
- ویناوال : حبیب الله رفیع
- د چاپ کال : ۱۳۶۷
- خطاط : شاه محمود پتنگ نقشبندی

تړون

دهغو سرلوړو شهيدانو په نوم

چې

په مېرانه د گوليو په بوليو ورگې شول

خو

چېل ناوړي د بنمن ته يې سر ونه

ټليټ نذکرل

په مینه

حبیب الله رفیع

ل

٦٨	افغان	١	سريزه
٦٩	سورخزان	٣	داستاد پښواک ليکنه
٧٤	آبادي	١١	د بناغلي پسرلي ليکنه
٧٥	داستقلال لمن	١٣	د بناغلي روحاني ليکنه
٧٦	وېر	١٧	د بناغلي تنگيال ليکنه
٧٧	ميرانه	٢١	د بناغلي جهاني شعر
٧٩	داختر دعا	٢٥	د بناغلي نور شعر
٨١	زندان	٣١	خپلي خبرې
٨٢	سلسلي	٤٧	لوېر خداير!
٨٣	د پلار پر لار	٤٨	د لمر خيره
٨٣	لوېر پسر	٥٠	ژبا
٨٤	د کمونيزم خبره	٥١	د حق کور
٩٠	خبرې نه کوي	٥٨	داختر وړخ
٩١	د خره مينه	٦٢	زما جرم
٩٢	د آزادي شيبې	٦٥	غزل
٩٣	د نور شپې	٦٦	منزل

۱۲۹	د شاری گوته ترانه	۹۴	له ماخوږي له ما طرب مه غواړي
۱۳۰	وينه او مينه	۱۰۰	قي - بي
۱۳۲	سانگ كه سالنه	۱۰۰	نقاقت
۱۳۳	كومنتي	۱۰۱	دوينو باران
۱۳۴	دوينو زلفه	۱۰۲	دولت كه دولت
۱۳۶	سرونه كړل	۱۰۲	زحمت كشي او زحمت كشي
۱۳۷	للون	۱۰۳	باسره وژندل
۱۳۸	دا وطن	۱۰۴	اكاء كام ۶ خاد
۱۴۰	د شهيد وينه	۱۰۴	شاه شجاع او برك شا
۱۴۱	خه ونه وايي ؟	۱۰۵	خاك من
۱۴۲	جبه زار	۱۰۸	د لستوي مار
۱۴۳	د شمال له خوا شمال دي	۱۰۸	رجيم
۱۴۷	ستالين او امين	۱۰۹	دوينو بهير
۱۴۸	توقفگاه زمان	۱۱۷	د نور خلی
۱۵۰	د ننگ تدبير	۱۲۰	بت پرستي
۱۵۱	غورې پدلی ری افغانستان	۱۲۱	زیری
۱۵۴	درداني	۱۲۷	دودشو - وودشو
۱۵۵	مناجات	۱۲۸	پنجه لار

۱۸۸	بل جهان	۱۵۹	درزونه
۱۸۹	مجامد، مهاجر	۱۶۰	عقد
۱۹۰	زما قاتله	۱۶۰	د اتفاق صف
۱۹۱	د ملت لیکر	۱۶۱	زندان
۱۹۱	غلامی	۱۶۲	جره
۱۹۲	د محبوب غیر	۱۶۳	سیلانی
۱۹۳	غزل	۱۶۴	پود
۱۹۴	ملی ماتم	۱۶۵	د سپیدو خط
۱۹۵	وطن پلوری	۱۶۶	برین نف
۱۹۵	تکل	۱۶۷	وینې
۱۹۶	راز	۱۶۸	انجام
۱۹۷	لوړ سرونه	۱۷۰	اور پوری شو
۱۹۸	تصویر	۱۸۲	نه کالیبری
۱۹۹	د مور غیر	۱۸۳	ردیف بندگی
۲۰۰	بریلی پاخون	۱۸۴	نوی دام
۲۰۴	اسیر	۱۸۵	د مسافر جنازه
۲۰۵	د لږه غونډه	۱۸۶	سپیدی
۲۰۶	کربلاته سلام	۱۸۷	د باغ

۲۳۷	چار بېټه	۲۰۸	لوېې کوي
۲۳۹	د تېلې تاريخ	۲۰۸	د يېلا شپه
۲۴۰	سوی مسری	۲۰۹	پېغام
۲۴۱	د نيل پر غاړه	۲۱۶	عمر
۲۴۸	د وحشت غېږ	۲۱۷	لوېې شمېلې
۲۴۹	خوس مرگي	۲۱۸	د مجاهدو ماشومانو ترانه
۲۴۹	د اقدار جناب	۲۲۰	د ايمان زور
۲۵۰	زېږيز	۲۲۰	شهيدانو
۲۵۱	امتحان	۲۲۱	چېرته ولاړ شم؟
۲۵۲	د خوشال بابا په مزار	۲۲۲	د تاريخ غير گوت
۲۵۲	مقابله	۲۲۵	د حق لمر
۲۵۲	ټپي ټول	۲۲۶	د حان مرگ
۲۵۴	د ذبيح الله شهادت	۲۲۷	د توه کي په ياد
۲۵۴	فردوس	۲۲۸	د سر سپوږی
۲۵۵	منظوم ليک	۲۲۹	غم
۲۵۶	لوی فاتح	۲۳۰	فلکه
۲۵۶	د روند غم	۲۳۱	چکران
۲۵۷	د نيم	۲۳۶	يوليک

۲۶۷	دروس بار	۲۵۸	په شيندو نړۍ کې
۲۶۸	د شهيد وينه	۲۵۸	پر لیبیا تیری
۲۶۸	پلی نوم	۲۵۹	د مینې بقاء
۲۶۹	صرام	۲۶۰	یو هدف
۲۶۹	د سپیدو نجر	۲۶۰	د روس بچی
۲۷۰	لفظي بشر دوستان	۲۶۱	نوي سا
۲۷۰	حرار وونه	۲۶۲	د زړه قصه
۲۷۱	د پشواک پشواک	۲۶۲	د زړه کوډ
۲۷۱	آسیا	۲۶۳	د بهار پر لوری
۲۷۲	قدمونه	۲۶۴	اصلی رنگ
۲۷۲	استلاف	۲۷۳	دار
		۲۶۵	د افغان نجر
		۲۶۶	فاصله
		۲۶۶	ولایت
		۲۶۷	رشته

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

له کرم وخت نه چې په افغانستان کې د کمونستي وحشت له لاسه
داور، وینو، وپېرې او ویر سلسله راښکېدلې ده، له هماغه وخته زما
د شعر دنیا هم دا ورونو او وپرونو په حلقه کې راټیره شوې او د یوه مظلوم
ملت د اسویلیو او زگېروبو او په عین حال کې د یوه مغرور ملت
د بهادریو او تکبیرونو چیغې په خپله غږه کې راغږېږي .

خو کاله پخوا ما د جهاد له فرهنګي سنگر نه «اورونه او وپرونه»
نشر کړل او خپل غمونه او دردونه یې له خپل غم څپلي او دردمن ملت
سره شریک کړل دوی هم په مینه ولورېدل، د وسله وال سنگر غازیانو
هم ونيول او ازانګه یې هم راوړسېدل .

ما په «اورونه او وپرونه» باندې د هېواد د لوی مبارز او مجاهد
لیکوال او پیاوړې شاعر او اویب استاد عبدالرحمن «پژواک» نه نظر غږېږي
ژ، دوی په زهیر او ناروغ ځان تکلیف وکاله او ارزښتناکه مقدمه یې
پرې ولیکه، ما غوښتل دا مقدمه د «اورونه او وپرونه» له دوهم چاپ
سره خپره کړم خو د «اورونه او وپرونه» تر چاپ وروسته یې د

جهاد نور شعرونه هم ويل دي او دا مي چې پرې ورنيات كړل
يوه بله مجموعه قري جوړه شوه نو حكه مي ددې مجموعې نوم
"زلمی او گولۍ" كېښود او داستاد پښواك دا اړخستناكه ليكنه
مي يې په سر كښي راوړه او هم مي د ادبي دوستانو هغه ليكنې
چې په "اورونه او وپرونه" يې د نثر او نظم په بڼه كښلې وې
ورسره ملي كړي او ورسره مي دا ورونه او وپرونه كتاب د سريزې
يوه برخه چې د "اور او وپرونه داستان"، د
په دې مجموعه كښي راوړه او دا دي خپل جهادي شعرونه له
۱۳۵۷ كال نه تر ۱۳۶۵ كال پورې د "زلمی او گولۍ" په نوم ستاسو
درونو لوستونكو مجاهدو او مهاجرو وروڼو مخي ته بدم او خپل
لكه دروند درد د رسره سپكوم!

په مينه

ح - رفيع

پېښور - فقير آباد

۱۳۶۵/۱۱/۵

بیتلم استاد پژواک :

یا حق!

از کیان ما دگر شهنامه هان توان سرود
بعد ازین خواهیم گفت آوارگانی داشتم

نازیدن به کیان برای فرزندان کشوری باستانی مانند
افغانستان در میان عواطف پاک سرمدی بیک احساس فطری
و ابدیست ، چندان که انسان آرزو مند است بعد از مرگ در وطن
خودش بخاک سپرده شود . و اما چنانکه همه آوارگی های یکسان
نیستند همه آوارگان را نیز نمیتوان همسان شمرد . این چند گونگی
در میان کیان هم هست : آنانیکه بنام شان باید نازید و آنانیکه نام
شان مایه ننگ است .

درود بر ارواح پاک آن آوارگانی که کودکان و فرزندان
برهته و گرسنه شانرا در غربت گذاشته به وطن بان گشتند ،
با دشمن جنگیدند و جز کارنامه و سرافشان میراثی نگذاشتند و
درود بر آوارگانی پی آنانرا میگیرند و سنت مقدس شهیدان راه حق
و آزادی ، جهاد و مبارزه ملی را فرض عین میدانند جان می سپارند

وراه ابدیت می سپرند .

همچنان

درد بر آوارگانی که باخامه و زبان مبارزه میکنند و با فکر
و بیان در دفاع از نواامیس معنوی و ملی جان می کتند، اشعار
شان سرود غازیان، مرثیه شهیدان، زمزمه بیروگان و نوازنده
یتیمان است، اینها نلامید رحمان هستند .

خوشال خان خټک آن مرد بزرگ ملی با خامه و شمشیر
جنگید . خود شمشیری بود در دست زمان خویش که قدرت او را
در افق شهامت ملت افغان در برابر بیگانگان آخته بود . هنگامیکه
اقتاب زندگانی وی نشست و آن تیغ برهنه در غلاف خاک گزارده
شد قریحه جاوید و خامه سرمدیت آفرین وی کارنامه های سر-
افشان او سربازان شهبسوار هرکاب او را بر جریده روزگار و
برگ های اعصار نبشت و بر لوحه فرخنده و آفرین فخرنامه
ملت او رسم کرد ، ارزنگ نگارینی که حواشی آن با خون کشتگان
راه آزادی مزین است ، نگاری که نخواهد زدود و رنگی که
نخواهد خشکود .

اگر قلم ها نبودی چشم معنویت ملت افغان آن علم ها را
برافراشته ندیدی و بر خود نگری های مقدس خویش روشن

نمائی .

کتاب « ایرونه او ویرونه » اثر منظوم حبیب الله رفیع همینکه بمن رسید مانند همه آثار شعرای ملی مرا ساعت ها مشغول نگهداشت و در تنهایی های تاریک دوران وطن بمن نسلی بخشید که الحمد لله درست آموخته بودم که روح آزاد اسیر نمیشود و خون شهید نه می خشکد . سرافشان غازیان زنگ و ملت افغان ننگ نفی پذیرند .

من با رفیع در آوان مصیبت آشنا شدم . آشنائی در مصیبت رشته هدری است که دلهای درد دیده را باهم می پیوندد . درینگونه آشنائی حقایق تلخ و دشوار در هد چشان بیک گوتہ جلوه می کنند و همه دست هائیکه هدیگر راهی فشارند بیک ریسمان چنگ می زنند . آشنایان هدرد دوستان همسنگر میشوند .

رفیع را جوانی یافتم صمیم . اعتماد من بر این پندار یک احساس گوارا و یک امید شایان پرورش بود . پیر مردان درینگونه احوال خویشتن را با چشمان جوینده آرزوهای خودشان ، بوئژه آرزوهاییکه خود توان بر آوردن آنها ندارند ، در روح جوانانی می بینند که هر چند تنها بر سیمای شان

آشنا شده اند با دل‌های شان نا آشنا نیستند .
هر هنرور یک شخصیت دارد که کم یا بیش در هنر وی
هویدا میشود . اگر چه چون کلیه اگر نایاب نباشد فراوان کمیاب
است نمیتوان این گفته را کلیه خواند زیرا گویندگانی را می‌شناسیم
که در قصاید خویش گدایان طماع هستند و در غزل‌های خویش در
ادعای مناعت و قناعت غلو میکنند و نیز هستند کسانی که قهرمان
پرست اند و معصومان آدم پرستی میکنند . ارتباط هنر و هنر و روحی
است که نمیتوان باختصار و اجمال بآن پرداخت که آنگاه نیز نمیتوان
از دریافتن حقایق مطمئن بود .

در نظر من صمیمیت رفیع در اشعار او نمایان است و
نیز « ایرونه او و پرونده » سراپا بیاتگر آلام و مصائبی است که ناگزیر
شعرای دوره مصیبت عظمای ملی را همه گان صمیم و حقیقت گو نگهبانیت
زیرا همه شان شاهدان عینی حقیقت‌های عجیبتر از افسانه هستند .
رفیع تنها شاعر نیست . جوانیست طالب‌العلم و دانشجو . احساسات
و عواطف جوانی او را دانش و معرفت وی هدایت میکند . و هر ساحه
وسعت نظر و هنرمون میگردد . رفیع مسلمان و افغان است از اینسوی
« ایرونه او و پرونده » مناسبتی از مناجات و حماسه هان ملی است . باتوکل
و ایمان یک جوان مؤمن و باعقیده و باور به شهادت ملت افغان سخن

میگوید . آنچه خودش در آغاز کتاب در « داستان او و ویر » نوشته است محلی برای شرح مزید نمیکند . اما باید بافزاییم در اینکه میگوید این اشعار او کیف ادبی ندارد تواضع میکند . نظم و نثر او کیف ادبی دارد بویژه که لهجه وردگی از مزایای خاص بهر مند است که زاده بر کنار بودن آن در قلب افغانستان از تاثیرات زبانهای دیگر در شرف و غرب حتی جنوب کشور است . رفیع در تصویر مصایب و شهامت غازیان و مبارزین ملی قیام عام و تام ملت افغان را در سر تاسر کشور تمیل میکند و پاس تقدس وحدت ملی را بحد اعلی نگه میدارد و بهر دو زبان مردم خود سخن می سزاید . پیشتر از حقیقت پسندی شعرای دوره مصیبت سخن کردیم ، حقیقت را شناختن ، آنرا پسندیدن و برگزیدن کار متفکرین است . این امر دماغ انسان است . ربط آن با روحیه انسان بویژه گویندگان شایان اعتناست . روح ناتوان از کشف حقایق تلخ و دشوار که کار دماغ است متاثر می شود و به آنچه آنرا بدبینی می گویند می گراید و اما روح توانا و نیرومند در برابر آن قیام می کند و به اصطلاح خوشبین می پاید .

من از ستایشگران حقیقت پسندان خوشبین هستم یا آنکه میخواهم باشم . رفیع را به این گروه اخیر منسوب میدانم . چون مؤمن

است از رحمت خدا نو مید نمی شود. و چون افغان است به
اندیشه ناکامی تن در نمی دهد. اکثر اشعار وی به پیام
پیروزی به مقطع میرسد و پایان شب سیاه را سپید می سازد.
میگوید: . . . .

زه باوری یسرچی دا کپری

او دپر ژر کپری . . . .

روحیه این باور در اکثر اشعار رفیع نمایان است و چنان
مینماید که میتسد مبادا خواننده خود را بتاریکی مناظر مصیبت
ملی برده باشد و می شتابد که شمع از امید بافرزد و او را بر شنی
های پیروزی بر آلام رهبر شود. من مسرور هستم که خود را باین
شاعر جوان ملی باهه ناتوانی و پیری همنا می یابم :

آن کشور بامی که خراسان جهان بود

از شامت بد یکدود می تیره چو شام است

ایندم چو خسوفیست که تا چشم زنی، باز

خورشید ببینی که فرا از لب بام است

امید من آنست که نو مید نگر دی

پژواک چو نو مید شدی کسار. تمام است

در پارچه نیبای د « آزادی شیخی » نیز روح آرزومند شاعر

چون سپیده امید در افق تیره حوادث سیاه و شوم تبسم میکند
و بر هنگامه های هولناک می خندد و از پیروزی روشنائی بر
ظلمت و غلبه حق بر باطل نژید میدهد .

هنگامیکه من این پارچه را خواندم پنداشتم بر مزار شهیدی
ایستاده ام که از خاک او گل سرخ رویداده است و سکوت ژرف
مرا به ثنا و درود وامیدارد . ربط این احساس روحی با شعر از
مجهولات است و آنرا باید در ودای بینش و دانش خویش جستجو
کنیم . آیامی توانیم به این سؤال که « رابطه آب و گوهر چیست؟ »
پاسخ بگوئیم؟ ! شاید دردی که دل مرا فرامیگیرد و رنجی که روح
مرا می آزارد زاده حزن و سوگ نیست و احساس حقیقتی است
که بر سعادت و شهادت آن شهید کرامت که رفیع در باره وی
سخن میکند ، رشک می برم :

د شهید وینه به رنکون راوپی

د امید وکلان به و غـو پـری

یا آنکه می پندارم در پهلوی آرزوی راستین خویش ایستاده
ام ، خواسته بهین خود را می بینم و در برابر آمل آفرین خویش جا
گرفته ام اما نمیتوانم بر آن برسم . چندانکه دامن آرزوها و امیدها
دراز میگردد دست من کوتاه میشود زیرا هنوز زنده هستم و با

پرشکسته‌بال پریده در فضائیکم پهنای آن خلای میان زندگی
و مرگ است پر افشان میکوشم این جوتهی را بانفس‌های
آخرین خویش پُرکنم و ذره‌های خاک را با منقار پریده خویش بوسم.
این شعر مانند اکثر اشعار رفیع از سلاست و روانی
بهره‌مند است و رشته آن گره ندارد بدستیکه:

آب بود معنی روشن کلیم
خوب اگر بسته شود گوهر است

اکثر شعرای زبان پسنو در عصریکه من به آن تعلق داشته
ام شاعران طبیعی بوده و هستند.

این گفته تا حد زیادی در باره شعرای عالم و ادیب پسنو
شعرائیکه کمتر سواد داشته و یا بیسواد بوده اند
درست است. در گروه اول سخن آفرین
آفرین سخن گل پاچا الفت و در گروه دوم شاعر مست و ملنگ
ملنگ جان را میتوان مثال اعلی خواند. شعر رفیع نیز از تکلف
آزاد است و طبع او را می‌شاید خداداد قلم داد.

داوگړي ډېر کړې خدایه!

عبدالرحمن پشواک

۱۹۸۵/۴ واشنگتن

د ښاغلی محمد صدیق پسرلی لیکنه:

اورونه او وپرونه

د روان جهاد په دوران کې چې که شان لمر توري ټوپک ته لاس او سپني يې د ملحد دښمن مرميو ته ډال کړې، د قلم خاوندان هم د وپرونه بې تفاوته نږدې پاتې شوي. په زرگونو شعرونه، مقالې او پر سلگونو رسالې او کتابونه د جهاد په ارتباط وليکل شول چې يوه لويه برخه ممکن خپره شوې هم وي. د چاپ شويو آثارو په اعتبار دا ويلي شوي چې دنن پرون ادبيات به مؤثراتلونکو زمانو کې په گوټې تله تلل کېږي لکه څرنگه چې له يوه ډېر سترومانو کې تاخي پراوڅخه علاوه تېرېږي و دغه شان ادبيات هم په بله مرحله کېږي دي. هره دوره ډېر آثار او ادبيات منع تر راولېږي چې ځيني يې د کليت او کيفيت له مخې ډېرې غني وي. تر اوسه خو اوسنۍ دوره د کليت په لحاظ ډېره د توجه وړ ده او د اوجت کيفيت له پلوه هم د گوټو د شمېر آثار په لاس راغلي دي چې يو يې هماغه د محترم دود حاجي حبيب الله رفيع صاحب د جهادي شعرونو مجموعه ده چې د «اورونه او وپرونه» پر نوم خپره شوې ده. رفيع صاحب

یرتکړو لیکوال - ښه محقق او حساس شاعر دی ، چې پانډنگلوي
تريې ضرورت نشته او لږښه به يې د کتاب پامې سره ولېون
« اورونه او وپرونه » په دوه سوه دوو مخونو کښې په ويا
قطع پر دې وروستيو ورځو کښې چاپ شوی دی . کتاب داستاډ
د نوعيت په لحاظ پنځه برخې دی : نظمونه ، آزاد شعرونه ، قصيدې ،
غزلې او ټوټې .

دده دا اثر هم د دوی دنورو آثارو په څېر خوندور او
ارزښتناک دی . ډېر پانځه نظمونه او نازک خيالونه يې په مختلفو
قالبونو کښې ځای کړي دي . کي يې د « لمر څيره » او د « وينو بهير »
د پخواني معيار وگټو نو د « ژوبن ترانه » او قطعات يې له ډېرو
سوطنزونو ډک دي او په الفاظو يې هم ښې لوبې ودره کړې دي .
د کتاب سرينه ډېره خوږه ده ، د غوايي د الې گولې د ناڅاپي
پېښې ښه عکاسي لېکړې ده ، يعنې هم مطلب ښه جوت شوی دی ، هم د
نثر خوږوالی او جمله بندي په ځانگړي ډول او سبک سرې ځانته
متوجه کوي .

آزاد نظمونه يې هم تر ډېره حده کامياب دي ، د جهاد
مسأله هغه هم پرآزاد او نوی شعر د هر چا کار نه دی ، د ښاغلی رفيع
غونډې تکړه اديب پکښې خوند او رنگ پيدا کولای شي .

اورونه او وپرونه

روان سپیشلی جهاد هومره چې عمونه او زخموونه لري هومره خوښه او برياليتوبونه لري؛ هومره چې تورې او ډالونه لري، هومره قلم او کتابونه لري. په هيواد کې د ډير غلگرو د اودونو او ډول او ديوه ملت هستي لوټول او انسان وژل د هر انسان زړه ږپن دوي او د دې خوږمه فاجعي تريخ ياد به د تل له پاره په سرو وينو د تاريخ پر تندي پاتې وي. خو هماغسې چې تاريخ تل مخ پر وړاندې ځي او دنيا بدلون مومي د افغان ملت تورې هم لا په غلډو شوي لراوېر، نر او بنځه راپاڅېدل او ملي پاشونونه او غورمخنگونه يې پيل او رامېخ ته کړل او په ټول افغانستان کې يو ستر انقلاب د بشپړ خلاصون له پاره دادی مخ پر وړاندې ځي او بشپړ ډاډ دی چې زموږ د سپيشلي ايمان په مرسته به خپل دگران هيواد استقلال بيا ترلاسه کړو.

د افغانستان د ملت برياليتوبونه يوازې په تو دوجبهو او جگړو نږدې ولاړ، بلکې قلمي جهاد، علمي، ادبي او هنري هلې ځلې هم

ورسره مل دی . د اهلې خېلې لږ مغر بریالیتوبونو مخه دي چې زمونږ
 درنو لیکوالو، شاعرانو، ادیبانو او هنرمندانو خپل گران ملت ته وپانځه
 کړي، خپلو هر اړخیزو هڅو ته په پوره حوصلې سره دوام ورکړي
 او په روان سپېڅلي جهاد کېنې پوره ونډه اخلي .

« اورون او وپرونه » هم یوه بریالۍ ونډه ده ، د شعر وینو
 په زېږ پورې مجموعه ده ، د تېرو اوو شلمې لویو کلونو محصول
 ده . « اورون او وپرونه » د چاپش دی ؟

..... وايي چې په ۱۹۴۴ کال کېبې الماني فاشیستانو پاریس
 نیولی ؤ ، نومیالی نقاش او انځورگر « پیکاسو » هم په پاریس کېبې
 کار او ژوند کاوه . بې شمېره صاحب منصبان دده نندارتون ته
 ورتلل او دده د آثارو ننداره یې کوله . « پیکاسو » به هم هر یوه
 ته د « گرائیکا » تابلو ورسنودله (گرائیکا د اسپانې یو ښار دی
 چې آلماني یرغلگر ویني وړان کړی او له منځه وړی ؤ) . یوه
 ورځ د گنمې یو صاحب منصب نندارتون ته ورغی او د « گرائیکا »
 تابلو تر یې پام شو ، نو له پیکاسو مخه یې پوښتنه وکړه : « آیا داستا اش
 دی ؟ » او پیکاسو ځواب ورکړ : « نه ! داستا سواش دی ! »

« اورون او وپرونه » هم هغه تابلو ده چې د روسانو د یرغل
 او وړانکارو آثار پکېنې پراته دي ، د هېواد لوړ شاعر ، ادیب او

ليکوال حبيب الله رفيع دا آثار دخپل لوړ هنرمندانه ذوق په مرسته راټول کړي دي ، دخپل خوږين زړه دردونه اوسوي غږ انگازې يې ورسره مل کړي او يوه ښکلې مجموعه چې انسان ته اميد وروبخښي اود بري زېږی ، ترې جوړه شوې ده .

دا مجموعه "د دين او د وطن دلارې د سلهاؤ زرو سپنڅلو شهيدانو په نوم" وړاندې شوې . د "اور" او "وېر" داستانتري عنوان لاندې د غوايي د اوومې نېټې وړخ يې پکښې ترسيم کړې ، په دې داستان کې لوستونکی لاس نيولی د کابل په ښار گرجوي اود کمونستانو بې رحمې ، ناروا او هېواد پلورنه ټکي په ټکي ورته شمېري . او په پای کې زېږی وړکوي چې : « زموږ د مېړني ملت ايمان ډاډ را کوي چې دښمن ته به امان ورنه کړي . »

دا مجموعه په پنځو برخو ويشله شوې : « لفظونه » ، « آزاد - شعره » ، « قصيدې » ، « غزلې » او « ټوټې » پکښې راغځول شوي دي ، دا کتاب د مهاجرت په شرايطو کې د « امان کتاب » پنځم ټوک دی ، اوسنکلی چاپ شوی اود ښاغلی شاه محمود پتنگ خطاطي هم د يادولو وړ ده چې کتاب ته يې خاصه رنگينې ورپه برخه کړې ده .

دربن لوستونکړو! دا ښکلې مجموعه د لوستلو ده ، د ساتلو
ده او د وپشلو ده ، دا مجموعه ولولئ ، د شاعر د شعري ولولو او
حقيقي جذبو سره شريک شئ .

موند هيله من يو چې د سپېڅلي جهاد پانگې به لا پراخې او
وړانگې به لا خورې کېږي . د ادب مينه وال د ښاغلي حبيب الله
رفيع د نورو علمي او ادبي وړانگو در سېدو په تمه شپې شمېري .

روحاني

نيولړک ۱۹۸۴

د بناغلی شهرت سنگیال لیکنه

«سکروټې» اوروڼه «شول او» وپرونه

کړې «سکروټې چې له نن نه ۱۸ کاله د مخه رفیع صاحب هغه وخت چې د خلق مزدور گوند د ودکا په بد مستی کښې دکمونیزم بې سر او تاله ساز نه نڅا پیل کړې وه بلې کړې وې نن اوردونه گډوډیلي چې لمبې یې له تېرو اتو کلونو راهیسې په غرغړو دي . هو سکروټې د رفیع صاحب لومړنی چاپي اثر او شعري مجموعه ده چې د لومړي ځل له پاره یې د مطبوعاتو پر آسمان د هو شدار او د محظرتنک په توگه هغه وخت د تېرو ځان بایلوو ژیمونو د بې بصیرتو او بې غورۍ په تیاره کښې دروسي کمونیزم استعماري فعالیت د «خلق» په نامه پیل شو ، وځلولې او بیایې له پنځوس ټوکو زیات ځانگړي آثار او په سوونو مقالې ولیکلې او خپرې کړې . او بیا چې هیواد د کمونیزم برېڅو او وحشي روسانو وړان کس، وپې سوځاوه او ښکلې شنې درې یې ټانکونو غوږل او بمونو وسوځولې «سکروټې» بیا ژبې پراخه شوې ، د مقاومت اوردونه شول او ورسره وپرونه هم .

هو! حساس شاعر نه يوازې د ټولنې عيني او ذهني زېږنده
شرایطو او چاپېریال نه الهام اخلي او انځوروي یې بلکه وړاندې
او وروسته هم ژور نظر کوي «تېریادونه» هېرېدو ته
نه پرېږدي او دراتلونکي اټکل کوي او تاپیا... ..

رفیع صاحب دخپلې اوږدې محلاندي ادبي او مطبوعاتي سابقې
په لړ کښې د فونکلور، ادب، تاریخ شپېږنې، کتاب بنودنې او د
ادب پر تحقیقي او تخلیقي وړبل ډېر په زړه پورې، بشکلي او رنگارنگې
مکالان ټولمېلې دي چې د هېواد ادبي، تاریخي، او تحقیقي خپرونې،
جوړاید، وړجاړنې، مجلې کالغې پرې ډکې دي او کوله.

خو د ښاغلي رفیع په جهادي لیکنو، شپېږنې، ټولنو او اشعارو
کښې چې کوم سوز، کوم خوند او کوم کیف پروت دی هغه د جهاد
د فرهنگي پراخه جبهې پوځ سنگر گټلې شي او پیاوړې مورچلې - او
له دغه جبهې او دغه سنگر څخه د دین او وطن د ښماتنو ډېر کاري
گوزارونه خوړلي او لا خوړي به یې.

«اودونه او ویرونه» د محترم رفیع د جهادي اشعارو ننگینه
لکښه ده چې «تصویر»، «انجام»، «زندګان»، «دوینو بهیر»
«د شمال له خوا شمال دی» له ښایسته او زړه وړونکو مکالانو
نه جوړې شوې ده. دغه لکښه د شعر د هرې څانګې لکه آزاد شعر

نظم ، غزل ، قطعو او قصیدو له رنگینو گلانو ترکیب موندلی
دی ، او بیا ددې کپله یه هر یو چکل : « تصویر » ، « انجام » ،
« زندان » ، « د وینو بهیر » ، « دشمال له خوا شمال دی » ، بېل-بېل
په ځانگړې توگه د چاپ یوه بنایسته او موزون لاس ته لوېدلي
چې دغه شمېر رفیع صاحب په یوه وار شپږ اړخبنستن او معیاري
آثار د جهاد مطبوعاتې څو لکه ته ورغورځولي دي .
محترم رفیع صاحب چې پر « اورونه او وپرونه » کومه عالمانه او
دیوه ځانگړې آهنگ لرونکي نثر مقدمه لیکلې ده ، سر بهر پر دې
چې دیوه نوي ادبي او خونوړ نثري سبک لار یې پرانستلې ده ، یو
مستند او ځانگړې تاریخ هم لیکلی شي . او زما پیشنهاد دادی چې ددغه
خوابه ادبي نثر مقدمه نوره هم وغځوي ، او د اورونو ، وپرونو ،
وینو او وېرې دغه رښتینی داستان نور هم رپسې اوږد کا او ځانگړې تاریخ .
« اورونه او وپرونه » ، « تصویر » ، « انجام » ، « د وینو بهیر »
، « زندان » او « دشمال له خوا شمال دی » آثار وکېنې د رفیع صاحب
مذهبي ټینگه عقیده ، وطن دوستي ، بې آلايشه دروند شخصیت ،
ادبي قدرت او درېه سوز او درد خپله ځان څرگندوي ، داسې چې
بیا دچا د تهمت ، حسد ، ناوړه او ناروا تبلیغاتو په پرده کېنې نشي
پټېدلی .

لوی شینتن تعالی دې ده ته نود هم توفیق ، صحت او اوږد
عمر و په برخه کاپې دخپل مؤمن ، مجاهد او ننگیال اولس دجهاد
حماسې او کارنامې وکابري او انځور او دخپلو ادبي او فرهنگي انجمنه
خدمتونو لپړی نور هم ونغځوي .

وَمِنْ آيَاتِهِ التَّوْفِيقَ
ننگیال

د ښاغلي عبدالباري جهاني وينا:

منظوم ليك

ماد پښتو د خوب ژبي شاعر گران وروډ « جهاني » پر نوم
 امريکې ته « اودونه او وپرونه » ورلېږي وو او د خط د نه والېرلو
 کيله هم ورسره . او دوی هم مهرباني کړې وه زما ليک ته يې جواب
 او زما گيلې ته يې منظوم غبرگون رالېږلی ؤ . دا غبرگون د « اودونه او
 وپرونه » پر باب ؤ نو ځکه يې دلته سره لولو :

* * *

زړه ته راتېره کيله منه آشنا

ستاله خوبو - خوبو کيلو وگرځم

ستاله سپېڅلو اسويلو قربان

ستاله ويرجنو ترانو وگرځم

ستاد اودونو او وپرونو پېر

زه سوځولی ، ژپولی بيمه

ستاد تودو ويرجنو چيغو آواز

له درانه خوبه پاڅولی بيمه

ته باوري يې چې داسرې وينې به
نن که سباوي چېرته سرنلې راوې
د آزادی د ناوې لاس به سره کا
دمستی بزم به په سرنلې راوې

ما د هلند سو د حال په ژبه
کيسې دفتې د جشغو نو کسې
مايې ليدلې دي يا غي خوبونه
ما سلسلې د تعبېرو نو کسې

ته وايې مه غواړئ له مانه مستی
ژوندی جهان دی تو پانو عچلی
ستا شخه هېر دی د پاي زېب شرنګهار
وحشي لبتکرو دې کورګی وهلی

مالا پنخوا د اخزانې قافلې
د خپل ژوندون پر منزل ولاړې
هېر مې کړه ټوله د حوانی یادونه
هیلې مې هم ټولې نابینادې شولې

۶۳

زه یونا کامه نابله سفر
د پردو غږې ته راوړې یمه
دلته پوښته د دردونو نسته
زه بی دردیو گونگی کړې یمه

زما د احساس په تال کې وړکې نغی
د دې محفل د اورېدلو ننه دي
زما د گونگی ژبې خاموشې چپغې
دلته د چا د پوهېدلو ننه دي

دلته یوې رښتینې کړیکې سره
د ترو پروو جلمان و خو غږې
چا به لا سترگې رپولې نه وي
دلته زرگونې اوبنکې و بهرې

زه یو پردیس یونا امیده شاعر
زما اسویلي د اورېدلو ننه دي
زه د نصیب ښکاري ویشلی مرغه
نورمې وزرد الوتلو ننه دی

۴۴

ز ماد خیال تو دنیا و نر پد ه
نر جهانی نری جهان پاته دی
ز ماد آرزو پسری ورثه دی
نری نسیم نری باعنوان پاتردی

ز پته راتره چکیله منه آشنا!
ستاله خون و - خون و گلیو و گم!
ستاله سپیخلو اسویلیو قربان
ستاله ویز جنو ترانو و گم رحم!

عبدالباری جهانی

واشتگرتی

۱۹۸۵/۳/۴

د بناغلی شیخ نور علی نور وینا؛

برېښنې

زما فکران دوست شیخ نور علی نور چې د پښتو حساس او دردمن شاعر او زموږ له خوا خوږ و انصار و ثخندی، تل د افغانستان پر ویر او ښکې توپوي او له موږ سره عمرازي کوي. لاندینی آزاد نظم ده د «اوروند او ویرونه» په ارتباط ویلی او را لېږلی، که څه هم زه یې له شاعرانه مبالغو او اغراق سره موافق نښم خو دده د مینې او اخلاص له امله یې دلته راوړم!

***

د پښتو ځلنده نوردی

سمندر دی

داد علم

خزانده

فرزانده

یو کلتور دی

مناره ده د ادب

د ظلمت تورو تيارو لره

رڼاده

يو بريښنا ده

هغه خړپښه، هغه «برېښ» دی

چې وحشت هم

ترې وحشت خوړي

* * *

د ادب د آسمان ستوری

رهنما

د گمراهانو

لارښود

د عالماتو

دده ژوند يو فلسفه ده

يو خپرنيزو لټون دی

تجربه ده

انقلاب دی

زلزله ده

د وحدت يوه نعره ده

یو استاد دی

یو پوهاند دی

یو جهان دی

یوه پانډت تاریخ ده

* * *

یو درد مند غونډې انسان دی

یو بلبل دی

د خزان وهلي

گلستان بلبل

کوي فرياد

خو د هغو کلونو

چې:

بي موسمه دي خزان وهلي

هغه کلونو

چې بي تود باد هم ليدلی نه و

نن پرې اورونه

له آسمانه اوري

هغه غوټی

چي د سبائسيه
هر لابنگل کړې نه وي
نن دوخت

پنجو کينې دل شوې

پاڼې - پاڼې شوې

ذره - ذره شوې

* * *

دا د افسوس

نغمه چي اورمه زه

د سونو او درده پکه

دغه د چا دنړۍ دکومي آواز

چي مي تر غوږو راځي

د چا آواز دی دا

شرنگه سان دی دا

که سمندر

په غورځنگونو باندي سردی

که آسمان جوش کينې راغلی دی غره بيزي

دا څه آورمه؟

داخه دي ؟

راته بشکاري ترانه ده

چې غنې پري

د تورخم ته پورې غاړه

د افغانستان

د دنگو غرونو پر سر

خو:

دا ترانه د چاده

داسې له سوز نه ډکه

په آورېدو يې

چې کاینات

داسې جوتې وخواه

هن:

دا خود "برېښ" نغمه ده

چې پرې د غره شوکه کښې

خو مجاهد

خپل خون من زهه تر

د لاسه وړکوي

۲۰

پوې شومه

داد سوزه ډکه

د « رفیع » نغمه ده !

شیخ نور علی نور

بهادر خان - پېښور

۸۴/۵/۱۸

خیلی خبری:

د اوس او ویر داستان

ورځې او شپې د زمان تسپې دي ، له همدې ورځونه هفتې او میاشتی جوړېږي او کلونه او پېړۍ ، صوبې د همدې شپو او ورځو په وسیله د زمان بدلون شمېرو او د تاریخ یون .

د ۱۳۵۷ کال د غوايي اوومه نېټه هم د زمان د ناپایاوه سمندر په غېږ کېږي یوه ورځ وه او یوه د شېراو مهرو . د دې ورځې لمر د سر وهلو په وخت سره بڼه درلوده او خونړۍ ، چې د افغان په هسک کېږي یې د یوې « سرې ورځې » بنکارندويي کوله او زموږ په « نېټرلیک » کېږي یې د یوې تورې ورځې څرگندويي .

لمر هسک راغلی و څو نېزې هسک ، د سهار کارونه نوي پیل شوي وو او دفترونه نوي پرانستلي . د کابل ښار په څو عسکري قشلو کېږي د ماشینګونو ډزو او بیا د ټانکونو غورمار د عسکري آرامې فضاء سکوت مات کړ او د دې منظم نظام نظم یې ګډوډ . . . . .

د هیواد پالو افسرانو تر سینو ګولم ووتلې او د څرخي پله د زغورو قواو له اوسپنیزې کلانه د ټانکونو بهیر را روان شو ، د بالا حصار

داستانې حصار ته اورد ورته کړ شو او د «ملي دفاع» د وزارت
نېټه د «۸۱۵» نومره ټانک ټکولې سورې کړې . . .

راډيو افغانستان غومځې خپرونه نوې پيل کړې وه ، دوې ،
درې سندرې يې نوې خلاصې کړې وې چې ټاکنونه پرې
ورننوتل او د «غز بند» امر يې ورکړ ، د خوښۍ نغمې غلې شوې
اود راډيو په څپو يو ويزمن سکوت خور .

ارڼ تر اور لاندې ونيول شو ، معزور « داؤد خان » د
خپلو بې کفایته ملگرو په حلقه کې بې تدبيره شو . هرې خواته
يې هڅې وکړې خو هڅوک يې د « زارستان » پر وخت په کار نه شول .
او ميخ د اميد لورې يې ونه موند ، هڅې يې بې کچې شوې او تکلونه
يې بې نتيجه .

زه له تېر ماښام راسې خواشيني ؤم ، ځکه په همدې شپه د
هېواد يو مشهور ليکوال مړ ؤ او يو پياوړی اديب ؛ د هېواد نامتو
قلمي څېره محمد ارسلان « سلېمي » بنيم ؛ زه پر هاغه سهار د دې ليکوال
په جنازه تللی ؤم ، د ماسپين دوې دوې نيمې ډېجې وې چې بېرته
بشار ته راغبرکې شوم ، « ميرويس ميدان » ته چې راوړسېدم د وضعې
اکر بکر بدل بڼکار بدل ، ټکسي واناڼو په تېرو خبرې کولې خو
يوه ټکسي وان را واخيستم ، د پرلې تخنيک په مخه کې ټاکنونه ولاړ

وو، نه دېر وښی شوی ؤم ، په بېره مې ؤان کور ته لاوساؤ،
 کور ته چې ولاړم د وړو مور په وار خطايي راته وويل :
 «کودتا شوې؟» ما په ډاډمنه لهجه وده وويل : «چا کړې؟
 څوک کودتا کولی شي؟» هغې وويل : «ياي خلقيانو کودتا کړې!
 دا دي راپړيو خبرې نه کوي! . . .» او راپړيو مې يې مخې ته
 کښېښوده: د راپړيو پيچونه مې تاو را تاو کړل هغه نه غږېده،
 دورې درې بچې به شوې وې، زمونږ کور د «باغ بالا» د لوږغره
 په لمنه کې ؤ، پر تخت بام کېناستم ، ډوډۍ يې راوړه، اشتها
 مې سوځېدلې وه ، وار خطا شوی ؤم ، څرې وډ خوډلای شول ، ده
 هدا سې غلی اورنډې الوتلی پر څوکۍ ناست وم چې دوې جيت الوتکې
 رابنگاؤ شوې، په کابل بناړيې دوره ووهله او بيا يې د «خواجهر ماش»
 په هوايي ډگر بمونه واورول او د الوتکو «الوت کړينه» يې ورانه
 کړه، ما دا هر څه په غږېدلو ستر څکوليدل او د بت غوتلې
 ورته ناست ؤم .

د الوتکو د الوتې چېتکې شوې، ارکې هم بمباري شو، په قرغه
 او قواي مرکز هر بمباري وشوه او په نور بناړم .

لوړ مان بکړ ؤ ، له کوره راووتم ، «پروان مېنې» تر رابنگانه
 شوم ، هلته مې ديو دوست کور ؤ ، هغه د راپړيو افغانستان ماوړ

ټو، دی هم په کور کېني رنډې الوتلی او زېږېښلی ناست و، د
 پېښو پوښتنه مې ترې وکړه، ویل: «عسکري کودتا شوې، په
 پاو باندي د ولس مجور او د پوځي محاصره شوه او موږ يې ترې راوايستلو!». د
 د ماينام خره راخوږېدونکې وه چې د دوست له کوره
 مې راووتم او د «باغ بالا» په لور پلي را روان شوم، د «بهارستان
 سينما» په مخه کېني چې رتي روان وم، د خلکو
 ګڼه ګڼه ګونډه نه وه، هېڅوک نه ښکارېدل، ټول خلک په کودو
 ننوتلی وو، د سينما په مخه کېني يو خيرت پيرن هلك ولاړ
 و، خړې جامې يې اغوستې او يو خر شادر يې په اوږه و، غږ
 يې راته وکړ: «مه راحه!»، زه ور روان وم، رامنډه يې کړه،
 په وحشت يې غږ راڼه وخرخوله ما هم يې اختياره لاس وروچاوه،
 بېرته يې ژر پرېښودم او ترې روان شوم له روانډو سره پوه شوم
 چې دا «خالقي ځوان» و چې د دوی د ناروا قدرت له پيل سره د وحشت
 د تمرين قومانده وکړه شوې وه.

بېرته چې کور ته راورسېدم په راډيو کېني مستې نغمې پيل
 شوې وې، همدانغمې موږ د ۱۳۵۴ کال د چنگاښ په شپږم وديشم
 سهار هم اوږدې وې، خو هغه وخت ډېرې خوندي وې او
 خوږې وې او فن ډېرې دروونکې او ویرمنې.

خو شیبې وروسته راډیو دخونږی او وحشیانه کودتا
 بریالیتوب اعلان کړ او د «خلق» هغه رټل شوې کلمه
 یې چې زمونږ په خپرونو او راډیو کې یې حای نه درلود په
 وار- وار لاندې باندې کړه .

د تقوونو ډزې او د الوتکو بمباري هداسې روانه وه ، پر
 آسمان هم له ماښام سره توری وړیځی راخوږې شوې وې او د
 ویرجامې یې اغوستې وې ، لاندې د تقوونو غورمېهار ، په هوا کې
 د الوتکو غورهار او د بمونو کړسهار ؤ او په هسک کې ترنډه
 بریننا او تنا ، شپه یې ډېره مهلیه او ویروونکې کړې وه ، چاله
 ډېرې خوب ونه کړای شو او په همدې شپه آسمان زمونږ دبدحالی
 او بد بختۍ په پیل وژپل ، ډېر یې وژپل او د باران په جامه
 کې یې له شپږه وتلې او بسکې تویې کړې .

سهار ته د ارښ د لوړې «کښته گڼ برج» د ننگی ساعت غږ
 غلی شوی ؤ ، هغه کلنک چې ساعت په ساعت یې شمېرې زنگونه
 وهل ، له کاره لوېدلې ؤ ، دهکړه عقربونو نور دقیقې او ساعتونه
 نه شمېرل او دوی د تل له پاره د آزاد افغانستان د آزاده وروستی
 شېبې ثبت کړې وې او حای پر حای پرې درېدلې وو ، د غلامانو د
 الوتکې بم ددې برج یوه برخه نړولې وه .

د ارګ د شرقي دروازي د پاسه لوی ، لوړ درې رنگه د آزادي بیرغ چې هر سهار به یې د لمر زریږو وړاندې کو سلاوي کوله ، د وحشت له گوزار سره را نسکور شوی ؤ ، د دروازي د پاسه یې په نیم څوړنه ډول د ویر رپا کوله او دخپلواک افغانستان د استقلال ویر یې تمثیلاوه .

« داؤدخان » چې په افغانستان کې یې د روسانو د رختې کولو لویه گناه په غاړه وه ، ټوله شپه د روس له غلامانو سره جگکېدلی ؤ د « تسلیم ، - تسلیم ! » چیتونه یې په گوليو ځواب ورکړي ؤ ، په زړه او وگولو یې ویشتلې وې او بیا یې دخپلو کناهنون کفار په خپلو وینو وینغلي او د سهار له رڼا سره یې سینه غلېدل - غلېدل وه او په خپلو وینو کې لژند پروت .

دا په افغانستان کې د اور او وینو د داستان پیل ؤ ، ورپسې د لویو ویرونو او ملي بد بختیو لوی بهیر .

خلقیانو دې غلامانو او ځیره خوروته روسانو د وحشت قوماندو ورکړه او دوی هم نوي - نوي وحشت ته لاس وغزاوه . د کورنو لستول او لوټل ، د عقیدو پلټل ، د دیندارو او هیوادپالو کسانو نیول او وژل ، د عزت د کسانو سپکول او تحقیرول ، د مالونو ، جایدادونو او شتمنیو ضبطول ، د زړو د شتمنیو تازه کول او د نړیو د شتمنیو پیداکول

چاته په شک او سپکه کتل او دهرې ودانې وړانول یې پیل کړل .
مضور وروځو یې مایې خلقیانو هر یوه یې دا حق درلود چې
هرڅومره کسان یې پوښتنې ووژني او په خلکو چپه میچنې وگرځوي
د وحشت او انسان وژني مسابقه پیل شوه ، هر یوه کمونست به
هڅه کوله چې تر بل زیات ووژني او له دې لارې ګوټدي کړیږد پت تر
لاسه کړي او د چټک پرمختګ سند -

ځاین تره کي به په رله یو یې او تلویزیوني ویناؤ کښې ویاړ کاوه :
» چې په ملګي کېږي له علاقه دار نه نیولي بیا تر ما او په عسکري
کښې له دڼګی مشر نه نیولي بیا تر ما ټول خلقیان په کار و ګومارل
شوي « او بیا به یې ورته ویل چې : « دانوی موندلی موټر په سل
میله کېږي دوه سوه میله وزغلوئ ! لارې درته آزادې دي ! » .

هو ! دوی دناروا قدرت دا موټر په زر هاؤ میله کېږي وزغلاوه
او هرڅه یې پرې براب کړل او په خپله یې د اقتدار د موټر پر زې هم
درې - درې .

د خلقیانو په دستور د دهمندې د زندان او د ټولو ولایاتو
د جیایي بندیانو د زندانونو وروڼه پرانستل شول ، د جانیانو او قاتلانو
دوسیې وسوځولې شوې او بیا یې دوی ټول خوشي کړل او له ځان
سره یې تنظیم .

دخري پله جهنمي زندان چې داؤدخان جوړ کړی و
 دده د کورنۍ په پاتې غړو افتتاح شو او پکښې واپول شول
 او ورپسې يې د «هل من مزید» خوله خلاصه کړه او په لس هاو
 زره افغانان يې تر ستوني تېر کړل؛ زندانيانو په جهنمي حالاتو
 کې ژوند کاوه او هره شپه به په لسهاو تنه ترې ایستل کېدل؛
 په تودو موټرو کې به «پولیکون» (وژل ځای) ته وپل کېدل
 اولاس تړلې به د ماشينګرو نښه ګرځېدل، په هر ولايت او هره
 اولسوالۍ کې زندانونه ډک شول او پولیکونونه جوړې.

د آزاد او آرام وطن هره خوا وحشت ونيوله او وژلو،
 اور ونيوله او وير، وینو ونيوله او ويرې.

د روسانو د سنجش په خلاف افغانان د خلقتیانو وحشت
 نه یوازې داچې ملي نه کړل بلکه راوینس يې کړل، راولاړې
 کړل، راولې پارول، راغونډې کړل، را لښکري کړل او بیا پر
 له پسې د هېواد په بېلابېلو برخو کې قیامونه پیل شول او پاڅونونه،
 حملې پیل شوې او بریدونه، جهاد پیل شو او د حق او باطل خونړی
 جګړه.

څومره چې وحشت زیات شو، هدمره مقاومت زیات شو
 او څومره چې تېری زیات شو، هدمره مقدسه دفاع پیاوړې

دهواد هر دیوال او کنه و سنهگر شو او د هیواد هر
بچی سپاهی او عسکر .

مغرورو خلقیانو درانه او د ایمان پاخه سوکوته
وخوږل ، په سپینه ورج عسکری او ملکی ولاړې دې ورته
وشوې ، دوی په بې رحمۍ وکوټلې خو هغه په بیړه
دېرې شوې او خوږې او په پای کې د قیام سنگرونه
دومره دېر شول چې تر وس تېر شو د هغه گڼوت .

روسانو خلقیانو ته بې توله مهلکې وسلې راماتې کړې
خو خلکو په تش لاس ماتې او له خلقیانو نه پاتې کړې ، له دې
بې ایمانو نه یې د ایمان په زور و نیولې او د همدوی په وسلو
یې ورسره جهاد توکړ .

د افغانستان د ایماندارو او مېړنیو خلکو د قهر د توپان
په شپو کې مغروو خلقیانو رانسکور شول ، تس تس شول او
خبرې دې ته ورسېده چې په خپل منځ کې سره ولوېدل ،
پرچمیان یې سره وشړل ، نابغه استاد (۱) تره کی د خپل وفادار شاگرد
په لاس باد روان او د دوزخ ژورې کندی ته ور روان شو ، خاین امین
د سقوط په پوله ولاړ و ، د اولس د قهر سره اور ته رالویدونکی
چې روسان په وارخطایې سره را میدان ته شول ، دی یې

ژر ددې اور خوراك كې خو خپل ناروا قدرت يې د «لوڅ تېرې»
په وسيله وژغوره او د شلمې پېړۍ شاه شجاع بېرك شايې د
بېكارمې زرك په توگه تخت نشين كړ او رئيس جمهور (؟).
روسانو سل زر كسيز سور او نه ماتېدونكي (؟) پوځ
راووست او بې شمېره وسلې، بمونه او الوتکې . دوى نو د
افغانستان اشغال شوى وگاڼه او د افغانانو قيام او مقاومت
ختم شوى .

پر هيواد باندې يو ځل بيا تر قربان وړاندې چوپتيا خوره شوه
خو ډېر ژر، د روسانو تر راتگې څو هفتې وروسته په كندهار
ښار او هرات ښار كې د «الله اكبر» ملكوتي غږ د اسكوت
مات كړ، خلكو پاڅون وكړ او د ۱۳۵۸ كال د كې په درېيمه نېټه
د «الله اكبر» د باعظمته غږ سره په كابل ښار كې هم
عمومي پاڅون وشو او ملي قيام ۱۳۵۹ كال په پيل كې روښنفلكرې
قيامونه پيل شول او پوهنتوني ، نجونو او زلمو تش لاس سپني
تگولو ته ډال كړې ، استعاري بنوونې او روڼې ته يې لته وركړه
او حتى د وړكتون ماشومانو هم د روسي شيدو «نه خوږل» اعلان
كړل .

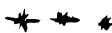
د روسانو ددې دوهمه پړاويز وحشت نتيجه هم معكوسه

وہ او د قیام پہ بل شوی اور « تہل » ، ددې اور لنې ورځ په
ورځ لا لوپړې ، قندېزې او خودپړې او انشاء اللہ هغه ورځ
لرې ته ده چې ددې اور لنې به د نړۍ د لوی شداري او
فرعوي قوت هم لوخړه کړي .

د اور او وینو د اترارژ یدی روانه ده او زمونږ پهرې مادي
او معنوي شتمنۍ یې ونه پرېدلې خو زمونږ د اولس پاکې ، سرې او
تودې وینې گواهي لي : چې دا وینې به رنلې راوړي او د آزادۍ د
ناوې د لاس او پښو نو کړنې به شي .

زمونږ د مېړني ملت ایمان د اډ را کوي چې د بنمن ته به
امان ور نه کړي او د تېکې فرصت ته به یې پرینډي .

مونږ باوري یو چې زمونږ ناولی او وحشي د بنمن به د پوښ
زمونږ له خاورې نه سید ، سرو هلی ، برو هلی ، شرمېدلی او ساتې
خوږلی .

د اور وینو او ویر د یو ورنکی داستان زما د ژوند داستان
هم دی ، زه هم ددې توپان دیو د کوچني خس په توگه لکه چې
تاسو ولوستل له هماغه پیل غنډه له ځایه خو غږېدلی يم ، بیامی د خوښۍ
او آرامۍ شېبه نه ده لېدلې او بیا له دې اور او وینو نه لرې نه يم پاتې

شوی .

ددې وحشي توپان څپو ځکه په کابل کې ساتلسم
 چې د خلقيانو او روسانو تر لاس لاندې ؤ او هر آن يې د عقيدو
 تلاشي کوله او د کودونو لټول او هر لځه به يې بېول کول،
 وژل او د عقدو تشول؛ کله يې دارالجهاد او تودو سنگرونو
 نه وردنگوته بېولم چې زموږ کلي هم هلته ؤ او د جهاد مرکز،
 او هلته به دخليتانو وحشيانه حملې وې، انسان وژنه او د ماشومانو
 او ښځو د غزو غارونو او سمخوته تلل او د کودونو وړاندېدل؛
 کله به يې د زندان وسپنيزد پنبجروته اچولم چې هلته به
 وهل وو، ټکول وو، برق ورکول او راز-راز روجي او جسي
 تکليسونه ليدل؛ او کله به يې د مهاجرت په کاروان کې روان
 کړم چې کله يې وې، ماشومان او ښځې، سر و هلي بروهلي، در
 په در، بې سر سپوري او بې خيمې، د صوبه سرحد په گڼو
 او د بلوچستان په دښتو کېتي .

زه په دې څخه باندې شپږو کلونو کې په دې روان
 بهير کې چې که هر څو سرگردان او پریشان شوم خو پښمان او
 ستومان نه شوم؛ که په کلي کې نوم يا په بند کې، زندان کې
 نوم يا په مهاجرت کې، د قلم د سنگر نه په څنگ نه شوم، هر شمه

به مې له ځان سره محاسبه کوله چې: « تانن د نورو کارونو ترڅنګ د جهاد په لاره کېنې کوم څه؟ »
په غونډو-منلو، په شبنامو، مقالو او خاطر و سر بېره چې په دې دوران کېنې مې لیکلې، شعر هم زما د دې دورې يو دايمي ملګری ؤ، هر وخت به مې دې مارغه د فکر په سر سپورۍ کاوه او د دې حالاتو په ارتباط به يې يو څه رامینځ ته کول چې کله به داسې هم وشول چې هېڅ د لیکلو وخت به مې ورته ونه موند او بېرته به په ذهن کېنې وچ شول، کله به مې وليکل د ستلو ځای به يې نه ؤ چې بيا به مې د خلقي لوتبارانو له وېرې کله د کورنۍ په چمت کېنې ځای په ځای کېدل او کله به مې په ځکه کېنې ځينې کول چې په دې سلسله کېنې هم يوه برخه رانه ضايع شول.

يو وخت مې چرت وواژه چې نوی ليک دود (رسم الخط) اختراع کړم، خپل شعرونه او خاطرات مې پرې وليکم او که په نلارنه کېنې راووتل ودر وایم به چې: « دا ماله يوه زاړه قلمي کتاب نه راقل کړې چې خط يې لا تر اوسه نه دی پېژندل شوی او په دې اميد مې داقل ساتلی چې که يو وخت راوستل شي. » دا کار مې هم وکړ، ميني خط ته ورته لږ څه پرمختللي توري مې جوړ کړل، ليک دود مې

"فونيمیک" بڼه درلوده يعنی حرکتو او واولونو ته چې هم
 قوري جوړ کړل چې د تورو شمېره يې تر پنځوسو اوږده؛
 د ليک دود کلي چې بېله وليکله او يادداشتونه چې بيا بيل وليکل؛
 يوڅه شعرونه او يادداشتونه چې پرې خوندي کړل خو د
 "کلي" ساتل يې خطرناک وو نو د ليک دود چې هم دود نه شو (دوي)
 ليک دود کلي او نمونې چې ساتلې چې په خپلو خاطراتو کښې به
 پرې مفضلې خبرې وکړم، (انشاء الله تعالی).

څه شعرونه چې په ډېر کړاو ساتلی وو ډېر ځل
 چې ددې خورو- ورو شعرونو د راغونډولو او چاپولو تکل وکړ
 او هڅه؛ خو تر اوسه يې په چاپولو بريالی نه شوم ځکه زما لاس تش
 و خور د چا جيسونه چې ډک وو هغو ته يې د اوږد بدلونو بې همغږۍ نه
 منله نو دادي تر ننه دا شعرونه چې د جهاد له پاره وو، د مجاهدينو
 له پاره وو او د جهاد د سنگر له پاره؛ هدا سې ناچاپ پاتې شول
 او نن يې هم په تش لاس او د مطبعې د مساعدت په ډاډ چاپ ته سپارم
 او ستاسو لاسونو تر يې در رسم .

دا شعرونه له ډېرو توغونو وتلي، ډېرې سختې يې ليدلې
 او ډېرې سختې چې پرې ليدلې؛ ډېر ضايعات يې ورکړي او ډېرې
 پارچې يې له منځه تللي خو دا څه چې پاتې دي دا د جهاد د سرمايي

او پانګې په توګه دلته خوندي کوم ، کيدای شي ګوندي ددې
 شعرونو په وسيله زمون او ستاسې په دې ګډو درد او غم کېښي
 له تاسو درنو لوستونکو سره شريک شم او دې درانه پېښې ته
 د زغم او د حق د بري په ډاډه لا ښه اوبه ودرېږو .

زه باوري يم چې زما دا شعرونه نه ادبي کيټ لري ، نه يې
 ددې توان موندلی چې د افغانستان د بې ساري تراژيدۍ يوه کوچنۍ
 برخه انځور کړي خو په دې ډاډي وړاندې کوم چې دا زما د احساس
 او ضمير غزدي او د افغانستان د ملت په دې سختو شيبو کېښي زما
 د درد او دوک يو کوچنی تصوير ، نوځکه د ناموزونو او نامرېولو
 جملو تر شکر د بناغلي ايوب صابر خيره يو - يو الهامي بيت هم
 پکښې شته ، داسې بيتونه چې بې اختياره مې خولې ته راغلي او
 په بېرته مې کاخه ته سپارلي دي ، په دې الهامي بيتونو کېښي يې ځنې
 راته ياد دي لکه :

زما قاتله ما چې نن د بل په لاسو وژنې
 ښکاري ستالاس يې هم ترې د مباره پاره

يا :

د وينې تېلو د همت ډېره مې بله ساتي
 له هرې خوا د توپانونو سلسلې دي راځي

یا :

اوبنکرا ژاړی چې له سترگو راجلا شوی؟

زما کال د بیلتون وشولا خنډېږم!

او داسې یو- یو نیم بل بیت هم .

داو د ملت له تریخ داستان سره مل زما او زما د شعر

تریخ داستان هم ! که اوس هم زما شعرونه زما د زړه غږ تاسو

ته ورسولای شي او ستاسو د زړه له غږ سره ملتیا ومومي ما د

خپل ټول زجر اجر موندلی دی .

په مینه

حبیب الله رفیع

کوڅ تا کال ، پېښور

۳۳۶۴/۴/۱۸

لویه خدایه!

ډکې خوږې راوتلی یم له کوره
امیدونه ې راوړې د تا کور ته
د افغان پر کور د ظلم اور بیلېرې
ابراهیم غونډې لوېدلې دي سره اور ته
افغانان خوستا مخلصه بندگان دي
ستا په ډاډې ملاتړې، دوخت زور ته
په خپل فضل، په خپل رحم بری ورکړې
چې شي درس د تاریخ پاتې هر سر زور ته
لویه خدایه! لویه هیله ې سپوره کړې
چې موسر وې په سیالانو کې تل پور ته

۱۳۵۹/۸/۱۵

بیت الله شریف . مقام ابراهیم علیهم السلام

د لمر خیره

نور د شپې عمر و پای ته رسېدلی
د تیارې په زړه خنجر دریا خښ و
هغه لمر په راختر و په جهان کېنې
چې د ټول کون و مکان د مولا خوښ و

د باطل د ژوند دانه په ختمېدو ووه
د حق نور په ځلېدو و هره خوا کېنې
د ظلمونو د ظلمت په خاتمه کېنې
و- نیا و د نظام زېږی په دنیا کېنې

جهالت په مجهول لوري و په تېنښته
علم خُلمده رڼا را خوروله
د تقدیر فیصله شوي وه محکمه
دانسان د ژوند صحنه يې روڼوله

چې انسان، انسانیت پرې سلامت شي
د سلام او د اسلام د دین آغاز و
چې شکونه او وهمونه ټول مغلوب کړي
په نړۍ کې د یو پوخ یقین اعزاز و

چې وروړی، برابري انسان ته ورکړي
دیوه داسې پاک آیین مقدمه وه
د ایمان داسې وسله په راوتووه
چې په ټولو قوتو يې غلبه وه

محمد رسول الله، حُکمه پیدا شو
چې اوبزه ورکړی دې نوي قیادت ته

۵۰

دی بشیر شو، دی نذیر شو قول بشرته
د بشر مخیری و کړه هدایت ته

درودونه دی پرده دده پر آل وی
سلامونه استوم دده امت ته
ژوندیې موز ته عقیده او هم جهاد کړ
مسلمان ځکه خوبیری شهادت ته

۱۳۶۲/۹/۲۶

پښتور، کابیان

ژړا

فلکه ستاله لاسه ده وژېل، ما وژېل
هغه او دغه، خپل، پردی، دوست او اشنا وژېل
د غم لپاره یې یو ځای هم سره پرېښودو
هر چا جلا، جلا، جلا، جلا، جلا وژېل

۱۳۶۲

جوزا

۵۱
د حق کور

«حق»

یونوم دی ،

یومفهوم دی ،

یوه وړوکی کلمه ده ؛

خویولوی غوندې قوت دی !

پکښې پروت یولوی جهان دی !

حق وړلوی دی ،

وړ عظیم دی !

حق وړ لوړ دی !

له مادې اومادیت نه !

ددنیا له کثافت نه !

* * *

«حق»

یونوردی ،

یوه زناده ،

یوه وړانگه ده ،

یو لمر دی ،

داد خپه تور جهان پرې منور دی ،

حق ته گوتې نیول کیږي ؛

خودا لمر پرې نه پټیږي !

اودا نور کله نور پږي !

* * *

”حق“

یو جسم دی ،

یو ځان دی ،

د معنی یو لوی بدن دی ؛

خو باطل یې لوی د بنمن دی ؛

باطل تل په تیاري دی ؛

ورته جوړې کړي لښکري ،

ورته بل کاندې اوروڼه ،

ورته کښېنوي داروڼه ،

پرې کوي د ملشینگنو، د بهونو، د توپونو گوزاروڼه ؛

خو حق تش لاس وروان وي ؛

هسکه غاږه

بې له ډاره ؛

نه له داره لري وېره،

نه له اوږه پناه كېږي

اونه هيڅ وخت مغلوبېږي !

* * *

«حق»

موجود دی؛

يو وجود دی،

له ازله تر ابده،

قل ژوندی دی، تل ژوندی دی!

دار ته خېږي،

خود استونی؛

رسی نه شي بندولی،

اورېپې نشي سوځولی؛

د بعمونو، د توپونو گوزارونه دي پرې كېږي،

خو حق كله شي وژلی!

* * *

«حق»

د «حې» او «قاف» تړون دی،

یوه وړو کې کلمه ده ؛
خود ژوند یو لوی مضمون دی !
په دې لار کې قربان شوي ،
ډېر ځوانان او ډېر مېړونه ،
ډېر له غزمه ډک سروته ،
خوتیټ شوي کله نه دي
د باطل ناولو پښو ته !
دوی پاللی انسانیت دی ،
دوی ساتلی د حق نوم دی !

* * *

« حق »

یو غځن دی
یو تکبیر دی !
را ولاړ له ملکوت نه !
عرش الله یې لپ زوی ،
کائنات یې خوځوی !
غلی شوی کله نه دی !
لا لوی پېر یې - لا لوی پېر یې

لکه تندر له آسمانه

د باطل په سر والو پري

* * *

«حق»

يو توغ دی!

يو بيرغ دی!

چې رپينې په جهان کې!

له رپا سره يې رېږدي:

د باطل ټول قوتونه!

ما توي يې په مېرانه

په قوي وسلو پسوللي -

ټول پوځونه!

* * *

«حق»

يو ژوند دی،

يو حیات دی!

ازلي دی،

ابدي دی؛

تل ژوندی دی ،

لا فانی دی

مدام حی دی ، لایموت دی ،

« چې حق راشي باطل تسبتي »

داد حق د ژوند ثبوت دی !

* * *

« حق »

یوه لاره ده ،

یو واټ دی !

د بنکلا په لورې درومي ،

د خُلا په لورې درومي ،

د جنت په لورې درومي ،

د فر دوس په زړه کېنې تېر دی

د انسان عالی انجام دی ،

سړیا توب پرې مکمل دی

د ایو پول دی ، د ایو پیل دی ،

د صراط په تری لاره ، د وصال په لورې یون دی !

* * *

«حق»

یوعزم،

یوثبات دی!

زه ددی سنگر سپاهی یم!

په هدی لاره راهی یم!

دتوپونو، دتپانکونوپه صفونو ورگه پیم!

په تش لاس ورسره جنگ کړم!

د باطل له زور او شوره:

نه په شاخم، نه وپړپیم!

باوري یم، باوري یم!

زه برپیم، زه برپیم!

زه ددی سنگر سپاهی یم!

زه د حق په دواډ جنگ پیم!

که شهید شم، که غازی شم!

په دې هره یوه لاره:

زه د حق کور ته رس پیم!

۱۳۶۳/۶/۶۵

کوټه، فقیر محمد روډ، د پروفیسور سیال کاکړ کور.

د اختر وړخ

زما امانه! په ماگراڼه! نن بيا هم اختر دی
 وړخ داخترده، ستاختردی، زما هم اختر دی
 څنگه اختر! د غم اختر! او د دردونو اختر!
 د فریادونو، د آهونو، د ویرونو اختر!

* * *

ته له مالريې يې اوزه یمه له تانه لری
 نه آروم ستا وړې - وړې، خوږې - خوږې خبرې
 ستاله مستی، ستاله خوږی، ستاله خندا هروم
 ستاله نازونو، له رازونو مشغولا محروم یم
 د تادغ له جگله چې اخیستلای نشم
 د تاله بنکلي تنه لېچه څرخولای نشم
 د تاد سترگو په نور سترگې مې غوږې کله
 د تاد مخ شمع مې چې ته بلېږي کله

زما امانه! په ماگراڼه! نن بيا هم اختر دی

وړخ داخترده، ستاختردی، زما هم اختر دی

* * *

ته خو ماشوم يې ته به خوښ وي او خندان به اوسي!
 له «ثريا» ، له «آريانا» سره روان به اوسي!
 ته به لويديځ ياد مور او لويديا په غږن کښې
 ياد توږي ، ياد ادکې او کاکا په غږن کښې
 ته په وره ژبه دې ټولو ته « ابه » به وايي!
 خبره ترې غواړې هر يوه و ته « آه - آه » به وايي!
 بنايي چې زه به دې له ذهن نه وتلی وم اوس
 د تاله ميني به دې شپو ورځو ايستلی وم اوس
 زما امانه! په ماگرانه! نن بيا هم اختردی
 وړخ د اخترده ، ستا اختردی زما هم اختردی

* * *

نه! نه! زه پوه يم ، ته ناپوه يې خو يې ميني نه يې
 حکم چې زړه يې يې جدا زما له وينې نه يې
 ستا لور شعور دی کوچنی زړه دې له الفتره دک کې
 کينه هېڅ نه پېژني ټول له محبتو دک دی
 ژبه دې نه گرجي خوسترگې دې حالونه وايي
 ستا د خوږې او پاکې ميني دک رازونه وايي

زه بهيره شپه چې نه ؤم ته به شوي رنځور راپسي
پوه يم چې اوس به هم کړپړې ته ضرور راپسي
زما امانه ! په ماگراڼه ! نن بيا هم اختري
ورځ داخترده ، ستا اختري ، زما هم اختري

* * *

ته خوماشوم يې نه يې پوه چې دا بسلتون ولي دی
داستا ، زما ، د ټول ملت د مرگ ژوندون ولي دی
دا په زرگونو ډک کورونه اوس سپره ولي دي؟
دا د وطن ميري خلک خواره واره ولي دي
دا په زرگونو کورني بې مشره شوي ولي؟
دا په زرگونو کورني بې کشره شوي ولي؟
دا د ورو بچو پلرونه وژل شوي ولي؟
دا په لكونو افغانان دي شړل شوي ولي؟
زما امانه ! په ماگراڼه ! نن بيا هم اختري
ورځ داخترده ، ستا اختري ، زما هم اختري

* * *

ته نه يې پوه چې ډېر بچيان يتيمان شوي په څه؟
او ډېر ودان - ودان کوروندي ودان شوي په څه؟

د کورنیو تودی غبرې سرې شوي په خه؟
 د ډېرو مېنود نغري ایرې مړې شوي په خه؟
 ډېر ماشومان بابا! بابا! وایې خوپلارې نشته
 گرځي ژوندي خو د ژوندون کولولارې نشته
 له ډېرو مېنود بمونود وړې پورته شولې
 ډېرې بشرې وې چې د کور په حای غ کورته شولې
 زما مانه! په ماگرانه! نن بیا هم اختر دی
 وړخ د اختر ده ستا اختر دی، زما هم اختر کی

* * *

دا ټول پردې چې په وطن کې سور وحشت راغی
 تاریخ ته یاد نه دی یو داسې بربریت راغی
 د روس مرئيو په وطن کې کودتا جوړه کړه
 زمونږ پر مادي او معنوي شتو یې تالا جوړه کړه
 د خپل بادار تودې وسلې یې رامیدان ته کړلې
 پرې شرمې یې مخاغل اتل افغان ته کړلې
 څوک یې په توپو، مشینګونو او بمونو مړه کړل
 نور یې په راز، زار و وحشتونو، عذابونو مړه کړل

زما امانه! په ما گرانه نن بيا هم اختر دی
ورځ د اختر ده، ستا اختر دی، زما اختر دی

* * *

مېنې سپرې ، کورونه روان ، خونې ويجاړې شولې
لښتې د وينو شول روان ودانې شاري شولې
په نوم د خلکو يې په خلکو دېر ظلمونه وکسرل
تاريخ شرميز يې پرې ، چي دوی کوم-کوم کارونه وکړل
د روس په لمسه قتل عام د افغانانو سوکوی
د خوار په نوم باندې ناشندي په خوارانو کوي
په لکو بجي يې کړې کونډې ميندې بورې کړې
ددې وطن د زلمو ونې يې سر بورې کړې
زما امانه! په ما گرانه نن بيا هم اختر دی
ورځ د اختر ده، ستا اختر دی، زما اختر دی

* * *

خو بيا هم زېرمې در کوم چې داليوان به نه وي
داد افغان ملت د خاورې د بنمنان به نه وي
ژر به ورکيږي ، د پردو حلقه بگوش غلامان
داد روسانو درو بيلو نو او کوپيک! نو گران

زېرى بچيه چې افغان ملت قيام كړى دى
ددوى پرضديې بريالى جدى اقدام كړى دى
دوى به وركيږي، دا وطن به ازادېږي زمونږ
دا خوراو وور ملت به بهرته راټولېږي زمونږ
زما امانه! په ماگرانه! نن بيا هم اختردى
ورځ دا اخترده، ستا اختردى، زما هم اختردى

* * *

بېرته به يوځاى شي پلرونه د بچوڼو سره
توده به مېنه كړي زامنواوله لوڼو سره
بېرته به يوله بېل بېل شوي ژر وصال ترسي
داوېرتېږي بېه ضرور آب زلال ته رسي
څوك چې ژوندي دى بېرته ژوند په كورونو كوي
څوك چې شهيد شول خورشالي په جنتونو كوي
كه ژوند وو زه اوته به هم بيا يوځاى كېږو زويه!
لكه پخوا به يوله بېل سره لوبېږو زويه!
زما امانه! په ماگرانه! بيا به هم اختروي
بيا به اختر، زما به هم د تا به هم اختروي

٦٣

شنگه اختر، د خوشاله اود خوندي و نواختر
داسې اختر چې وي به داد اختر و نواختر

داختر وړخ اشوال ١٣٩٩

١٣٥٨/٦/١

پېښور، کبابيان

زما جرم

زما جرم له وطن سره ده مينه
په دې مينه کې که سرخې اوس دې خيڼه
چې وطن خي زما سر دې ترې تر سر خي
تر وطنه به بل څه قدر لـرینه

١٣٥٧/١١/٢٧

کابل

غزل

زه بی شمېرم درته خومره چې کوم - کوم دي ؟
د دنیا غمونه ټول زما په نوم د کي !
د آسمان په کنارو کښې شومه ستړی
د بخت ستوري راته نه ښکاري معلوم دي
زه یې خوشي دې خوښی تر تیم راوستی
چې خوښی کوي هغه کسان معلوم دي
شومه دم له اند پښتونه را بیدار شم
انځ مې نه لکي ، بستر او کټ مې شوم دي !
ها سمسور - سمسور بڼونه چې اوس نشته
سوځولي د شمال باد سمرم د کي
چې د تم ټکی ایزدي د بشر ژوند ته
دغه بدې - بدې چارې د ایتوم دي
د تلویپل دې تل ژوندی شوزما وره کښې
پرې وهلی مې د تر مو او ښکو موم دي

منزل

دغه لاره چې ته گوري:

داچي ډکه په اغزوده!

داچي ډکه ده له کاهز!

دغه لاره چې ته گوري:

داچي درومي له پيچومو!

چي تيريزي په پناهنو!

دغه لاره چې ته گوري:

چي غوږيزي پري جازونه!

چي اوږيزي پري ارونه!

دغه لاره چې ته گوري:

چي فرش شوي په بمونو!

چي وړانيزي په توپونو!

دغه لاره چې ته گوري:

چي په ستغوده ختلي!

چي په خوړورالوېدلي!

دغه لاره چې ته گوري :

چې دشپي په زړه کښي پرومي!

چې تيارې پرې راخوري گه!

دغه لاره چې ته وييني :

چې لړلي ده په وينو!

چې ساتلي ده په وينو!

هو!

دغه لاره همدا لاره :

د گلونو لور ته درومي!

د باغونو لور ته درومي!

دغه لاره همدا لاره :

دلوی واپت په لوري درومي!

ارت ميدان لري په مخکې!

دغه لاره همدا لاره :

د آرام غبرې ته رسي!

د مرام غبرې ته رسي!

دغه لاره همدا لاره :

په هوارو تما ميږي!

د گلزار غمږې ته لوبږې!

دغه لاره همدا لاره :

د سپېدو آغاز تر رسي!

سنگلوي يې د لمر وړانگې!

دغه لاره همدا لاره :

سروخروي ته وروتلې!

سر لوبږې لري په پای کې!

سرفنزل د مراسونو

« خپلواکي » لري په پای کې!

١٣٦٣/٧/٢٢

پېښور، کوز تا کال

افغان

مېړه هغه دی چې نر مري په میدان مري

د وطن په مقدس عهد او پیمان مري

وطن نه پلورمري د بل غلامې نکسري

افغان زېږي، افغان ژوند کوي افغان مري

١٣٥٨/٦/٢١، کابل

سورخزان

« د فلک له چارو خه وکړم کوکار؟
زمولوي هر گل چې خاندې پر بهار»
چې نسیم وي موسولې په گلین کښې
په توند باد یې کړې له واره تار په تار
مانه یې کړې پر بن لې سورې سورې کړې
چې وي پر خې تازه کړې په سهار
سنگلی مخې بوران وي لا سنگل کړې
نه وي کړې لا بلبلو پرې چمنار
یو پر یو د خزان په رحم ورکړې
په سر ورکړې د سیلیو توند گوزاس
جر او کړې چې لاسونو د قدرت وي
لاله زار کاندې بدل په خس او خار
د ماشوم غوندې په « هست » و « بود » کړې یې
تارو بود د « هست » نابود کړې په مدار

یوخل نہ دی ، دوه خل نہ دی ، دری خل نہ دی
 خوچی دی دی ددی لوی دی تکرار
 هر ورخ نوي کلان په او بریوسی
 په هر وخت کې نوي - نوي کاندی چار
 لاس دی مات شه ای فلکه ستمکاره
 چی چنکله دی پرېنښود وکرار
 په سکندر او په چنگیز مودی ملک وران کې
 بیا انگرېز دی کې تهریو ته تیار
 اوس دی سره ویا په موزیکه رانازله
 له شماله دی راتر کې سر بنامار
 د چنگیز خونریز وولې په وینسو
 د خلقیانو بی جلبه اقتدار
 د زلمو سینې بی سمې کرې توپو ته
 پرې بی جوړ کېد بمونو درزهار
 د گولو زلمی هر خوا اوږولې
 فراوینجی بی پرې توپې کرل انبار
 د پروار په زاړه لژند په خپلو وینسو
 درو بی مېک الوتکو په بمبار

د وطن په هره برخه هره خوا کېږي
 دی د شوبلو، د تپانکونو غورمبهار
 را نیول دي، حملول دي، قتلول دي
 په سروینو لړل شوی هر دیار
 د حوانانو کوټه کوټې په شپلو کېږي
 په لاشونو یې کار غلن کتار-کتار
 چې تباہ دي ټول ددې خاورې زامن یې
 کلیوال دي، که عسکر، که منـصـبـدار
 سترچکو ژاړی! په سروینو اوښکې پرېږدي
 دي د اېښې د ژړا او د خونبار
 وطن لوته-لوته، کلی-کلی وران شو
 اسماني تندس نازل شو په هر ښار
 نورستان تورولو خړو کېږي لښه شو
 د کونړ کورونه شول سړه هوار
 بریکوټ د خاورو کوټه شو په لڅه کې
 روغ دی کله چغه سرای دی که اسمار
 په نینګلام کې ننګلام دی ټول شوی
 په شپېل کې شپې سړې دي په انګار

که مومند دي، که کامه، که خوگياڻي دي
که گوشته، که حصارک د ننگرهار
ټول بمون او ټانکونو هوار کړي
چلبدلي پرې توپونه، ماشيند ار
دلغان د دولت شاه سينه غلبل شوه
پاڼي نه شو اليشنگ او اليشنگار
په تڼکاو او په پنجشير لړې خورې شوې
شول له خاورو سره سم د ژوند آثار
پاڅېدلي د علم په مقابل کېښي
بدختان، که سمنگان دي، که مزار
په بادغيس، په ميمنه کېښي درز هاري
په هرات کېښي دي د وينو شنه زهار
په فراه کېښي فرحت نشته د وگړو
غور له غمه بيا پټ شوي په غبار
په هلند کېښي هيلي خاورو کېښي خاورې
پنجوايي او ارغنداب کېښي دي ناتار
په بولدک بولک - بولک ورپېچي رانغلي
بي آرامه دي له دوکه کندهار

په روزگان کې روزگار سخت شولو د خلکو
په تېرين کې تېري مات شول د غدار
په کلات کې په شينکې کې، په مرغه کې
په سورغ کې بيا اور بل دی د وامدار
په مقر کې مقرورک شولو د خلکو
قره باغ دی په جنګونو کې ايسار
د اورگون ځمکه اورګونی شوه په اور کې
په بترنه، وازه خوا دی — تکه سار
غرجستان غرونه په شنو دورو کې پت دي
شهرستان او مالستان دی عزادار
په غزني او پرميانو کې اور بل دی
سره ده ځمکه دوردګو، د خروار
په لوجر کې، په زرمه کې، په ګردېز کې
په ځايو، سيدګرم دی — ترسهار
سته ووتنه د سته په کنډو کې
په تېره کې تېري شنه شول وار په وار
د دېنن قوي لښکرې کړې نسکورې
د ځدراڼو تور ياليو په ايسار

په کابل کښې هم اوربل دانتقام دی
 پایمال شوی چنداول او پای منار
 داد اوربلې لښې یې کړې چې بېلې
 راټولې کړې لښه به یې دربار
 د ملي قهر تویان برې توپان کسري
 دا چې دی د بل مزدور زموږ بآدار
 خوځک چې اور بلوي سوځي به پرې خپله
 دا فلک دی، دايې دود دی، دايې کار
 سور خزان د سرو لښو په تېرېدو دی
 رانژدی دی د افغان ملت بهار

۱۳۵۸/۵/۱۴

پېښور، چې بگري

آبادي

« زيا » دې ورم، « ته » دې ورمې، « موز » دې ورمو
 خوژوندی دې وي وطن « او » آزادی
 چې د وینو سیلاب جوړ شي ملک زرغون شي
 تریان دوروسته راشي « آبادی »

د استقلال لمن

توري د تېري ته چې د ډال لمنه ونيوه
 بيا چې د "ميريس" او د "خوشال" لمنه ونيوه
 ما په خپل وطن كېني سوله غوښته، آزادي غوښته
 تاد تجاوز جنگ او جدال لمنه ونيوه
 لوی سيلاب د خلكو رانسكور كړې په خپرو كې
 حكه دې د لوی صياد د جبال لمنه ونيوه
 زه به د مهدي په پاكو لاره باندې يون كوم
 تا چې د دې عصر د جبال لمنه ونيوه
 زه د خدای په مرسته، د ايمان په زور جنگېزه
 تاد روس لسټوېني ته د سوال لمنه ونيوه
 حكه په تش لاس، زما بری په هر ميدان كې وي
 تا د لينن ماد د ذوالجلال لمنه ونيوه
 "الله اكبر" چې ستا په خوله كېني هورا وچر كړه
 ما په خپل جهاد كې د بلال لمنه ونيوه

ته د مارکس، انگلز او د لینن غږې نه ولوېدې
 ما دخپل «جلال» دخپل «جمال» لمنه ونيوه
 زه د آزادۍ په سپين سحر باندې ايمان لرم
 حکه مې هجران کښې د وصال لمنه ونيوه
 نرنه يم کړې پرې بې زدم دروس وحشي منچکولو ته
 ټينکه مې په لاس داستقلال لمنه ونيوه

پښتني بازارگي ۱۳۶۳

دیر

لاس مې که خلاص دی خو په ذهن مې زنجير پروډی
 چې گران وطن مې د پردو په لاس اسير پروت دی
 څنگه غوښي؟ څنگه خندا؟ څنگه سرور وگره مه؟
 چې کور په کور مې د ملت په تور کښې ویر پروډی!
 ۳۵۷/۱۱/۹۷ کابل

* له جلال او جمال نه مراد مولانا جلال الدين بلخي او سيد جمال الدين افغاني

دي اوپه دې سر بېره د افغاني جلال او جمال عامه معنی هم لري .

مېرانه

د وطن په سرله سره تېرېدل

دهواد په مينه وينې تويول

د تاريخ د مېرنيو ننگ ساتل

خپلواکي ته سره د ولس تيارول

سرلوري ده، وياړ دی، فخر دی عزت دی

په تاريخ کښې جاويدانه نوم کتول

* * *

د پرديو په تېرو تورو ورتل

په هانکونو، په توپونو ورتل

د کولير په باران ورگډېدل

د بېونو په اوږونو کې لمبل

دملي تنگ و ناموس په حای کول دي

د وطن په لار سرونه جبارول

* * *

په پرديو پر غلجرو ورتل

استعمار ته خوله په سوک ورتل

د تېرونيو په سر توره تيرو

ورتلار بېرته د تېنتې بندول

د هيواد د هيواد دوستو زويو کار دی

د وطن د مور په ننگ را پـاخېدل

* * *

د قوي د بښمن قوت او بې کول

د ايمان په زور قوي وسلې زغمل

په پوښتو د شهيدانو هسکېدل

په سنگر د علما نوبېرېدل

غيرت غواړي، همت غواړي، ايمان غواړي

خپلواکي گڼل، ساتنه او پـالل

۱۳۵۸/۶/۱۱

وردگ، آبدړه

ژوند

د حسين شهادت حزينه مړه کړه

اسلام ژوند او مومي تر هرې کړه بالا پس

ژباړه: ۶۹ / ۱۰ / ۶۴

داختر دُعا

بیادی اختر راوان!

هر مسلمان ته به خوښي او هوسونه راوړي!

د خدای په پاک او په سپېڅلي کور کېني

د « بیت الله » په مقدس انگر کېني؛

دی راغونډ شوي په لکرونو مسلمان د جهان ،

د سپین او تور ژړ له توپیره پرته ،

په یوه صف کېني د پاک رب حضور ته سر لگوي ؛

د حج د لویې فریضې ،

د ابراهیم د سنت

د قربانی او د ایثار خاطره بیانویي !

* * *

خود افغان

۸۰

ددې سپېڅلی مسلمان له ځوره
خوښي کلونږه کيږي کچه کړې،
اختر رادروي خوښي نه راولي،
سترگې توپيري په باروتو، په رنجو باندې نه با
لاس هم سره کيږي،
په نوکريز ونه، په وينو باندې!
قرباني هم داخلور کاله کيږي،
پر له پسې بي کاندې،

* * *

که ابراهيم د خپل خواږه زوی قرباني کوله
زموږ اولس،
د پلار، دمور، دورور، د زوی قرباني،
کوي په ډېر عالي همت او ايتار،
په ډېر همت له خپله ماله تېر!
له ځانه تېر دی،
که آزادي نه وي له ژونده له جهان تېر دی!

* * *

نولويه خدايراد جهان مالک!

دهست وېرد، کون و مکان مالکه!

ته کړې قبوله!

داد اخلاص، داد ايمان قرباني!

داد سپيڅلي مسلمان قرباني!

د ميرني غيور افغان قرباني!

ملک يې آزاد کړې! د پر دود استعمار له واکه!

د سره بنامار له واکه!

دوی د اسلام په مقدس دين باندې تلک کړی دی!

دوی د افغان د آزادی د پاره جنک کړی دی!

او دوی،

دوی د وحشت په هیولا باندې غورځنګ کړی دی!

۱۳۶۱/۶/۲۰

پېښور، کبابیان

زندان

وطن لوټه-لوټه، تیره، تیره وران شو

کور په کور د هرا فغان په کور افغان شو

د اعجب غونډې د خلکو حکومت دی!

چې هر چاته وطن هکور شو، یا زندان شو

کابل: ۱۳۶۱/۶/۲۰

سلسلی

ورجی اوشپی ہی د غمونو سلسلی دی راجی
 د زہ انہکرتہ د ویرونو سلسلی دی راجی
 زہ بہ بی کومہ - کومہ ژارم جنازہ بی کوم
 د خواتیمرگوار مانونو سلسلی دی راجی
 پہ ہر قدم کبھی نوی دام دی، نوی لومہ خورہ
 زما پہ مخ کبھی د دامونو سلسلی دی راجی
 د وینی نیلر د ہمت دیوہ ہی بلہ ساتی
 لہری خواد تو پانونو سلسلی دی راجی
 ای د عمر و نو لامبوزنہ وار خطا دی نکری
 د ژوند دریاب کبھی د موجونو سلسلی دی راجی
 د دنیا بامہ! عظمت تہ دی سجدی لگوی
 د فرعونانو د سرونو سلسلی دی راجی
 نہ سکندره، نہ چنگیز، انگریز اور روسہ پوکی
 ستان مہینیت تہ د پو خونو سلسلی دی راجی

د سپېدو توره راته بښي چې سحر نژدې دی
 پر توره شپه د چکرارونو سلسلې دي راځي
 ښکاري چې بيا به مې په لاسو کښې کړي واچوي
 «مرفيعه» بيا دې د شعرونو سلسلې دي راځي

۱۳۶۴/۱/۲۹

د پلار په لار

د وطن لار کښې که مرگ وي که زندان وي
 د وطن رېښتيني زوی و ته آسان وي
 د خپل پلار د نننک عزت په لار به دروي
 له دې لارې به وانه وړي چې افغان وي

۳۳۵۸/۱۲/۵

کابل، د خرخي پله زندان

لوړ سپر

۶۳/۷/۱۵ پېښور

نه غواړمه خدایه شش محل ته خاته نه غواړم
 لوړ سپر مې تیت مې کړې تیتو- تیتو دروازو ته

د کمونیزم خبره

نمر سواشواوس حساب د کمونیزم
 نه ابرو شته ده ، نه آب د کمونیزم
 کودتاوي ، قتل عام ترې نه زیـ بزېري
 دېتر وایي انقلاب د کمونیزم
 ژوندی دردوي ، غم وي ، وپروي ، دوک وي ، آه وي
 چې نازل شي پرې عذاب د کمونیزم
 باغیچه یې په سرو وینواو برکیزې
 دک له وینوتل تالاب د کمونیزم
 د منطق او علم نخبه پکې نشته
 سفسطه دی «سوال او جواب» د کمونیزم
 د انسان له قیمتي وینو نه پرته
 باران نه لری صحاب د کمونیزم
 پر عمل کبې سرچپه د تطبیق وړ دی
 تش الفاظ دي سور کتاب د کمونیزم
 د بیزوله زویوڅه سرپیتوب غواړی
 څار ویتوب دی انتخاب د کمونیزم

سور پرچم د خونږي بنکيلاک سمبول دی
 ترې ورپږي سور خواب د کمونیزم
 ای په سره کتاب کښې ډوبه سردې هک کره
 بی تعبير دی رنگين خواب د کمونیزم
 هغوی هم ددې بنامار ترستونې تېر شي
 چې پراييزي چهرته باب د کمونیزم
 خپله هم په خپلو وينو باندې سره شول
 شوک چې کډ شول په سرخاب د کمونیزم
 همري ژوند او هم مردن مردار-مردار وي
 چې ډوب شوي په مرداب د کمونیزم
 چې په سره کښتۍ سواره شي په دې سيند کې
 غرقوي به يې گرداب د کمونیزم
 هغه ملک بيا په سره اور کښې سوځېدلی
 چې پرې شوی فتح الباب د کمونیزم
 هر مزدور بيا د سستی نقش زمين وي
 چې په قارشۍ پرې ارباب د کمونیزم
 په خدمت يې چې حان ستړي اوتن آب کې
 شوبه غاړه يې تناب د کمونیزم

په نېشه کښې شیشه په . . . . . ولاړه
 چې يې ځنېلي ووشـراب د کمونیزم^۲
 په بالښت يې روح له بباد سره روان شر
 چې و پروت پرتخت خواب د کمونیزم^۴
 وفاداروسره هم وفادارنه دی^۵
 داقانون دی اوداداب د کمونیزم
 توپ وي ، تانک وي ، بم وي ، درزوي ، دروزي ، پوزي
 تباہ کن دی ټول اسباب د کمونیزم
 بم يې ونه سرچپه کړي ولي پورته
 لغوي دی انقلاب د کمونیزم^۶
 حق په اوتو ، بروتو نشي پتهولې
 که هرڅو غاړې کلاب د کمونیزم
 تندې لاندې کړل په چول بيا بان کې
 چې ووسم څوک په سـراب د کمونیزم
 حبشی غونډې له لورې هلاکيږي^۷
 چې راغلي پرې سيلاي د کمونیزم
 چين هم پوه شو پس له دې پروت زنګولو
 چې بي سـره دی رباب د کمونیزم^۸

چرئينگو که هر شو و چر بزي وخت تېردی
 بېرته نه راگر حې آب دکمونينزم
 د اولس د قهر اور ته به ور لـ و بزي
 خوک چې پېنر دي په رکاب دکمونينزم
 دبلاخ يې شرکند شو متول جهان ته
 خيري شوی دی نقاب دکمونينزم
 اوس د خلکو تر دې د وبلاندي لنگور دی
 ختم شوی نور د باب دکمونينزم
 په منطق نه حې، په تېلو حې، په تانک حې
 دی د اکلادی اوس کرياب دکمونينزم
 چې د شپې په منزل حې خراغ راواخله
 حال نه لري شهاب دکمونينزم
 هاکتان چې کمونست ورته جامې وي
 اوس خيړی دی مهتاب دکمونينزم
 له لمر شرکه تر زواله وکسوف کيني
 په غروب دی سور آفتاب دکمونينزم
 اوس د وينې د فشار په رنج اختـه دی
 چې په وينو و شهاب دکمونينزم

دافغان د تېرې تورې په رڼا کېښي
 مخ لیده شي بې حجاب د کمونیزم
 هغه لورې شي، دده ټیټ دعي خواشورنه
 په دام نه نښلي عقاب ، د کمونیزم
 مسلمان افغانه لوی ویاړ دې نصیب شو
 چې دې وټاکه پایاب د کمونیزم
 نه دېرش بېتقصیده یې د تران سنه ده
 کتاب غواړي هر کتاب د کمونیزم

۱۳۶۳

✦ پایلیکونه :

- ۱- د کمونیزم سوال جواب = د کمونیزم دیاکټیک مطلب دی.
- ۲- د هاروین هغې نظریې ته اشاره ده چې انسان د بیزو اولاد بولي او کومونستان لېسېم دخپل تکامل دقانون له مخې په کلکه مني.
- ۳- کله چې خلقیان او پرچمیان په قدرت سره وړان شول او خلقیان پرچمیان زندانونو ته واچول ، دروس له خوا یې ددې اجازه نه درلوده چې ویې وژني نو خلقیانو دخپلې تېس سپولو دپاره د زجر او شکنجې په وخت کېښي په پرچمیانو باندې د فانتا بوتل استعمالول پر دې بیت کېښي

هدې پېښې ته اشاره ده .

(۴) دروزي د بالنت په وسيله د تره کي شرمېدلي مردارېدو ته

اشاره ده .

۵- د تره کي وفادار شاگرد حفيظ الله لعين ته اشاره ده .

۶- چا وويل پر کندهار کښې دروسانو يو بم يوه پېره زړه ونه له

حکمې راوايسته او په خابونو يې ودروله ، ما ويل دا انقلاب لغوي معنی

هداده .

۷- د حبشې وروستي کاختي ته اشاره ده .

۸- د کمونيزم د نيمگړتيا او زړښت په باب د چين د حکومت

او کونست گوند وروستي اعلان ته اشاره ده .

۹- چرینکو د روس ديکتاتور .

۱۰- وايي اصيل کتان د سپوږمۍ په وړاندې شخړېږي چې ددري

او پښتو په زاړه ادب کښې ددې عقيدې په باب ډېر شعرونه موندل

کېږي ، په دې بيت کښې هدې عقيدې ته اشاره ده .

خبرې نه کوي

توب او بيم غنيزي خوانسان خبرې نه کوي
دورد وحشت شو دا حيوان خبرې نه کوي
لاهمه موزيم ته د پرخندان رازونه هلته وو
چاويلي دا دي چې بتان خبرې نه کوي
گوره چې زما د سوي زره حال درته ووايي
نه مې لوبزي زره ته چې گريوان خبرې نه کوي
خلي دا بروي د تودي مينې داستان وایي
شوکت وایي چې سوي پتنگان خبرې نه کوي
کومې پرې شلوي "مسکو" بشر بشردوتي وایي
داخوشي وينا ده چې خرسان خبرې نه کوي
دېرې د غبرت کيسي يې خوله کني د هر زخم دي
نه منمه دا چې شهيدان خبرې نه کوي
کسه ايه شفق کني د شهيد دوينو کونې دي
ولې انکاري يې چې آسمان خبرې نه کوي

۹۱

سترگي بي دظلم او وحشت داستان پرچار واي
خير دي که د غنډې يتيان خبرې نر کوي
اوبتکو او سلجکوي دخبرو شر به کوڼگه کسه
گورمې ديوان تر چې ديوان خبرې نر کوي

۱۳۶۲/۳/۵

باجور، بنسار

دخړه مينه

خلقيان وايي چې روسان زمونږ دوستان دي
دي دوستان يې دا وينا نرده غلته
خود خرس دوستي وژل دي او خپل دي
خه بنه وايي دخړه مينه ده لغته

۱۳۶۱/۹/۲۱

پښتور

د آزادی شپې

زما د شروند سیمه یې لاندې کړلښه
 پرې راخوړې شوې خونړۍ تورې شپې
 په وېرې ولړلې سرتېر پايه
 زما د ژوند د هلو ډکې شپې

* * *

شپې دي او شپې دي پسې شپې دي شپې دي
 یوه پر بل پسې لگیا دی راحی
 د تور و شپو او سپینو شپو زنجیر دی
 ټولې تیارې - تیارې بیا - بیا دي راحی

* * *

که مړ سپوږمۍ ده او که ستوري لري
 په وینو ډوب دي زباني یې نشته
 ساتونزگر شې گړۍ هم ډکې پری
 شپه پسې شپه ده سبایي یې نشته

* * *

خود حق نور راتہ دازیری کسوی
 چہ ژر بہ شہرہ دسبارا حئی
 دسرہ وحشت داتسور کایرس بہ نہ وی
 بہ ملک بہ هر خوار نہ ارا حئی

* * *

دشہید وینہ بہ رنک کونہ را وری
 دامدو گلان بر و غور پری
 دغازی تورہ برنا و کساندی
 دآزادی شہی بہ و سیری

۱۳۶۰/۹/۴

کابل

دنور خلی

دہرکان دی چہ دی تلی پسے تلی
 پاتی شوی یی نہ نجینی دی نہ کلی
 خوچی لارہ شہادت یی دہ نیسولی
 ابدی یی دی پری اینی دنور خلی

پنین، پازنگ ۱۳۶۴/۲/۱۵

له ماخوښي له ما طرب مه غواړئ

له مامه غواړئ دغزالو دمستی غزلې!
مه کوئ هیله دکیسو، دقصیدو، دمدحو!
مه کړئ آرزو د لړزوونکو، پاروونکو نظمو!
له ماخوښي له ما طرب مه غواړئ!
زه دالم دتوپاني بحر پر خاڅکی یمه!
زه د ستم له اوره پورته یو بڅرکی یمه!
زه د وحشت له تورو لرونه راوتی یوه څرپکه یمه!
زه د ویرونو له جهان په یوه اوسنکه یمه!

* * *

د تورو سترچکو د سپین مخ خبرې ،
د غوړ او ربل او د سرو شونډو و خدا ،
د معشوقې د عشق او مینې دنیا ،
هادنازونو د نیازونو جهان ،
هادگونگرو او د پایزیب شرنګهار ،
له مادي پاتی !

زه ور خلاص نه یم

زما دمینی په دنیا باندې بیرغل شوی دی !
زما دناز ماغی دظلم اور ذرې - ذرې کره !

(نو) : له ما ،

له ما خوښي ، له ما طرب مه غواړئ !
زه دالم د تروپاني بحر پر شاخکی یمه
زه د ستم له اور په پورته یو بخرکی یمه !
زه د وحشت له تور و لرونه راوتی یوه خرپیکه یمه !
زه د ویر و فوله جهانه یوه اوسنکه یمه !

* * *

زما د خون وطن تنکي - تنکي ځوانان پېردي !
زما په گران وطن کېنې پېغلې شته دي ، بخوښې شته دي !
خورتوړې سترگې یې د اوبنکو بهیرو وینغلي
په نرمو شونډو باندې رنگ د د ندا سوندری
پتري د وینو یې نیولي وي تل ،

وسابل یې جردي .

د گوردونو له شنگونو د سنگرو څنگ ته

دي راټول شوي -

له غلیم سره پغړې وهي .

او قریانیزی د وطن په لار کښې .

اوردی سرې وینې دي ،

و پرونه دي ،

د وهرې دنیا !

(نو) ، له ما ،

له ما خوښي ، له ما طرب مه غواړئ !

زه دالم د توپاني بحریو شاخکی یمه !

زه د ستم له اوره پور تریو بخرک یمه !

زه د وحشت له تورولپرونه راوتې یوه خړ پیکر یمه !

زه د وپرونو له جهانز یوه اوبنکه یمه !

* * *

زما په خاوره کښې د وینو نالابونز جوړ دي !

زما اولس تر !

د وحشي لښکر له لاسه څخه !

په هره ورځ باندې تازه - تازه غمونه جوړ دي !

پچې را په یاد کړمه ،

ها سرې ورځې زما د وطن !

مغز په سرو وینو لپ لې شهیدان د مېنې !

د وجدان رڼه - رڼه مې لڼبه - لڼبه شي ،

د انتقام لڼبه

خوله مې له وينوډکه ،

آه مې سردي

(نغ) :

له ما

له ما خوښي ، له ما ظرب مه غواړئ !

زه دالم د توپاني بحر يو خاشاکي يم

زه د ستم له اوره پورته يو بشرکي يم !

زه د وحشت له تورلو وند راوتې يوه کرپيکه يم !

زه د وپرونو له جهاندي يوه اوبنکه يم !

* * *

زما پير زخمي - زخمي وطن کښي

خدا گمانې نشته !

بیس د شهید ،

تنکي زخونه په خدا بڼکاري ،

لکه غاږول په هره خوا بڼکاري ،

منجونی لاسونه سره کوي

خوبه تکریزونه

په سرو- سرو وینو سره دي !

سازونه نشته

د بهمنوزیر او بم خوردی !

ویرجن سکوت

مدام ماتیني ،

د راکت په خوله ، د توپ په چر ،

د ماشینګن پر غن !

(نو) :

له ما ،

له ما خوښي ، له ما طرب مه غواړئ !

زه دالم د توپانی بحر یو شاخګې یمه !

زه د ستم له اور پورتر یو بخرګی یمه !

زه د وحشت له تور لپ و نه راوتې یوه کرپکه یمه !

زه د ویر وینو له جهان یوه اوبسکه یمه !

* * *

زه به غزل نایم ، طرب به کرم ، خوښي به کرم !

خو هغه وخت چې هی وطن آزاد وي !

د وطن زوی مې په خپل کور آباد وي!

د پېښور له پېشه ورو سره

د دوی د ژوند واک او اختیار نروي

د ظلم او زور د تورو شپو گټريوان

د خپلواکۍ نور ورڅيرلی وي

د حقيقت لمر را ختلی وي

خو

خو چې تياره وي، توره شپه وي د وحشت په وطن!

(نور)

له ما،

له ما خوښي، له ما طرب مه غواړئ!

زه دالم د توپاني بحر پر شاخکي يم!

زه دستم له اوره پور تير شوگرکي يم!

زه د وحشت له تورو لرونه راوتې يو کړيکه يم!

زه د وپرونو له جهانه يوه اوښکه يم!

له ما مه غواړئ د غزالو دمستی غزلې!

مه کوئ هيله د کيسو، د قصيدو د مدحو!

مه کړئ آرزو د لېزوونکو، پاروونکو نظمو!

له ما ،

له ما خوښي ، له ما طرب مه غواړئ !

۱۳۶۱/۷/۱۷

پېښور، کابيانم

مټي ، بي *

په خپل کلي ، خپل وطن کينې روغ روت و و
 شومرگوني رنځ ناخاپه را عيان
 وو " وپروس " بي له وروس څخه راغلي
 د حق ، بي په رنځ تباہ شول افغانان

پېښور ۱۳۶۷/۷/۱۱

نقاہت *

د حق ، بي له رنځه خلاص شوکه خدای کاندې
 بس اوس پاتې يې دوره ده " نقاہت " ده !
 سورمخري سره ما بنام ترسیدلی
 دروسي بڼکېلاک تختہ د ميخ ترکت ده

۶۵/۳/۱۰ پنجاب ، لارنس پور

✽ حق بي د تره کی او بيرک د نومونو د سر تکی د مي چي د توبر کوز د ناروغی نيم هم دی او د انم
 د اپنلس کاله د وار وچ لوتہ په کابل کی اخېستل کېده ، نقاہت هم د نجيب د نامه له سر تکی څخه جوړ شوی گا.

د وینو باران

آسمانه واوړه باران مه اوړوه !
زه لاد وینو باران ونه لرم
ستا ټوکرونکی غاټول ته غواړمه
چې د شهید گل ، پر هرونه لرم

***

آسمانه واوړه باران مه اوړوه !
په وینو پالم د وطن گلونه
کریم اوبه خور به یې د تن په وینه
تازه به ساتم د چمن گلونه

***

آسمانه واوړه باران مه اوړوه !
زه د غلیم پر سرین لسی اوړم
چې زما لور ته یې کابنه کتلي
پر سره د بښمن مې سرې کولی اوړم

***

۱۰۶

آسمانه واوړه باران مه اوږوه!
 نه لا دوینو بارانونه لرم
 د وخت فرعون ته توپان جوړوم
 لاپه امر کښې غورځنگونه لرم

۱۳۶۴/۱/۱۴

پېښور

دولت که دولت

دا دولت رښتیا دولت " دی
 هم ښکځل کاهم وهل کا
 تر " دولت " لاپسې تېر دی
 وحشیانه انسان وشل کا

کابل، ۱۳۵۷/۱۱/۲۷

زحمت کښ او زحمت کښ

زحمت کښ یې زحمت کښ په زحمت کښ کړل
 جبري کار ته ، زندانونه ، اديروته
 په رښتیا د زحمت کښ حکومت دی
 زحمت ویشي ښار ته ، کلیوته د پروته

پېښور، ۱۳۶۱/۸/۲۸

راسره وژړل

زه يوازې نه يم ټول افغان راسره وژړل!
هر يو بشر دوست په آه افغان راسره وژړل!
زما د سوي زړه ، سوي ژباچي يې تر غوږ شو
زړه يې چې درلود هر يو انسان راسره وژړل!
دېر لوی مصیبت زما په کور کې سترگې پرانستې
داچې هم کافر هم مسلمان راسره وژړل!
چيغرمې د غم لکه ققنس له سوزه پکه وه
شا او خوا مې ټول ساز او ساهان راسره وژړل!
سپينې مرغلي د شبنم هر گل را پرېښودې
دېر مې وو غمونه ، کله کله راسره وژړل!
ماچې په تورتم درنو او ښکو دېرې بلې کړې
ستورې يې را کوز کړل که کشان راسره وژړل!
خړيکې مې دنډه چې په پتري شونډه وکې کړيکې شو
تويې يې تنې کړلې گريوان راسره وژړل!
زه يو آوار يم ، کله هلته ، کله دلته يم
او ښکې سرگردانې دي آسمان راسره وژړل!

نه یم پوه واپه زړه کښې یې خه اندیښنه تېره شوه
ما «رفیع» چې وزرېل، «امان» راسره وژړل!

۱۳۶۹/۷/۲۵

پېښور

«اکسا، کام، خاد»

په «اکسا» کښې یې «حق سا» هم ترېنه سلب کړه
«کام» ناکام» کړل د خوانانو ارمانونه
د وحشت د انسان سوز ماشین چې «خاد» شو
کړل «ناباد» یې په زرگونه، په لگونه

۱۳۶۱/۸/۲۹

شاه شجاع او بېرک شا

پنځوس زره انگریزي پوځ ورپسې و
شاه شجاع بریت تاوول سپر د دفاع و
خویرلک خرسان ترخ، بېرک ترشا ته
دادی حکم «بېرک شا» ها «شاه شجاع» و

پېښور، ۱۳۶۱/۸/۲

خاکِ من

برو!

برو!

برو!

از مرزهای ما

به مرزهای خویش

اشغالگر بی رحم

استمگر زمان!

برو! برو! ازین خاک ما وزین وطن ما!

* * *

این میهن آزادگان

از قرن های قرن

آزاد بوده است

آزاد زیسته است

برو!

برو!

برو!

ای کرگسک پیر

عقابها

اسیر هیادان نبوده است

* * *

این خاک پاک ما

از سالهای سال

از قرنهای قرن

از چشمه های پاک

وزرگهای تان

ما را بادیه یی

ز آزادی داده است!

* * *

اینجاست

ملتی

غیور و باایمان

دلدادۀ آزادی و آزادگی خویش

اندر نبرد حق

در راه حفظ خاک

سر میدهد آسان

هرگز زکف آزادی وطن نمیدهد

* * *

این میهن عزیز

فرزند تاریخی و کهنسال جهان است

آزاد و مستقل ؛

در طول زمان است

تا هست این جهان

تا هست یک افغان

این میهن ما نیز

آزاد میماند

آزاد میباشد

برو!

برو!

برو!

از مرزهای ما ،

به مرزهای خویش

۱۰۸

آنجاست خاک تو

اینجاست خاک من !

۱۳۵۸/۱۲/۱۰

کابل، زندان پل چرخی

د لستوڼي مار

بل کاري گوزار پرې وکړې پرې یې بز دی

پاس په سر یې چې خوړلی دا گوزار دی

خپلواکي نعمت ته نه شی رسیدلی

خوژوندی داد لستوڼي د منح مار دی

کابل ۱۳۵۸/۶/۲۲

رجیم

د پردو په مېتو واك ته رسیدلی

سره ښکېلاک رااستولی مستقیم دی

ځکه هرافغان یې ولي په سر کافي

د بېرک رژیم رژیم نه دی رجیم دی

۱۳۶۱/۸/۲۹

پلېنود

د وینو بهیر

خلکوې ځایه تورن کړي شرمینان په وینو
یا یې بهرجه شان بللي دي پراگان په وینو
خو په خونړیز کښې کمونستو تردوی واپوله
چې یې ماړه دانسانانو کسپد لیوان په وینو
اوس مو پخپلو سترگو ولیدل پخپل وطن کښې
موزن اور بېدلي ووحې رغبتل به اوبان په وینو
یادونه بهر دي فریادونه له هر خوانه آوړم
د هسک هرغونه هم افغان کړي د افغان په وینو
زما په گران وطن کښې دومره وینې توړې شولې
چې بنایي لوند په ځای د اوبسکو کرم گریوان په وینو
تورې لوجوې د بمونو ترې راپورته شولې
کوړونه رنګ شول کلي رنګ شول د انسان په وینو
سترگې تیاره شي هرې خوانه وینې وینې وینم
چې راپه یاد شي لېل شوی شهیدان په وینو

دگنهنگارو!)، بی گناهو تر منج پوله نشسته
 سره پراته واره - زاره بنجی، خوانان په وینو
 خوځ په مېرو، خوځ په کورو، خوځ په زندان کې وپوشول
 هم کور په وینودی، هم لژنددی زندان په وینو
 له یوه سره د سرو په پریکولو سر شول
 هم دی خانان په وینو رنځ، هم دې خواران په پوښ
 دوی کرار کښېناستل د وینو تویو د پاره
 هغو کورو کښې چې له ځایه وو ودان په وینو
 خوځ یې وژلې په تریک خوځ د بمر په مهتو
 خوځ په ژوندون لپاره تر کتور په گورستان په وینو
 صرف یې ونکړ، پرېچا د وطن په زویو
 کړل یې امان په وینو رنځ هم ملایان په وینو
 د علم او فکر سرمایه یې له وطن کره ورکه
 چې په څېر یې وو کړل یې د ووب هغه کسان په وینو
 که محصل، متعلم و، که مامور یا استاد
 چې ددوی نه شول واره غرق شول د توپان په پوښ
 دوی کله اړ شول په لیکوالو، ډاکټرانو باندې
 د ووب یې کړل دېر متخصص، انجنیران په وینو

د گران وطن معنوي پانگه يې له مينځه يوړه
علم په وينو شو / ادب او اديبان په وينو
کلي په کلي ، ښار په ښار يې وينې وکړلې
دوی ستر سره ولېدل د نيت اود امان پر وينو
د روس له پاره يې دخلکو غلامي پيل کړه
د روس په لاسه يې خولم کړل افغانان په وينو
وطن پر وينو دی ولل شوی د وحشت له لاسه
د سپاهي نه دی بنايي ليد شي دا داستان پر وينو
زه بريې وښم جهان ته کومه - کومه برخه
دوی لژند کړی هر طرف افغانستان پر وينو
غونډ کښوي چې د کونډې د غمو چيغې او وري
اوبه سرې شوی د سينا د نوروستان پر وينو
کله وتی شي د کيرارې قتل عام له ذهنه
د خوښندو ميسندو مخ ته لژند شول بچيان پر وينو
د شیکل « شگې هم په سرو وينو کښې ول مېدې
د « نيشکلام » شېلې چې ډکې کړې باران په وينو
د « ننگرهار » د گلوهار د وينو عکس ښيي
چې يې په پښو کښې ر غږ پيدلي دی زلميان په وينو

د «اليشناك» د «الينگار» سيدونه سره بنكار پري
 دى لړل شوى سرتري پايه ټول «لغمان» په وينو
 په «حصارك» كښې ايسار شوي سره اوړونه نه دي
 په «خوگيا نيو» كښې ټانكونه شول روان په وينو
 كه «خير خانه» كه پاي منار» كه «چنداول» د كابل
 «بالاحصار» يې كړل سوړ كه الوان په وينو
 د «لوكر» غرونه لاتراوسه شاهدي پري وايي
 چې يې ډوب كړي دي د غيرې ماشومان په وينو
 كه «بركي» و، كه «پادخواب» كه د «علم پل» و
 ټول ويلي وينو دي هم دي «تگي والجان» په وينو
 د «خرخ» كورونه په خرخي اليكوپترو وړان شول
 په «بجاوند» كښې چاونه مونده امان په وينو
 «تبر» بيار، شوه د توپونو په لوڅو باندې
 «گروپز» جنكړن كړ سوړ په وينو، گروپز پان په وينو
 سته د «ستو» په كښو و كښې د سپرو ووتنه
 هم كليوال وو، هم عسكرو منصبداران په وينو
 «زرملي» خپل يې شپره مله يوځل له لاسه وركړل
 ژوندي ترې ولاړل، پاتې، پاتې شول بي شان پري

شول هرې كوته ، سيد خيلو ، وزه ، دوه مانده كې
 په زير پوك ، پريوتل لاشونه ، شو گيان په وينو
 په ، سيد كرم ، كې په ، خاڅيو ، كښې ځاى پاتې نشو
 « منگل ، پر وينو ، خوست ، په وينو ، شول ، خدرانو ، پر وينو
 هله شمال ته په ، تگاب ، كښې تگ د وينو وشو
 شپږ د پنجشېر ، په وينو سر نلې شو ، شو پروان ، پر وينو
 « پلخري » ده ، كه ، دوشې ، دى بېح له وينو نه شول
 غاټول د دښتو څيگر خون شول د « بغلان » په وينو
 « تخار » په وينو دى ، « فرخان » او « فيض آباد » په وينو
 په كان كښې وژړل لالود « بدخشان » په وينو
 « مزار » مزار شو د وطن د وطند و ستو بچو
 « ميمنه » مېنه شوه د وينو « سمنگان » په وينو
 د « صالح كل » بودا ، لمن يې هم په وينو سره كړه
 چې يې خړوب پولي پټې كړل د « باميان » په وينو
 د « امير بند » د وينو نه شو ، پنجاب سورينكار
 « شسرستان » وينى ، لړل شوى « مالستان » په وينو
 حيات د خلكو په خوات كښې په سرو وينو تگ شو
 « بهسود » په وينو دى لړلى ، دى ميدان په وينو

«ونخی» که «شنیز» که «جغتو» دی وینو ولمبول
«خروان» پر وینو شو، رنگین شو «زنخان» پر وینو
هغه یغزین «چی ما لیدی و او س هغه نه دی
بوی د سرو وینو تری را حی رنگ دی کلان پر وینو
«ناور» په وینو دی «واغز» دی سرو لنبو وهلی
«رباط» «تاسنگ» اود «شلگر» دی هر مکان پر وینو
په قره باغ «اوپه» «مقر» بمونه و اور به سدل
دبته او غرونه لمبه دلی د «روزگان» پر وینو
د «اورگون» زمکه شوه اور گوی د لنبو د لاسه
د «وازی خوا» د کتوان «دی هر میدان پر وینو
«شینگی» شوه سه «دروانگه» سه «سورغ» شو سور پر وینو
بنکه او پورته دوب شو هول «زابلستان» په وینو
«ارغنداب» وینی شر «کرز» وینی شا او خوی وینی
«بولدک» پر وینو هم یې دوب کړ «ارغسان» پر وینو
په «لشکرگاه» کبې د لنبکو وینی و به پدی
«موی کلا» پر وینو سه شوه «هلمند» وران پر وینو
په «فراه رود» د وینو رود د افغانانو گد شو
«شیند» د وینو د نه شو لژند شو «سیستان» پر وینو

«مرات» په يوه ورځ کينې دېرش زره پچي مړه وليدل
هم د «باد غيس» ، «مرغاب» په وينو دى «لامان» پېرېز
وطن په وينو باندې زندې شو کلى - کلى پټک شو
خوماړه نه دې تر آخزه ظالمان په وينو
د وينو - وينو په لار ولاړم د وطن په غنېر کينې
سمه په وينو ، غره په وينو ، گلستان په وينو
ملى ماتم يې د افغان اولس په خلکو راووست
خوله مې د وينو خوندي کوي ، سور مې بيان په وينو
د کونړو ، زندهو ، خويندو ، ميندو چينغې هره خوادې
چې يې وحشيانو لوغړولي دى خپلوان په وينو
تاريخ مې پاڼه - پاڼه واراوه په وينو پسې
لکه دوى د بل چالاس نږدې داشان په وينو
د ټول تاريخ د وېسو پاڼې په وينو وللې
تر دوى شول وروسته هلاکو او چنگيز خان په وينو
عبدالرحمن له ککړيو يو شو خپلي جوړ کړل
دوى سراسر وزنگاوه مريو مکان په وينو
خوناق ويني يې لاس ناخپلي له لمنې څخه
ځکه لپړلي وي ټول عمر قصابان په وينو

د بادروان له شرمه ډك مړيې به هر نشي د چا
هغه تركي چې يې سور وهر "پرمان" په وينو
امين د لوی خاين په توگه ورك شو، سپك شو، سپي
روسي باداريې كړ، لومړې بڼه دخپل ځان پر وينو
كارغل به هم ډېر ژر د وينو په بهير ډوبينوي
چې له اوله و وطن تر راروان په وينو
داد افغان ويې به نشي بې بدله پساتي
ژردي خولم بگري خپل واړه د بنمنان په وينو

۱۳۵۸/۱۰/۲۳

كابل

عاشوره

راديږه شوه د كال د درانه غم وړخ
هغه وړخ چې ياده ده د لوی ماتم وړخ
شوه حرامه آزادي په اهل بيتو
سره شوه، توره شوه له غمه محروم وړخ

۶۲/۷/۱۵

۱۰ عم ۱۴۰۵ هـ. ق

د نور خلی

د بړیالی غازی او سر لوری شهید

مولوي شفيع الله په یاد کې

هغه غازی چې یې د توري شپې په تور زړه کښې
 د توغندیو د نور کړنې هره خوا ایستلې
 د حق رڼا به یې د زړه سترگوته نور وروباڅینه
 رحمتې گولې یې د هدف په لور رسا ویشتلې

* * *

هغه غازی چې د باطل په سنگرونو باندي
 په عقابې غورچنگ په لور جرات بریدونه کول
 د دښمن زړه ته یې رسا د توري خړپ رسېده
 پر خپل وحشي دښمن یې سم - سم گوزارونه کول

* * *

هغه غازی چې د جهاد د پوځ یې بلې کړلې
 د کابل ښار پر زړه کښې څرخې ان دارگ پر خوله کې

په خپل رسا-رسا گوزاري يې حساب وركړل
د دين او خاورې د بنمنان د رسوا مرگ په خوله كښي

* * *

هغه غازي چې د باطل غز به يې غل كړل
د حق دلاري دراكټ په لړزونكـ ووزو
د روس د ظلم، استبداد او د فساد حاله
پرله پسې بړي ويسته په نړوونكـ ووزو

* * *

هغه غاړي چې هر غاړي ورته دسترگوتورؤ
ده ترؤ يوكه به د تور، كه به د سپين گـ وندؤ
چا به چې زړه د روس كړنځينه د زړه سرؤ دده
دده نظر كښي يود كڼر، بل د دين گـ وندؤ

* * *

هغه غازي چې زور، زاري او زړپسري نر چلېدل
د عاړي سولې، تسليم پر لاره تللي نه شو
سرلوري ژوند د ژوندانه علي هدفؤ دده
سړي بايلي شو خوجاته كڼر بدلې نه شو

* * *

هغه غازي جي عقيدہ اور جہاد ڈروندو ورتہ
کوہ صافي نہ بي پہ صاف زہہ جہادونہ کول
پہ ہر مصاف کبني بہ برپو بنکلوی بي پسني
کرل تار او مار بي جي دبنمن بہ قطار ونہ کول

* * *

هغه غازي جي يوه لحظہ بي ہم آرام نہ کاوه
واي: آرام شو دل وندون د لوہ مرام پهنہ کبني
شفيع الله و شو شفيع بي الله ولاہ الله تہ
شولو آرام دخيلہ توري د نيام پهنہ کبني!

* * *

خون غازي نہ مري، شہيد نہ مري، هفتل ژوند کوشو
ظاہرہ بنکاري جي زمونہہ لوی غازي غلی شو
چہ تر قیامتہ کري رهاوتر آسمانہ رسي
شفيع الله ددی بخلانہہ بسکي نور خلی شو

* * *

۱۳۶۴/۴/۲

پيٺبور

بت پرستي

تا پستي کره، ماسستي کره، ده چستي کره
رانه لاندی بی دپلارنیکه هستي کره
هادی یادی زه دحق پر مینه مست و مر
ای دن زاهده! تابه بد مستی کره!
ددارینو سرخرویی می شوه په بـرخه
چی په وینو می خنشته خپله هستي کره
که پرون می سومنات کینی بتان مات کره
نن می ماته د مادی بت پرستي کره
چی کلون په رنگونو کینی وه پسته
بندر سوامی اوس وحشی کمونستي کره

۱۴۶۱/۱/۱۵

کابل

زېږی

زه ؤم شاعر!

زه د وطن شاعر ؤم

ما د وطن د عشق نفې ویلي!

ما چې اولس تر ترانې ویلي!

ما ویسبول،

ما پاڅول،

ما هڅول وگپړي!

تل د لور تیا،

د پر مختیا،

د وپاندي تیا لپاره!

زما ارزو وه چې زما ملت هوساشي هوسا!

شعې پخپل کور کېني بسيا!

د تمدن له گڼې ندي يړن سره يړن وکوي!

ملي پاڅون وکوي!

په ملي هڅه او تکل وطن آباد کاندې!

په مینه - مینه

* * *

خود پر دیو گورم اگیانو پکې شوکه وکره ،

داړه یې وکره ،

دداړې له لارې واك ددوی شو ،

دوی خپلواکي په بل واکي ورکره

دبل په واك کښې یې زموږ آزاد ملت ورکړ ،

له هرڅه تېر شول ،

خپل تاریخ او خپل کلتور یې پرېښود ،

پر خپلواکي مین ملت ته یې په غاړه باندي ،

دپر دوژغ کښود!

نوزه به شاعر وم! د ملت شاعر!

خود نغمو او ترانو په حای به ساندي وایم!

په خپلواکي ، په آزادي پسې به ژاړم - ژاړم!

تش په ژبا نرشي ،

اوس وخت دژباگانو نردي ،

دا خپل ملت به یونخل بیا پاڅوم ،

بیا مخوم!

* * *

زه باوريم !

زما خلك غلامى نه مني ،

د بل تر ژغ لاندي ژوندون نه مني ،

يون كوي

د روڼ تاريخ رڼه اوسه لږه ترې نه هېرېزي !

دوى په دې خپل پنځر كلن تاريخ كښي ،

لوړې ټالې بي كورم او غريبې ټالې ،

خوبل ته نه دي تسليم شوي ، غلام شوي ندي !

دوى پر خپل دې پنځر كلن تاريخ كښي ،

دېر غلگر ، دېر داړه ماز ليدلي ،

د دوى په خاوره بلوسېدلي ، له هر خوار غلي ،

راغلي دي ، يرغل يې كړى ، بلوسېدلى هم دي ،

خو باقې شوي نه دي بېرته ژوندي تللي ندي ،

چا سر خوړلى ، څوك برابدين غوندي ټپي تسلي ،

وطن فروشه افغانان يې بېگانه بللي ،

په هامغه لار يې لېږلي ، چې بادار يې تللى ،

ژوند ته يې نردمې پرېښي !

شاه شجاعان یی ټول پر گور منډلي !

* * *

اوس همهمه وينه شته لاسه شوي نرده !

اوس همهمه مينه شته لاره شوي نه ده !

اوس - اوس هم شته د وطن د وستو افغانانو بچي

نر پر پردي د لته په دي پاڼه ، خاوره ،

پردي تېرن ،

ددوی ځايي ايجهتېان

ددوی په رولوا اهنست شوي داخلي نوکران !

* * *

که باور نه لرئ نو وشمئ نورستان وگورئ !

د کونړ لوتنه - لوتپه ،

کلی - کلی

هله تگاب ، بلخ ، سمنگان وگورئ !

پکتيا ، اورگون ، هرات ، هلمند او بدخشان وگورئ !

ټولر ځوانانو ،

نرو - بنځو

او وپو - زپو

په زهورتيا او په مېرانه ،

سينې سپر کړې

د توپ گولو ته ،

د توپک شليک ته ،

د دوی سرو نه تانکولاندي کړل ،

خوتېت نه شول ،

د بل نوکر ته ، د پردوا مرته ؛

غاړه يې ورکړه ، خو په غاړه يې قبوله نه کړه

د مرئيتوب کړی

غاړه يې خلاصه کړه وطن - ته

او ملي تاريخ ته !

دوی قرباني شول د وطن په مقدس جهاد کښې !

* * *

زه باوري يم چې داسې ښې به زندې راوړي

د آزادۍ د ناوې لاس به سره کا

افغان ملت به يو ځل بېرته کړي آزاد تنفس ،

په خپل آزاد ،

د مېرني هېواد کښې

نه باوردي يم چي دا کيږي

او ډېر ژر کېږي ،

داد آزادو مېرني وطن . غلام نه پاتېږي !

* * *

زه کريوځل د آزادۍ سپنجې وړخ ووينم !

بيا مې پر زړه کښې بل ارمان نشته ،

بيا ننگه مرم نو ډېر هوسا به مرم !

په خوشالي به مرم ،

زړه خونې ،

په خندا به مرم !

زه باور يم چي وطن به آزاديږي زما

خو که زه مړ وم په ډک منځ کېږي

نو خوږ و ملگرو !

تاسو ته هيله کوم ،

خواست کوم ،

غوښتنه کوم !

چي د وطن د آزادۍ په مقدسه وړخ

زما تر قبره څو کړ راواستوي !

چې ماته زېرى د وطن د آزادۍ راگرې
 زه به په قبر کېنې خوشاله شم، خندان به شم
 زه به په قبر کېنې هوسا شمه، آرام به شم
 د ازيری
 ماته دی د ژوند زيری!
 د نوي ژوند
 اود تل ژوند زېری!

۱۳۵۷/۱۲/۲۳

کابل

د ورشو ورشو

چې د ټول جهان نیولې وو په نیت کې
 ها حریص تر اوس ساحه د پښو شوه تنگه
 چې بې سره پکښې هره خوايې خرس و
 قطبي خرس تر د ورشو، ورشو شوه تنگه

---

* لومړی ورشو د پولینډ د پایتخت « وارسا » او دوهم ورشو د خړخای « پر معنی ده ».

پنجه لار

په وطن چې دوخت سيلي خوره شوه
 هرې خواته ويرانه شوه - ويرانه شوه
 وړخ وي سپينه ، شپه وي توره په دنيا كې
 خوزموزبه وړخ هم سره او شپه هم سره شوه
 آرزو و كافي مې د ژوند شوې خوانيمرگې
 دوله نه بنكاري هر لور ته جنازه شوه
 كېرانونه تر لمن پورې بېرته شول
 د كفن خبره پاتې شوه ، زړه شوه
 عرش پرې نولي له آسمانه د نور څاڅكي
 چې سنگر كېنې د شهيد وينه ډېره شوه
 او بېكي لاندې كړې د وينو پير و نسر
 د غمونو قافله ډېره درنه شوه
 آزادي به پرې سر لورې چې « رفيعه ! »
 په سر لور و كړو چې لار پخه شوه

د خاروي گوند ترانه

په ژوبن کې خوشالي ده چراغان دی

چې ترخې نايغه خوځه فترمان دی

امبا! امبا! امبا!

هورا! هورا! هورا!

نور به نه وي استثمار د فرد له فروده

پن موباک کې د انسان د پېلو کړده

د غوايه عزبل دل کې هر انسان دی

په ژوبن کې خوشالي ده چراغان دی

امبا! امبا! امبا!

هورا! هورا! هورا!

* * *

نور قابض زمونږ ملگري په هرڅه دي

که غوجلي، که ځنگلونه، که وایسته دي

په خپل واک موشر وکړې چور تالان دي

په ژوبن کې خوشالي ده چراغان دی

امبا! امبا! امبا!
هورا! هورا! هورا!

* * *

ای خارو و ملگر و خوبن شی، خوشالیبری
دپرانونه موقول خیل دی پری پندویزی!
کلان خوری په بویور کبني یی تاوان دی!
په ژوبن کبني خوشالی ده چراغان دی

امبا! امبا! امبا!
هورا! هورا! هورا!

* * *

د خوگانو مشري دپر- دپراقتخار دی
د غوايه بعنوت نوی ابتکار دی
د خارو و یوننهضت توند پرخ روان دی
په ژوبن کبني خوشالی ده چراغان دی

امبا! امبا! امبا!
هورا! هورا! هورا!

وينه او مينه

وينه په مينه توښدو ته پيدا

پر کومه مينه ؟

د وطن په مقدسه مينه !

په هغه مينه چې ترې پاڅېدله مينه نشته

او هغه وينه چې ترې صافه بله وينه نشته

دا وينه جوړه د وطن د مور له تيونه ده

دا وينه وينې د چينو له سپينو پيرونه ده

دا د وطن د مور له وينې ده

له مينې ده

دا د وطن پر لار توپيليزي

زرغون پېرې پرې

تازه گلونه ،

سره گلونه ،

دلالت گلونه ،

په پسرلي تازه کوي د وطن د بنسټي غرونه

۱۳۶

چې د وطن پر لار توپیري له دې وینې قربان!
 چې د وطن ناموس خوندي کړي له دې مینې قربان
 وینه په مینه توپیدو ته پیدا
 پر کومه مینه؟
 د وطن پر مقدسه مینه!

۱۳۵۸/۲/۱۰

وردگ، آبره

سالنک که سالنک*

« هندوکش » موله ازله عدوکش دی
 چاچې کړې پرې تېری ، تېری یې شننه دی
 خوروسانوچې یې زړه تر عفون وړلند کسې
 دو یې وخت وبل « سالنک نه دی سالنک دی »

۱۳۶۱/۸/۹۰

پېنور

---

* دا توره پر سالنک کې د سروغز و ساندومر داریدلو پر ارتباط ویده شویده.

کمونېستي

خلك قتلول «بشر دوستي» بـولـي
 كور د چا په زور نيول «دوستي» بولي
 جنك او تجاوز ته نوم د «سـولـي» بـدي
 حق پايمالول «حق پرستي» بـولـي
 چور ته، لوټ ته «عدل»، «مساوات» وايي
 لوڅ تېرى «د سولې همزيستي» بـولـي
 روس ته غلامي كول «شرف» گڼي
 لار د آزادي نيول «پستي» بـولـي
 كور په كور نفاق كړل «وحدت» شميري
 حق جهاد د دين پر «بانډيستي» بـولـي
 فسق، فساد «اخلاق»، او باطل «حق» گڼي
 ټولې بشري هستي «نيستي» بـولـي
 هر څه يې چپه چې په قاموس كښي وي
 گرانه بس هدا «كمونېستي» بولي

د وینورنک

په کلب کې پانې شوي دي گلونه
پرې راغلي دخزان دي سره بادونه
سرو لنبو د سیه سره کلان له منځ وړي
پاتې شوي يې اغزي د باغ په خونه
طبيعي پسرلی سره خزان تالا کړ
هکله گيد پوره يې واچول اورونه
د غوايه غوښل هرڅه سره دل ول کړل
په وطن وکړل غويو غوايه کارونه
د روسيې د کبست له پاره يې قلبه کړل
که کورونه ووي او وودان بنا وونه
ودان يې کړل ورانې په بمونو
پرې يې کړ کړل د خوانانو تاند سرونه
څوک يې کړل په تيراکتور ترخاور ولاړ
په چا تېر شول د روسيې درانه تانکونه

خُرك خوراك دماشيننگن خُرك دتروپوشول
چانه گورگرل الوتكو خپل كـوردونه
نه واره اونه زاره تری په امان شول
قتل عام شول: بيخي، ووهكي، زلمي، نجونه
خُرك هجرت ته شول مجبور له گران وطنه
په چا دك شول په وطن كښې زندانونه
زندان خلكه د قصاب قصابخانې د مړي
پري كړي پكښې غوږونه اولاسونه
په بريښي ډنډو وهل دي خورول دي
په ژوندويي بېلوي تړنه پوستونه
درسته وړخ وژل دي، وينې دي، وحشت
خړوي يې په ريشمولكه پسرونه
چې شعوري وې چې درك، چې يې احساس و
مخ په گور شول چې ورو اوښتل غوښته
چې عالم چې په خړپوه، چې بادانشر وو
پري انباري كړل د خاورو انبارونه
چې وطن ورباندې گران چې وطن دوست وو
د وطن دشمنو پرېښول هېر و نه

۱۳۶

د پردیو زر خریدونو کړانځو
د وطن په بچرو وکړل ستونځونه
خو باوردی چې داوینې به رنځه راوړي
شي پرې تاند به مو باغونه او راغونځونه

۱۳۵۸/۹/۲۳

وردگ، آبدو

سرونه کړل

خلک په شاړه هم کلوته کړي
یاږ* په ودانه کې بمونه کړي
ودانې وړانې خلک ژوندي خښوي
سر خښول نه دی، سرونه کړي

۱۳۵۸/۶/۲۱

کابل

---

* یار دلته د ملګري، وفاق، تواریش په معنی دی.

للون

د وحشت لړې له فضا، نه به خورینې، حې به!
د ایمان لاس به په باطل باندې برینې، حې به!
د نور د کرنې خنجر ننوت د شپې پر زړه کې
نور د تیارو درگروینه به وچیرې، حې به!
د وصال لمر د غره په شوکو راختونکی سنکاري
د بېلتانه د لورې غرونه اوبه کیرې، حې به!
زه به له یاره سره خپل اشنا دیار ته
د رقیبانو سره مخونه به تورینې، حې به!
د برې زړې به زرغون شي د شهید په وینو
دا هرزه بوټي پر لرون له منځه خپړې، حې به!

۱۳۶۱/۱۰/۹

پېښور

دا وطن

داد افغان وطن دی ،

دا افغانستان وطن دی ،

دا تاریخ پانچ یې زریښې دي ،

په وینو سرې دي اورنگینې دی !

* * *

داد افغان وطن دی ،

داد اتالانو کوردی !

دا د وطن په مینه مستو شازلمیانو کوردی

سرونه بردي په خپل وطن ،

خود چا پښو کې نه بردي ،

له افغاني غروړه ډک سرونه !

د وطن ننګ کې ،

د ډگر په جنګ کې ،

خونبیرې مرګ ته ،

هیڅ وخت نه خونبوي

۱۳۹

د کور په منځ کې د تلک مرګونه

* * *

داد افغان وطن دی ،

داد عقابانو حاله ،

داستعمار قفس ته نه بردي غاړه !

په خپله پاکه او آزاده خاوره ،

کله پرېرې دي د بل ناپاک پلونه !

داستعمار بابني په ځمکه ولي ،

د دوی ځاي کونګان په خاورو منډي ،

نه پرېرې دي ، نه پرېرې دي

په خپل دی مقدس وطن کې

د مردار خورو ټپوسانو د وزرو ټپېدل !

* * *

داد افغان وطن دی ،

داد مېرني مېنه ده !

دلته پردي تېری کونکي تم کېدلی نشي !

که شي پشپمانه هم په تېښته - تېښته ،

سرونه وپلی نشي ،

۱۴۰

که په ژوندیو پښو راځي
په مړو پښو بېرته وزي ،
ځینې یې بېرته هم په هیڅ شکل وتلی نشي
په تېښته تللی نشي
سر خپل ساتلی نشي
دا د افغان وطن دی ،
دا افغانستان وطن دی ،
د تاریخ پاڅون یې زړینې دي
په وینو سرې دي اورنگینې دي .

۱۳۵۸/۹/۱۰

وردگ، آبدن

د شهید وینه

که سینر سینر د کابل سینه
ته چې رالویږې تر ابا سینه
سوات ته غېږ ورکړې خوږې لکه نشې
په یون کې ساتې د شهید وینه

اتک ۱۳۶۴/۶/۱۲

خه ونه وايي؟

په ملک د بل حکمراني ده چې خه ونه وايي؟
د سره ښکېلاک خر دوايي ده چې خه ونه وايي؟
کړي وطن دوست وطن فروش ، انقلابي قلابي
د قومتونو پريمانی ده چې خه ونه وايي؟
که خپلواکي غواړې چېک خه د زندان په لوري
د مېني مينه زنداني ده چې خه ونه وايي؟
که سردې ټيټ نه کړ ټيټې بي د برچې په څوکه
سر اينودل لويه ځواني ده چې خه ونه وايي؟
د هو د ټول انسان کړي فکر ي سيمه کې دی
دلته تر اوسه ځانځاني ده چې خه ونه وايي؟
د سردارانو امتياز دی اوس د دوی ميراث دی
په عيش او نوش زندگاني ده چې خه ونه وايي؟
ماهر درزي تور استمار ته سره کالي واچول
رنګ دی بدل زړه ځاني ده چې خه ونه وايي؟

که تن زندان ته، سرمې دار ته، خانې گورته درې
مقابله مې ايماني ده چې څه ونه وايي ؟

۱۳۵۷/۸/۵

کابل، باغ بالامينه

جبه زار

پلار وطنه « جبهه » څه ډېر « جبهه » ده
د چا پلار وتنه نشي ځني کړې
له کابل نه که کا، بل لوري ته هڅه
په تابوت کې تر « جې » پورې شي تالی

* * *

پلار وطن جبهې ته ورچي شي سړی
د چا پلار وتن جې نه نه شي کړی
« سيل هله وي څښتن چې د خره راشي »
بيا ايله « مردار » غونډی ته ځان شي وړی

۱۳۶۱/۹/۱۰

پېښور

دشمال له خوا شمال دی

د افغان په پاکه خاوره، نوې دورې راخوړې شوي
 د تېرېزو، د تانکونو، د ټوپکونو، د بمونو
 دشمال له خوا شمال دی، راخوځېږي، راتونډېږي
 د آزاد ملت په کليو، په کروونو، په باغونو

* * *

د اتريان د غلامۍ دی، د اتريان د بربادۍ دی
 غواړي وران کړي زمونږ کلي، غواړي وران وکړي کورنو
 غواړي وباسي له بېخه، خپلواکه سمسوره ونه
 چې ورکړي مو پلرونو دې د وینو باران ونه

* * *

د ادنوي وخت انگرېز دی، د ادروس سرراستي
 په خوږو کې يې ترخه دي، په پستو کې يې زيره دي
 تر انگرېزه خوځل تېر دی، خونړی او زلې يې بل دی
 هغه څه يې په خوله نشته، چې نيولي يې په زړه دي

* * *

دلستونجي ماران روزي ملتونزه په کور کښې
 تود ميدان شي جوړولی ، دېر پياوړی مداري دی
 سرې ريتارې کړي ورپورې ، لکه وي يې په ميدان کې
 بې خبر خلک پرې راټول کړي دايې راز استعاري دی

* * *

کور ، کالي ، دودۍ شعار دی ، وري خلک پرې دوک کړي
 خولې يې ډکې له اوبوشي ، چې ورگډ يې په اوبو شي
 چې لاهوشي دی سره سيندته ، هر هر شه ورځني پويي
 دغه وخت چې په ځان پوه شي ، په توبو شي ، په توبو شي

* * *

نن راغلي هدا ورځ ده ، په وطن موافغانانو
 په ميدان د سياست کې خوشې شوي سره ماران دي
 ډولکي د روس ته ناڅي ، کله خملي ، کله پاڅي
 خوروي په ملک کښې زهر ، دېر يې رحمه د بنمان دي

* * *

بدل کړی يې خپل زلڼ دی ، هر يو کړي د نيرنډ دی
 را روان په نړۍ لار دی داد عصر استعمار دی

← - - - -

په رنگويي غلط نشې ، نيرنگونږي رسوا کړه
د افغان اتل ملته ! بيا دې وار دی - بيا دی واری

* * *

د تاریخ غښتلیه زویه ، بیا پر کار ده ستامپرانه
چې ژوندي درنه یونسي ، د سمنان دې خپل سرونه
ستا په وار به گوزارېږي ، ستا په مقبره ختمېږي
استمار تر په سر ورکړه ، خوې سره گوزارونه

* * *

باوري يم ! باوري يم ! آزاد کله غلامیږي
ولاړ شوي ، روان شوي پښتګان د آزادی دی
افغان کړی بیا قیام دی ، نن یې بیا ترلی لام دی
وړاندې کړي یې میدان ته سربازان د آزادی دي

* * *

بیا دک شري سنگرونه ، بیا په غرونو کې مورچي دي
بیا جګړه ده په ټوپکو ، په چپو او په لرونو
بیا د ټوپ او د ټانکونو ، د بمو مقابله ده
په تېرونو ، په لورونو ، په ډبرو ، په سوکونو

* * *

بیا رارسی خبرونه د ملت د قربانیو
 د افغان دمپرنوالی، شهادت اود بریو
 په هرېک نیسی توپونه، په دلگي نیسی غونډونه
 په تش لاس پر تانک ورخیژی روسان نیسی تروپو

* * *

بیا سره کړې یې ده زمکه، ددې وخت سر استعاره
 د «گوره» په سرنوشت یې اړولی «سره روسان» دي
 بیا د سرپورته کولو که خدای کاندې بېرته نه دي
 په کاري گوزار یې وپشتي د لستوڼي سره ماران دي

* * *

له سر و نونه تېرېږي، په خوښيو، خوشحاليو
 له وطنه نه تېرېږي، په لويشت - لويشت یې پرکي سر نو
 چې سمسوره شي، چې شلن شي، چې آباد شي، چې زرغون شي
 سپروي پرې د سرو وینو، خونړي سره سیلابونه

* * *

باوري يم، باوري يم، غلامي په ختمېدو ده
 رانژدې اتل ملته! اوس شپې د خپلواکي دي

په خوړوڅو په خوړو شپو کې، نتیجې په راوتلو
د غانمې د مېړنوالې، د شهید د قربانو د مې

۱۳۵۸/۴/۶۵

د روغ، آبرو

سپتالین او امین

دېر ظلم خونخوار ریښتیا ده چې سپتالین دی
خوسل ځله اوس او بنتی ترې «امین» دی
ځلک وژني، کلي سیڅي او ښار وران کړي
د ملت په کور کې جوړملي ناوړین دی

۱۳۵۸/۶/۹۱ کابل

یو بیت

زما د ژوندانه پېر ثباته تلون کې

زما د فکر رخته ښه شوې زور په شوی تازه شوې

۱۳۶۵/۶/۱۳

توقفگاه زمان

اینجا پلچرخ‌خیزست

زندان بس بزرگ

افسانه ساز قرن

اینجا همینجا

هزارها هزار

انسان این وطن

فرزند این خاک

سرمایه ملی

در خاک و خون چو مرغ نیم بسمل تپیده است!

* * *

اینجا پلچرخ‌خیزست

زندان بس بزرگ

اینجا کتاب نیست

قلم در قید و بند

را دیو و تلویزیون

۱۴۹

بودن بود نگاه

تلاش علم و فضل

جرم نیست جرم سخت !

* * *

اینجا پلچرخ نیست !

نقدان پس بزرگ !

اینجا زمان نما

آهسته میگذرد

آهسته - آهسته !

اینجا ثانیه نگرد

اینجا دقیقه نگرد

اینجا ساعت نما

یک از دیگر آهسته میگذرد

به پیش نمیروند

گویی که در اینجا ترقفکاه زمان است !

کابل، پلچرخ ۱۳۵۸/۱۲/۱۱

د ننگ تدبير

لاس مې که خلاص دی خو په ذهن مې زنجير پروت دی
چې کزان وطن مې د پردو په لاس اسير پروت دی
له مانده غواړئ خوښي، خدا، هوس خوشالي
چې کور په کور مې د ملت په کور کښې ویر پروت دی
روشن فکران، رشین فکرانو، نول خواره واره کسرل
شوک په مرستون، شوک په زندان، شوک پر بونډ پروت دی
ملت ویرجن، چاپیر ویرجن، زهکه آسمان ویرجن دي
زما په شعر د ویرجن محیط تاثیر پروت دی
د وطن زویر! په تاوخت د امتحان راغلی
د تابه غاړه د وطن د ننگ تدبير پروت دی

۱۳۵۷/۱۱/۲۷

کابل

غور پدلی؟ افغانستان

که وه ونه، که کلا وه، که انسان
چې د زمکې پرمخ ووخه شی و د ان
په تانکونو، په بمونو، په هوار کېدل
بڼه یې وغورځوله، کله چې افغانستان
د کور په ځای یې وویشل، کورونه
خو یې شخړه او بې نښې، بې نښان
د کالو په ځای یې خلاص کړوله، کفنه
نې را پرېښوده، لمنه، نه گریوان
د هودی په ځای یې وینې را خوراک کړې
کېل ماره زموږ په غوښتو یې لېوان
کېل یې لوبې - لوبې کلي، لوبې کورونه
په لوبو، پسي خواره شول، لوبغاړان
کور، کالی، هودی یې واخېستل، له خلکو
په وژنه یې هم اړ نه شول، خلقيان

څوڪ د باندې ، څوڪ په بندكې ترقيغ تېر شول
شول خواره واره ، خواره - خواره سياران
چې تودې به پرې رموز مشاعري وې
بيل شول هغه شاعران او اديبان
نه يې لوري ، نه لودن ، نه يې درك شته
شول يې پتې د وطن د پت زلميان
د وطن د بنمنو كړل د ځمكې زړې
د وطن پر مينه مست خيال ځوانان
تويې شوې دومره ويني په وطن كښې
نه يې اوسې كې شي ونيځلې ، نه باران
دبرچې اود نېزې په څوڪه باندې
ځاينان غوښتل ځان كړي امينان
دبرچراود نېزو تر څوكر لاندي
د دوی زړه و صادقان كړي ځاينان
خبر نه وو چې وخت نشي غولولې
چې ځاين او امين بڼي دي زمان
روسيه شول هم ملت ته هم تاريخ ته
په روسيه باندې يې وپلورده ايمان

ددوی زهه وُ چې افغان دروس غلام کړي
روس ته وسپاري آزاد افغانستان
خبر نه وو چې زمري په زنجیر نه دي
په قفس کې ژوندون نه کړي عقابان
دوی پوه نه وو تل به دا افغانستان وي
په جهان کې شو ژوندی وي یو افغان
چا چې کړې ده سودا د ملک پلورنې
دي منډلي یې په گور شاه شجاعان
چې سپک گوري د وطن د مورلن ته
سپک په ژوند وي هم په مرگ دا حرامیان
د تره کي غونډې مري د نس له لوري
شي ناولی روح یې باد سره روان
دامین غونډې د سپي په شان مردار شي
د پلټ مري یې قبر وي د پسران
چې اسلاف یې اول سپک او پسي ورك شول
دي اخلاف یې هم په دې لاره روان
دا وطن د بنکېلاگرو همدیره ده
ژوندي راشي، مړم نه شي ایستی خان

د افغان ملت وطن افغانستان دی
دلته ژوند کړای شي رينځتني افغانان
چې راغلي بېرته نه دي ژوندي تللي
دېر قوي استعمارگر ددې جهان
دا وطن د آزادۍ په خښته روغ دی
دی ټول ژوندي غلامی نه په امسان
آزادو، آزاد به وي، آزاد به اوسې
آزادۍ يې ده ليکلې په فرمان

۱۳۵۸/۱۱/۱۷

کابل

درداني

د ماشوم په لاس مې ودرکې درد انې
حکله داسې شړې داني-داني داني
چې له شونډونو نه يې مېچ شړلای شو
نن په ما باندې رشيدکې زمانې

۱۳۶۶/۱۱/۱۹

پېښور

مناجات

بیت نیکه علیه الرحمہ پر مناجات ویلی وُ :

دا وگري ڊ پرکري خدایه !

لویه خدایه ! لویه خدایه !

خو کله چی په داؤدخاند کښې زموږ هیواد وال د بیکاری له لاسه ایران

او عربستان ته په مزدورۍ پسې ولاړل ، په عربستان کښې به خوړول کېدل

شرل کېدل او سپکېدل او په ایران کښې به کله د قاچاقېر په نامه اعدامېدل

او کله به یې نذر زجر و نه کلال نوره دې حالت و خوړولم او د بیت نیکه د

مناجات خواب مې په دې ډول ووايه :

[۱]

دا وگري ڊ پر شول خدایه !

لویه خدایه ! لویه خدایه !

د خوراک او خېناک په غم کې خوږه شوي په عالم کې

له عرب تر ایـرانـه لالهاند او سرگردانه

دروزی په لټه بنسوري دي بی ستوري او بی سیري

لیر د بدلي له خپل حُـاـيـه !

لویه خدایه ! لویه خدایه !

د دوی مټې کوي گهټې دکوي دنور وختې

بشري قوت یې درومي هومره مومي چی یې شوي

د پردوله خوا حـوـرـي دمړنت په حای مړکړي

ژوند یې غم دی سرتړ پايه

لویه خدایه ! لویه خدایه !

د اولس وینه وچپـبري دخو تنو حجام دکړي

د کپښ دی زامن هېر شوي د بشکلو خښتن د پړ شوي

هغوی ورځ په ورځ خوار پړي اودوی سات په سات مړ پړي

لوی وطن شور رانمـايـه !

لویه خدایه ! لویه خدایه !

نوله دې نه دي هم تېر شي؟ ددې وږيو شمېر دې دېر شي؟

وږي تزي دې زیات پړي؟ بیاله لوږې دې مړه کپړي؟

داسې ژوند ښه دی که مړینه؟ چې مړ ژواندي ژوند کوینه؟

د تاخه ده پکې رامیـه !

لویه خدایه ! لویه خدایه ! کابل ۱۳۵۶/۹/۲۱

خوگله چې د غواير تر غوښل وروسته په ۱۳۵۷ كال كښې په افغانستان سره بيا
 را نازل شو او زمونږ مادي، معنوي او بشري هستي يې ونيوله. د خپل تير مناجات
 په حواب كښې يې دالاندې مناجات ووايه:

[۲]

دا وگړي ورك شول خدایه!

لويه خدايه! لويه خدايه!

سور و حشت پرې رانازل شو يو د بل د سر قاتل شو

د سرو وینو سیند روان دی اوردی، وینې دي، افغان دی

هيواد ټول په وینو سور دی وحشیانه قتل او چور دی

وطن وړان شو درد نه پایه!

لويه خدايه! لويه خدايه!

لوتماران ورته راغلي مال او سرته يې دي غلي

کور په کور باندې ویر خورکې د چا پلار مرد چا وورد دی

هر لور وینې - وینې - وینې کډه شوې دي ترې مینې

هر خوا ډکه له وای وایه

لويه خدايه - لويه خدايه

څوك شهيد كړل الوتكو څوك يې مړه كړل په ټوپكو

په چا پر يوتل بموننه پرې يې بل كس په سره اوردونه

خوک خونراک شول د گولیر د وحشت د سرو بلیو

د چاکور وران شوله خدایه

لویه خدایه! لویه خدایه!

خوک ژوندي په کجه خین شول خوک د خان په وژله خوین شول

د چاقطع شول سرونه د چا غوڅ پینې اولاسونه

خوک تکتر کړل خاورولای خوک راووتل د باندي

هول په ویر شول سرتربایه

لویه خدایه! لویه خدایه!

دېرې مېنې وې سپرې شوي د وطن هستی ایري شوي

سره کمون واره تبا کړل عالمونه یې فنا کړل

خوک ژوندي ولاړل خوک مژتل افغانان خواره واره شول

له ماره نه تر گدایه

لویه خدایه! لویه خدایه!

دا وگړي وو دېر شوي هرې خواته خواره شوي

په خپل دک کورکني وو وږي د اوبو په غاړه تېري

دمېنت په بدل مړه شول په غمرو باندي ماره شول

د تا داوه پکني رايه؟

۱۳۶۱/۸/۱۸

لویه خدایه! لویه خدایه! پېښور

درزونه

د حسرتونو په دنیا کې چې عیشونه زیات شول
 هومره چې درک زیات شو چې خومره چې دردونه زیات شول
 د بلتون اورمې د زړه خامه خزونه بڼه پخه کړه
 مېنه چې پټنگه شوه چې خومره پرې اوږونه زیات شول
 د پرواغز یو مې په بڼ کې سر را پورته کړه
 اغزې چې که دېر شول ورسره زما کلونه زیات شول
 د غلامی سره زنجیرونه زیاتې مات در واخله
 چې چې په پښو کې په لاسو کې زنجیرونه زیات شول
 بڼه دې د غوڅې پرېکړې لاره یې را وټوله
 که چې سوچونه ، که فکر ونه ، که چورتونه زیات شول
 نر به د نر کلونه نه بدم د سبا په غنا په
 زما درانه - درانه غمونه له پرونه زیات شول
 د ناکامی څپې و لار د کامیابی پړانسته
 د ناهیندیو په سبب چې امیدونه زیات شول

۱۶۰

له سرته تېروليونود صف سرلازی شومه
چې په شلېدلي گريوانه کې مې درزونه زيات شول

۱۳۵۸/۵/۳۱

پېښور

عقد

قران چې وويني قرآن نه وينې
چې پيانه وي بيا پيان نه وينې
عقيدې نه لري عقدي يې ډېرې
حکمه د عقد ساتلو خان نه وينې

۱۳۶۲/۷/۲۷

د اتفاق صف

نقته يې چې ده نغښتي په نفاق کښې
چې يې شق او تخصص دی پر شقاق کښې
کاميا پېرئ به هله غيور و خـاکوړا
چې حای ورنه کړئ په صف د اتفاق کښې

۱۳۶۲/۲/۱۰

زندان

زه يم زندان کينې،
د شرخي پله په لوی زندان کينې!
زما وطن تر دې زندانه تنگ دی
لکه په هره خوا کينې جنګ دی جنګ دی
د وطن هر لوری پر وینورنگ دی
هر یو افغان له ژوندانه نه تنگ دی
د آزادی د بل خراغ پتنگ دی
په هر اخلاص سر و بڼې د خپل وطن پر لار کينې
د هندو کش غونډې ټینګ ناست دی د دین پر لار کينې
وطن که تنگ دی د دین پر لار کينې
په هر طرف د میړنو غورځنگ دی
د مجاهد سړک کار د بڼ وړ کوي
علیم ته نوی - نوی غم وړ کوي

* * *

زه يم زندان کينې
د شرخي پله په لوی زندان کينې

زما وطن تردې زندانه تنده دی
 خو په هر چکوت کېني روان!
 د آزادۍ جناپ دی
 په دېنهنه څمکه تنگه شوې آزادي به راځي
 په تودو وينو يې چې کيږي
 اوبه خور مره خوا
 په گران وطن کېني سرخروي او آبادي به راځي!

۱۳۵۸/۱۶/۶۸

کابل، د خرڅي پله زندان

جوړه

بريژنف سولې (!) ته جنک کړ، دې يې ننگه
 خو په جنک - جنک کېني د سولې مرغې مره شوه
 اوس اميد دی چې بيا سوله « (!) ترې پيدا شي
 «انديرا» له «اندرې پف» سره جوړه تسوه

۱۳۶۱/۸/۱۶

پېښور

سیلانی

نیسه! لاس طبییه زخم می ناسور شو.
 چچی بی تمی شوم ایله می زپ مسرور شو
 غاقول شین و چچی راشین شو په بسدیا کبئی
 خوچی ویلی ختدل زما په وینو سور شو
 بی له پاره چچی تر داره دروان یس
 اوس شوی پوه چچی سنکئی ورو می منصور شو
 تل چچی فخر جم سرو هلی، برو هلی
 دغلیس له لاسه ملک راته تنور شو
 د هیواد دلور و غروبو سیلانی دی
 دارفعت رفیع هاله موند چچی مفرور شو

پېنور: ۱۳۵۸/۶/۱۱

یوه لنډی

ترکیه داسی دی کور و دان شه
 لکه چچی و دان دی کور زموږ و دان کورنی

۱۳۵۷

۱۹۴

پور

(دېپرلند بجر شعر)

وطن کور دی وطن گور دی
وطن بلاردی وطن مور دی
دده نوم د- ژوند انځور دی
دده ییادد- زپه تکور دی
دده عشق د- ایمان زور دی
په بېلتون کښې یې سور اور دی
بل وطن کښې ژوند پېغور دی
چې وطن نه وي وړک لور دی
په وطن پ- سې مې شور دی

استقلال یې

په ما پور دی

۱۳۶۴/۱۱/۱۰

پېښور

درحکام بابا په لیکه:

د سپید وخط

شپه او ورځ د ژوند لړلې مې په غم دي
جوړ غمونه مې له غمرو سره سم دي
ژوند تېرېزې خونې نشته، غم راډرو مې
خوشې وایې شم، سناډي وبله ضم دي
نړیوهرېرم دغه چارې د آسمان دي
او که ترښې مې دلوح او د قلم دي
نورو نوره شپه هم حان تر رڼا وړج کړه
زما ورځ مې پروښلې په توتم دي
د افغان د افغان دود آسمان تر رسي
سرې لمبې ورباندې بلې دستم دي
د وطن سکون، آرامي د مامات کړې
په هر لوري د بومونو زېرو بوم دي
په هر کلي، په هر ښار، په هر دیار کښې
د افغان ملت وگړي په ماتم دي

چې د وینو ارزاني په وطن وينم
 د زبه وینې مې مدام دسترچونم دې
 میرویسې فال د بابا په دیوان گوم
 بیا پردی منگولې خینې مې په چم دي
 ها کثور چې ده په شعر معطر غوښت
 بد بوی پکې خورې د تانک ویم دې
 د سپدوله سپینه خطه داسې ښکاري
 چې رابري نښانې د صبحدم دې
 دې واره قبر کښې لوی عالم وید ه دی
 درحمان د شعر کوي په عالم دي

حمل/۱۳۶۴

بريژنف

یازوی مړی*، یا پښې مات* *، یا چاناری* * شول
 چې کابره کلي چا افغانستان ته
 بريژنف چې په دې خاوره تېری وکړ
 شوزبه چاودار مسان یې یووړ گورستان ته

۱۳۶۴/۱۱/۲۲

* نکه چنگیز، * نکه گوړه تیمور، * * نکه گریکین، مکانان او کیوناری

۱۹۷
وینې

وینم په هره خوا کې وینې- وینې
په وینو کې سرې دې مینې - مینې
بشر دې تېری د بشر وینو ته
خې بی په مینه - مینه ، پینې - پینې

* * *

په خولو بشر وایې : بشر غواړي
خوپه عمل کې شورا او شر غواړي
سوله ، وروړي ، برابري وایي
خوپه میدان د جنګ شر غواړي

* * *

بشر د بنسټه به خور خره گرموي؟
بشر د وستان چې سرې لښې بلوي
کله کامبوج ، کله ویتنام پرې سیمي
یو یمنی بل یعنی قتلوي

(نیمګړی)

کابل / ۱۳۵۷/۱۲/۱

انجام

(دتره کي پر مړينه)

د وطن مور مقدسه ده درنده ده
احترام يې احترام د احترام دی
پاکه غېره يې هم پاکه هم سپېڅلې
د هر چا تر حق يې لوړ د حق مقام دی
په اغزو کښې يې هم گل غونډې ښکلا ده
په خزان کښې يې هم عيش مستدام دی
د ربښتینې زوی له پاره يې پر پښو کښې
هم خوښي ده ، هم هوس دی ، هم آرام دی
سر پرې د دې دنورو پښه به پرې پرې نږدې
د مرگ لوري ته يې هر دېرې تکام دی
چې ناموس حيا يې ساتي هغه زوديه
گرامي دی ، په کابل ، کر په باگرام دی
چې پلوتريې پر سپکه سترگه گوري
تر بېنکې نه سپک دانمک حرام دی

چې خیانت ورسره کړې مخ یې توریږي
د وطن خاین په هر وخت کې بدنام دی
چې آبرو او حیثیت یې په بل پلوري
چې د مور په غیږ کېني پروت د بل غلام دی
رسوا کیږي، بدنامیږي، منفورېږي
انتقام یې انتقام د انتقام دی
لعنونه له هر لوري پری وریږي
چا چې کړی یې د زویو قتل عام دی
دامین په نوم که وی هم چې خاین وي
د خیانت منزل یې لند، آس یې ناکام دی
تره کی غوندې ترکېږي په گولو کېني
ترکولی یې چې چا په بهام دی
په ژوند سپک شي بیا په سپکه پسي ورکشي
چې یې مورته نظر کړی هسی خام دی
مرگ یې سپک وي، پس له مرگه هم سپکېږي
دا خیانت، دایې آغاز، دایې انجام دی

۱۳۵۸/۷/۱۸

پېنور، بالاحصار

اورپورې شو

بهاره مه راکه کلونو باندي اورپورې شو
چې پرې راتلې په هغو غرونو باندي اورپورې شو
چې تابه بنکلي کرل په کلو، موږ بي سيل کاوه
په هغو د بنتو او کڅونو باندي اورپورې شو
د کله درنکې درگو وينه سرې سيلې کره وچه
هم بي په بوي، هم په رنگونو باندي اورپورې شو
د زېرو کلو پر حای سرې لنبي تاو پري پکسي
د پسرلي په چمنونو باندي اورپورې شو
د شکو في موجونو لوت کره د وحشت پوجونو
د گران وطن تاندو با غونو باندي اورپورې شو
کلاب، نرگس، مرسل هر يو پخپل حای و سرخېدل
په رامبيلونو، چامبيلونو باندي اورپورې شو
د بنفشې، شبر، بيري خانکې لوخوري شولي
په ميخکونو، ريحانونو باندي اورپورې شو

چې هسري بوي، هسري بنکلا وه، هم مېلي پرې کېدې
 د ارغوان بنکلو بناخونو باندې اور پورې شو
 د ميخ افغان له پاره حای د آرام پاتې نه دى
 هم پر فرشي، هم پر فرشونو باندې اور پورې شو
 چې هل بي پېنې بنکل کړې او دې به تر وريله يووکا
 د هغو حورو پر پر و نو باندې اور پورې شو
 چې بي تو مېلي پکې وو د پسرلي گلونه
 پر هغو تورو وړېلونو باندې اور پورې شو
 نه لاله زار دى پاتې شوى نه خارزار پاتې دى
 هم پر گلونو، هم پر خارونو باندې اور پورې شو
 د اکران اوخون: جنت نظير وطن لته لته شوه
 هم په سارا، هم په بنا روئو باندې اور پورې شو
 د اور حلقو کېنې دي راگيرې د وطن سېمې مو
 چې پې په کليو، پر کورونو باندې اور پورې شو
 چې دوى ته کورؤ او دېن تر پوخ سنگرؤ دوى
 هغو کلاؤ او برجونو باندې اور پورې شو
 د ننگرهار د گلوهار پروت د شهيد په قبر
 پر شنو سمسورو کوئونو باندې اور پورې شو

د اليشنك ، د الينكار سيندونه سره بنكار پورې
 چې د لغمان په شنو فصلونو باندې اور پورې شو
 د جگدلك د وينو دك يا قوت لنبه - لنبه شول
 د ماه پير په كرن ليچونو باندې اور پورې شو
 په شيوه كيو را شپوه شوې د دېنهن لنبكړې
 د كمر پوپه كمر ونو باندې اور پورې شو
 باغ بالا باغ د بلا شوا افغانانو لـــــــ
 قرغه يې قروغ كړه په بندونو باندې اور پورې شو
 بالاحصار اور كښې ايسار كابل ټوټه - ټوټه شو
 ښكلي پيخان په محلونو باندې اور پورې شو
 په استالف كښې لپې - لپې كولى و اور پورې
 د شمالي په شنو تاكونو باندې اور پورې شو
 شكر دره او گلدره د اور دره غونډې شوه
 هسري په غرو ، هم په رغوونو باندې اور پورې شو
 پروان په زړه باندې پرېمانه كولى و خورپې
 د كلبهار په بهارونو باندې اور پورې شو
 غور بند كښې بندې دي لوخړې درو سې تاكونو
 چې د پنجشير په زهرخونو باندې اور پورې شو

دھل سرج د نندارو لارې اوس شا پې شولې
د لاله زار په گلزارونو باندې اور پورې شو
په شهرستان او مالستان کښې بنار او مال تالاشل
باميان ته گوره يادگارونو باندې اور پورې شو
ميدان ، ميدان دخونين جنک شو، په سرو وينو زپا شو
تنگي ، خوات په شنو باغونو باندې اور پورې شو
لوگر، گوردېز په اور کښې پټ شول د اورين بوټو
زړمل اور گونډ اور گونډونو باندې اور پورې شو
د آسمان شکو نښترو نو حای سکر ونيولی
چې د پکښا په ځنگلونو باندې اور پورې شو
د تاريخي غزني له زړه نه دورې پورته شولې
په حصارونو، زيارتونو باندې اور پورې شو
په قره باغ، سلگر، مقر بومنه و اور پدل
د شنه زابل په بادامونو باندې اور پورې شو
د کندهار تا کونډ لاندې کول خوښي ټانکونو
په ارغنداو او په کرزونو باندې اور پورې شو
په لښکرگاه د سره غلیم لښکرې و بلوسېدې
د زارې بڼست پر تاريخونو باندې اور پورې شو

سيستان سور اور شوپه نيمروز کڻي سختي وڃي رانڍ
 د دلارام په آرامونو باندي اور پوري سٿو
 په ارزنگان کڻي ارزوگاني خاورو لاندي کڻل
 بي غوره خلڪه په غورونو باندي اور پوري شو
 فراه فرحت له لاسه ورکړ، د دښمن له لاسه
 داستقرار په شينډونو باندي اور پوري شو
 هري د هري قواؤ وران کڻي په وحشي جنگونو
 د مدرسو په منارونو باندي اور پوري شو
 د شنه بادغيس پستو لاخلو کڻي پر ناز سپړلې نروي
 تر شول مات وړاندي په شولونو باندي اور پوري شو
 په ميمنه کڻي بي دامن مښه پر پښبڼوده
 د جوزجاني په يادگارونو باندي اور پوري شو
 أم البلاد د خيستانو په لاس وسوځېده
 په هغولوړو پر غونو باندي اور پوري شو
 په سمنگان کڻي د مېړاني يادگارونه وسول
 ښکلي تخار او بغلانو باندي اور پوري شو
 په چاردره کڻي ماشومان لکه دورو حلال شول
 د گکڼ کليو او کورونو باندي اور پوري شو

چې دواخان د پگړۍ ولي د روس پسيزکني کيښو
د بدخشان په سرو لالونو باندې اورپورې شو

* * *

چې به سجدي پکښې کېدلې د پاک رب حضور ته
په هغو پاکو محرابونو باندې اورپورې شو
کورونه وړان، اورونه مړه، نغري ساړه - ساړه شل
دروس له لاسه په اورونو باندې اورپورې شو
دېرې مولايې ادېرې شوي ادېرې ايرې شوي
کورونه څه چې په قبرونو باندې اورپورې شو
تنها ژوندي او ژوي نه دي چې سره او روښنل
په زيارتونو مزارونو باندې اورپورې شو
چې فرش د گلوبه د توري کېردي مخ ته خور و
په هغو دښتو دامانونو باندې اورپورې شو
همر د کېردي او هم د زړونو مراندې وسوچېرې
د عشق او مينې په تارونو باندې اورپورې شو
د سرو او بسانو کاروانونه به نور چېرې لېر دي؟
چې په کېرديو، پيشخولونو باندې اورپورې شو

رمې اوس نسته، پر گلو هم گولی واورېدې
 پر ایل بندونو، خړخړایونو باندي اورپورې شو
 چې له مستی نه به اوبو پکښې ټوپونه وهل
 هغو شپلو، هغو ناوونو باندي اورپورې شو
 چې به مېلې وې، ساتنې به وې، سیلونه به وو
 په اخترونو، په جشنونو باندي اورپورې شو
 د ژوند لمحہ - لمحہ په سره وحشت لڼه - لڼه شو
 په ورځو، شپو، په مهالونو باندي اورپورې شو
 چې انتظار به دین دین لالی کپده ورپکښې
 په هغو لارو کښه وونو باندي اورپورې شو
 لیلابه وزي ټولول، لالی به لوڅنگه کړي
 چې په لوونو درمندونو باندي اورپورې شو
 دخزانو پاڼې سرې نه دي ایرې ایرې دي
 د بهارونو په هارونو باندي اورپورې شو

سهار غوږیل دعوايه وشو، روس ماښام ته راغی
 په سهارونو، ماښامونو باندي اورپورې شو

د ثور برج ، د جدي برج په هونږ قیامت راوستو
 خونه په هسک ، نږ په برجونو باندې اور پورې شو
 په شپه بندیز ، په ورځ ^{په} ژوند پر بندیز کې بند شو
 د آزادي پر ساعتونو باندې اور پورې شو
 چې د اسلام او د ملي فرهنگ د بنمن پرې راغلل
 په مکتبو او کتابونو باندې اور پورې شو
 تنګي خوږانان او ماشومان په اور کې وسوځېدل
 په ناسپړو ارماتو باندې اور پورې شو
 دا اوښکې وینې سره گډې دي خونا ب جوړوي
 که پر تنګيو کېدونو باندې اور پورې شو
 چې بهر پانده وود غیرت او د عزت په شمال
 اوس پر شملو او پلرونو باندې اور پورې شو
 چې یوې سر قلم او بل به یې نظر قلم گرې
 په هغو تورو ، قلمونو باندې اور پورې شو
 د پرون هڅې مودنن په اور کې وسوځېدې
 د بره تلک پر تکلفو باندې اور پورې شو
 انسان یې ناوړي د آسمان فضاله د وړو وړو
 د مظلومانو په آسونو باندې اور پورې شو

روس په به خنکه روسياهي کړيې اوس له خلکو پته
چې دافغان په افغانو نو باندې اورپورې شو

* * *

که ز ما مېنه روس کړه وړانده خومزه يې وکړه
چې هر - هر خای يې په ټينکو نو باندې اورپورې شو
د هر خوږ من افغان پر زړه کښې خوښي و دوږده
چې د دې من پر واحدونو باندې اورپورې شو
د هرې پورې مور د زړه د زخمو خولې وړغلي
چې د ليدن پر سر و بچونو باندې اورپورې شو
شربلي يې وړانې عصري زور يې ټول اوبه - اوبه شو
په زغور و جهازونو باندې اورپورې شو
د گران وطن پر هره برخه کښې په شو - خوځله
په قطارونو قطارونو باندې اورپورې شو
په ډېرو سېمو کښې دروس قومي - قومي پوجونه
صفاً صفا شول ، په صفونو باندې اورپورې شو
ايمان ته گوره چې ټوپک پر تانک کښې لاره کوي
په پولادينو مقلونو باندې اورپورې شو

په کم نظريې چې کتلي وو غير افغان ته
د سره د بنمن په سرو خوږونو باندې اورپورې شو
چې د جنگ اور ته له روسيې نه پکې تېل را دروي
په هر-هر ځای په دې ټيکنو باندې اورپورې شو
چې يې د سولې د کورې کوڅو ورسوول
اليکوپټرو په څرخونو باندې اورپورې شو
هغه سالنک کښې چې يې جوړ کړ د تېري له پارو
د روس په سرو وحشي پوځونو باندې اورپورې شو
دارالامان د بنمن ته ځای د امن نه ورکوي
پکښې د روس په ميخزينونو باندې اورپورې شو
چې د اوربل په قوماندو يې راډيو سټرې کسپله
د سره تړو کي په هلو وځو باندې اورپورې شو
چې استخبارات کړ روس، خپل باري يې پرې ترجايه يوه
د څره امين په څرو مغزونو باندې اورپورې شو
دوی که نسکور زموږ سر لوړ د آزادۍ بېرغ کړ
د خلق، پرچم پر پرچمونو باندې اورپورې شو
انسان دوستي يې اوس ټول جهان ته وښودله
د روس په تشو سرو لفظونو باندې اورپورې شو

که زما کور یی کر ایرو مسکو هم و لهر زبده
په کر یملیر . کچی په تختون باندی اور پوری شو

* * *

چې دیولیندو کارگر خوتک دی را اخیستی پسی
دروس په لور او خوتکون باندې اور پوری شو
چینم اوین پوه شو چې مارکسینم دی تریاق دخلکو
چې د مارکسینم کتابونو باندې اور پوری شو
د کمونیزم شرارت دنیا لنبه - لنبه کړه
په کمبودیا او ویتنامونو باندې اور پوری شو
چې دی پسیلی یو دبل تر خنک چمتو ولاړ دی
په ناپیلو هیوادونو باندې اور پوری شو
لوی قدرتونو یو وبل و تر په شاتپ سوي
ایران ، عراق په اولسونو باندې اور پوری شو
په مورن قیامت دی خو د زرو دوک بمرورن هله
که په دی لویو قدرتونو باندې اور پوری شو
چې زور حق بولی د ویتو حق د هغوی دی پکچی
نور په ملگرو ملتونو باندې اور پوری شو

خبرې کيږي نتيجه يې د جنګ اور کړي لاندې
د ژنيرو په مجلسونو باندې اور پورې شو
افغان سوځيږي او فریاد کړي د نيا هڅه نه وايي
جوړې يې په سترګو او غوږونو باندې اور پورې شو

* * *

زلمي اتڼ کوي خو ډول ورته د جنګ غږيږي
اوس د بنادۍ په اتڼونو باندې اور پورې شو
پتمني پېغلي دي روانې د سنګر په لورې
چې د غرمې په ګودرونو باندې اور پورې شو
ډورې پخپري خودلو پرځای سنګر ته درومي
د مازيګر په تنورونو باندې اور پورې شو
پکښې عکسونه د شهيد د پاکو وينو ښکارې
سهار ماښام په شفقونو باندې اور پورې شو
رفيعه هغه طراوت اوس پکښې نه ښکاريږي
ستاد هجران سويو شعرونو باندې اور پورې شو

۱۳۶۳/۱۲/۶

پېښور، کوزناکال

نه خايبړي

وجود مې له خپلکانه په وطن کېني نه خايبړي
غمونه مې دي دومره چې په تن کېني نه خايبړي
گلونه خزان شوي دي ، باغونه دي وران شوي
د سره خزان بادونه په گلشن کېني نه خايبړي
راغلي سور وحشت دی ، په اولس مې سور ساعت گڼ
سړې وينې د زلمو په سپين کفن کېني نه خايبړي
رودونه دي د وينو په هر لوري چې بهيږي
خړانان دومره قتلين يې چې مدفن کېني نه خايبړي
ودانې وړانې شوې دي هر لور په وپر لړلې
ويرونه د وطن د مور لمن کېني نه خايبړي
وطن سوری - سوری دی د روسيو په سر وگوليو
تر دې يې زيات زخمونه په بدن کېني نه خايبړي
خلقيانو داسې ظلم په وطن کېني کړ بر پسا
شمير يې پرې تاريخ نې لري ساری سرتر پا

۱۳۵۸/۹/۱۸

پيښور

ردیف بندگی

زندگی:

رادمردان

از همان اول

بازندان بسته است:

* * *

زندگی

بردگان روسیه

تابه آخر

در ردیف بندگیست!

۱۳۵۸/۴/۸

کابل، زندان پلچرخی

یوبیت

ز ماد ژوندانه په بې ثباته تلون کینې
ز ماد فکر رخته بڼه شوې زوړ نه شوې تان شوې

۱۳۶۵/۶/۱۳

نوی دام

دسره استعمار نوی دام د ذهن غولول دعی
خو کسه کړي د حان نوم د ملت ورباندي کېږدي
دسره لښکر په مرسته په تخت کېښوي مفروړ
د پاسه نوم د خلکو حکومت ورباندي کېږدي
قومونه سره جنگوي، پلار، زوی سره په جنگ کړي
په دېره بې شرمی نوم د وحدت ورباندي کېږي
بمونه او روي په خلکو ظلم چلوي
اورونه بلوي نوم د خدمت ورباندي کېږي
آرامه آرامي وي په یوملک کې چې دوی ورشي
جنگونه کړي نوم سوله، امنیت ورباندي کېږي
کوي قتل عامونه دوکړو د ملت
خونوم په سپین سترگی د عدالت ورباندي کېږي
ترې واخلي خپلواکي او آزادي او خپل اختیار
په خوله نوم د ملت د حاکمیت ورباندي کېږي

د خان په کټه چورپي کړي کلتور او اقتصاد
 خونوم دورورولې او محبت ورباندې کېږي
 غلام کړي بل ملت په ډېرولو موکيږي بې تکېل کړي
 د خولې په تش ويل نوم حریت ورباندې کېږي
 نازله په ملت کړي سره وحشي ډيکټاتورې
 خو نوم اولسواکي، ملی قدرت ورباندې کېږي
 که داوي سوسياليزم ترقي او امــــــنیت
 هرڅوک به لوی پندونه دلغنت ورباندې کېږي

جدی / ۱۳۵۸

وردک، آبدړه

د مسافر جنازه

له سوې سوې د بښتې له خالو له زړې وڅیږو من
 د څوکسانو په اوږو د مسافر جنازه
 له هیلوډک زړه د بې پایه د بښتې زړه ترولاړه
 د یوه بې کوره، یوه بې کوره مهاجر جنازه

۱۹ / ۷ / ۱۳۶۱، پېښور، کچه کړی

سپېدې

سپېدې دې خوښې زما زېرى د سحر لري
 په خره پره کبې تر شاخيره د لمر لري
 سپېدې دې خوښې زما

* * *

تیاره څیرې په ځای یې هره خوا رڼا راوړي
 د باطل مراندې پرې کوي د حق خنجر لري
 سپېدې دې خوښې زما

* / * *

د تاندو هیلو غوټه خوږین زړه گوتی نه پرېږدي
 د سرو گلونو په خندلو کې اثر لري
 سپېدې دې خوښې زما

۱۳۵۷/۹/۸

کابل

دباغ

باغ زاغ ته حواله شوله دې باغ نه والوتم
 بلبل مین په کُل وم خوله زاغ نه والوتم
 زما او دلاله د زړه داغونه سره یو وو
 زاغ تن ورسره یو چې کپ له داغ نه والوتم
 خطر د تن د پو ست وکته خو په نه وم الوت ته
 له باغ نه کله تله له دباغ نه والوتم
 ارزومې وه چې بیا - بیا د خپل خان سولو تیر شوم
 پتنک غونډې پر سوی له خراغ نه والوتم
 لوړ سر مې تپت همتو تر هتر شان تپتیدی نه شو
 په لوړو عزونو سر شوم له « بر باغ » نه والوتم
 عقاب پر دام کینی نه نښلي دانه دې بل تر کپ مې
 لوړ الوت یلم باغ نه که له زاغ نه والوتم

بل جهان

چې آسمان يې پټ په وړېځو
ترې لړې پرې خورې دي
ښې د بخت ستړې بنکارې
نه يې "تلي" ،
نه "نغري" نشته

او نه يې "کت د بړۍ" پروت دی
نه "پړيوښي" يې ځلېږي !

* * *

خو:

دا وړې سوځند لمر يې
د قيامت دورځې لمر دی
ټول مخون يې بنکاره دي
د خپموله زړه نه لويږي
او:

د ژمي سوځند باد يې

۱۸۹

زمهرير دی !

زمهرير دی !

چې چلپري

له هله وکړ هم تېرپري

دا د نيا د مهاجر ده

دا جهان د اواره دی !

۱۳۶۴/۳/۶

پېښور

مُجاهد مهاجر

اولسونه ډېر ښکېل شوي، پرې راغلي ښکېلاکگر دي

لا تر ننه مهاجر دي، مهاجر دي له خپل ځايه

خو پر تا چې دا وړج راغله، مجاهد شوي، مهاجر شوي

مجاهد شوي، مهاجره! ستاږی به وي تر پايه!

۱۳۶۱/۶/۱۲

پېښور

زما قاتله!

ارته دنيا داور تبي شوله زما د پاره
له تحمل نريم وتلى د دنيا د پاره
اوس رابنکاره شوه مليونونه ککړي په کار دي
ستا د خيالي جنت د دې خيالي بنا د پاره
دا ستار تيم دى چې ژوندون کړي د انسان پښو
زه به ژوند خاړ کړم د انسان دا اعتلا د پاره
زما قاتله! ما چې نن د بل پلاس و ژني
بنکاري ستالاس يې هم تړلي د سبا د پاره
خبر دى که سرهې تر کهور تر حکه لاندي کړي
د تېنگار زړي يې ميوه ورکړه هر چا د پاره
زه که فنا هم شم بقامې په فنا کښې وينم
حکه فنا به وي زما ملي بقا د پاره
د وحشي شپې توره سيند کښې چې بلکه غونډا کښې
مانه دى وياړ چې شم بخږى دې رسا د پاره

زما مهبود، دی په ختیج، کښې پرې زما بر راتښي
تر ټولو وړاندې پرې لمر خیره د «سبا» بر راتښي

۱۳۶۰/۸/۶

کابل قلعه نوح الله

د ملت لښکر

سبرنی پسرلی سور راتر ښکار پزیري
د لاله داغ یې ناسور راتر ښکار پزیري
خونړې سیلاب راتلونکی په وطن دی
د ملت لښکر مخسور راتر ښکار پزیري

کابل / ۶ / ۲۶ / ۱۳۵۸

غلامی

د یوې قورې کور تاپه ښه راغی
د انقلاب یې د زلمو په وینو سوړ دی
د افغان دمېرني ملت په ترڅ کې
لگولی غلامی زخم ناسوړ دی

کابل / ۶ / ۲۶ / ۱۳۵۸

د محبوب غېږ

ساقی پاغمر پیاله را کړه   ماله خان مخه جلا کړه
 دا خپل خان راڅخه هېر کړه   سر سبند و ترمې سر تېر کړه
 بزې مینه لېونځه کړه   بزې مینه سپیلنې کړه
 چې زه ور ودا نکم دار ته   چې خان واچرم انکار ته
 چې قربان کړم خپله وینه   پرې تر لاسه کړمه مینه
 چې منصوره دخپل دلدار شم   یار ته ور د دار پر لار شم
 چې سر لورې شم بجنون ته   مومن خان غوندې پښتون ته
 چې رښتینی یو عاشق شم   چې په مینه کېنې صادق شم
 چې د مینې مینتوب کېنې   چې د مینې لیونتوب کېنې؛

تېر تر خان شم ، تېر تر سر شم

د محبوب غېږې ته ور شم

۱۳۵۸/۷/۱۰

پېښور

غزل

وي وري - وري اشنا ترې سترې جوړوي
ځکه هره وړخ راته خبرې جوړوي
داد گړوانه صدف چې ځکه خوله سپرلي دي
عشق زما له او بنکو ملغاري جوړوي
بنکاري چې د سرو وسانو قبر به جوړوي پري پري
بيا ازيان مصروف بنکاري شکرې جوړوي
گوره په توبک راگوزار پري ايمان وگوره
روس که الوتکې زغورې جوړوي
پوه دي چې سالنگ د سرو لیکرو د مهرک کنده ده
بيا هم لا نادان گوره لیکرې جوړوي
داد شرق او غرب بنکېلاک مجوم داسمانانوي
تنبتي نور آسمان پر لور ودرې جوړوي
خوبه په فناد پسي څي راشه له شاعر کوره
گوره له الفاظونه شکرې جوړوي

۱۳۶۴/۱۱/۲۲

پيلينور

ملي ماتم

کله چې زه پر چيانو د ۱۳۵۸ کال د کب په درېيمه نېټه د لارې له سره ونيولم او زندان ته يې واچولم زما په تن کښې زما هغه تور پېچلې وې چې د کمونيزم د يو ليم کلنې زورواکۍ په دوره کې يې زما د غم او ویر د پېر و ترخو لخطر په وخت کې ملگري راسره کړې وه او نن مه هم په تن کې وې، دا پارکې همدې جامو ته ويل شو:

زما جامو!

ای زما تورو!

ای د غم جامو!

تاسې مله کړې يې مدام زما د خان جامو!

هم د سفر، هم د حضر، هم د نلن جامو!

تاسو زما د زړه د غم بڼکار ندو يې کوئ!

تاسو د لوی ملی ماتم بڼکار ندو يې کوئ!

زما جامو!

ای زما تورو!

ای دغم جامو!

۱۳۵۸/۱۲/۶

کابل دشرخي پله زندان

وطن پلوري

د وطن د خړوونکو مرگ روا دی!
 که پلورلی یې په "روبل" که په "دالر" دی
 د افغان په پاک وطن کې یې حای نشته
 که د سره دی، که د تور بنکې لاک لښکر دی

تکل

شوم سرگردانه خوله تانه روگردانه نه شوم
 حوزبه جانانه ستا پر عشق کېنې یې ایمانه نه شوم
 تکل مې وکړ د منزل په لور د سر په بیه
 ستومانه دېر شوم، خوښي داده چې سپمانه شوم

راز

که دخولي شې کړای د زېږونو لارې مه بندوه!
گرانه لاليه درازونو لارې مه بندوه!
نن د وختونو مجبوري که ديوالونه جوړ کړل
د مستقبل د اميدونو لارې مه بندوه!
که ما او تاته شولې شامې خبرې شاپې دې شي
خودې بچوته د پلرونو لارې مه بندوه!
زما د زړه درمل پر تا د تاپه ما کېدای شي
خوښي دې ستاوي د دردونو لارې مه بندوه!
پرون هېرنگې، سبا خوارنگې دنن د پاره
ها تېرې شوې د عمر ونيو لارې مه بندوه!
که د وروزي د شعور سترگې دې په روڼو بڼې
د لاشعور دې د شعور ونيو لارې مه بندوه!

لورسرونه

ورك شوى، بېگوره شوى، بېگوره هم شوى!
 دلوى سفاک، جانى خوږين د لاسه!
 پر پاكو وينو موخړوب شو وطن
 دشلم قرن دچنگېن د لاسه!
 كلي، بنارونه مو داوړ لنبه شول
 دنوى عصر د انځرېن د لاسه!

* * *

ای دوطن خورو وروزامنو!

خوك په شپلو خوك پر د بنقونو مړه شوى!

دچا په سر درانه تا نكړينه تېر شول

خوك په برچو خوك پر بېرېن مړه شوى!

دچا سينه د ماشينگان موخه شوه

خوك په درنو- درنو توپونو مړه شوى!

خوك په زندان كېنې قصابي شوى وروڼو

په كوتلونو، پر برقونو مړه شوى!

خوک د اعدام په تخنه وختلی

په ستمونو په ظلمونو مړه شوی!

د دوزخي ژوند نه وحشت مویلد

په تکلیفونو، عذابونو مړه شوی!

خوک یې ژوندي په تیراکتور جنم کړی

د ظالمانو په لاسونو مړه شوی!

سرونه ورموگرل خو ټیټ موینگرل

د خبیثانو، رذیالانو پینو ته!

د دی وطن د دینمنانو پینو ته!

۱۳۵۸/۱۰/۸

وردې، آبدړه

پوښتو

د ودان کور په وړه کښې ناسته ده چېرته

«خولپه» «شته» او «کور» یې ټول له منځه تللي

د «هوږک»، «کالی» او «گور» دغه داران سو

په روسي بمونو دي ورته ســـــــــــــــــیڅلي

۱۳۵۸/۶/۲۱

دمور غېز

ما شوم چې له مور بېل شي د هر چا خپلې خوري
بې واړه واړه وار به وار له هرې خوا خپلې خورې
خاپېر وي ورته جوړه چې په هر لوري يې مخ شي
که خپل وي که پردي ترې په بيا - بيا خپلې خورې
چکونډ د دنيا ورته تېره - تېره اغزی شي
د گل په شانې مخ يې د دنيا خپلې خورې
دمور په ودان کور به يې چې تول عمر راټول وو
ددې ټولي له لاسه د جفا خپلې خورې
سپين لمر وي ، سپين سبا وي خو خپلې يې پرې تور کړي
" سبا " ترې وړه هيله چې " بېکا " خپلې خورې
خومور وي نه هغه دمور د غېزې آندونه مري
تېرې پرې به دا وخت که نن سبا خپلې خورې

۱۳۶۱/۱۲/۲۱

پېښور

بريالی پاڅون

هرافغان وُځپل کورخوښ او مسعود
خپل يې شته ، خپل يې تاوان وُځپل يې سون
د عادي ژوندون څښتن و وځپل کورکښي
نزول هم نه وُکه نه يې وُصعود
بل واي نه وه ، خپلواک يې خپل وطن وُ
واکداران يې که هرڅو و و نا محمود
د خپل خدای په عبادت يې ملاکښه وه
د بل چا پټي يې نه وو په وجه وود
انحصار او سرلوي يې وه په بـرخه
په خپل ژوند په خپل وطن و وټول خوښنود
په خنډونو بربدل او پر مخ تلل بـه
که کوله به يې هڅه د بـه بود
خوڅو کسه ناخلف پکښي پيدا شول
کړل يې رنځ د عقيدې پاڅنه حدود

د اسلام او د افغان لاره يې پرېښووه
روس مردود ، لېنن مردودو، دوی مردود
د شورکې او اقتدار لیونډه میــــــــــــــني
کړل د نورو په کړيو کې محدود
خونړې غوښل يې جوړ کړ په وطن کې
ورغ يې نوره کړه په شپه کې په داود
د راهيو غچ يې ونيوي په لاس کې
په روسي تانک الوتکو شول فرود
د وحشت دوره يې پيل په هېواد کړه
تر احرار يې پر زندان کې کړل مسدود
دېر يې مړه کړل په کورو ، پر زندانو کې
کړل يې وضع په ژوندو باندې فيود
د روسي ارباب له حکم سره سم يې
د وطن په هره خوا باد کړل بارود
وييل يې نور د خپل معبود عبارت پرېږد
روس زموږ نه دی بادار زموږ معبود
خو موږ ملت دا کله شــــــــــــي زغملی
چې روس ومني او پرېږدي رب وود

په خوا ملحه خلقيان دروس بچيان وو
د وحشت يې نه غغور وو ، نه حدود
الوتکې وې ، بهونه وو ، پتانکونه
هره خواپکه په اور وه او په دود
کلي وړان ، کورونه وړان ، نارونه وړان شول
په وطن کېني وو خوله وحشي جنود
نامحدود روسان يې راوستل وطن ته
خوپرې کې يې بنسوده نوم د پوځ محدود
داسې ظلم او وحشت يې دلته وکړ
چې بزکړی و فرعون ، نه نمـــــرود
د چنگيز او هلاکو تاريخ يې سپين کړ
کړل تاريخ تر يې بري ، هتلر ، يهود
نه په بنحور ، په سپين زيرو باندي بند شول
نړيو پرېښودل خوانان ، نه نومولود
قتل عام يې په هر لوري کېني بسر پاکړ
خرابدي کړې تر حد حني افزود
هغه بلخ چې د جمشيد د جام جمال و
پيدل پرې په پرخونه زړاندود

ها مزار چي د اسد د خدای مدفون و
ر سېدل يې هر طرف تر د فيض عسود
کندهار چي پایتخت د احمد شاه و
و روزی يې ميرويس او محمود
ها غزني چي د بنار و نو د سرتاج و
و پلازميني د محمود او د مسعود
تو د يې ودان کړل په بمونو، په توپونو
د ژوند نېټې او آثار يې کړل نابود
خوبل خواته افغانان مسلمانان و
پن الحاد شولو منلي نه قیام و
و سر لورې ژوند کړی په تاریخ کښي
هر د سېن يې ژ شړلی په س جود
هيڅ ټبري يې په وطن نه و ز عملي
پن لور سر هېچ زود و نه و فرود
په تش لاس يې بريالی پاشون شرو کړ
په قیام يې کړلومات حمود جود
په وحشي دشمن يې وکړل گوزارونه
دين يې حفظ کړ په قيمت د خپل وجود

٦٠٤

پر داهسو مہر نیوسالامونہ
تعظیمونہ ، تکریمونہ اودرود

۱۳۶۳/۱۲/۱۷

پسنور

اسیر

چی وی ذہن بی آزاد زندانی نہ دی
کر پہ پسنو کبھی بی پنحہ منہ زنجیر دی
چی لاسونہ بی آزاد فکر غلام وی
حقیقت کبھی دا اسیر ربتیا اسیر دی

۱۳۶۲/۱۲/۲۷

پلی نوم

کمونیزم د وحشت اوزور مسلك دی
مریولوز، مریوقول بی موهوم دی
مصلحت دی دانسان دقتلولو
خوچی نوم بی پلی نوم دی پلی نوم دی

۱۳۶۴/۹/۱۶

دزپه غوتی

شو پس لی په هره خواتو کیری سره کلونه
په سیه، غر، در او دیوار به وی خواره کلونه
په پانه - پانه کې تصویر د شهیدانو ښکاری
چی د وطن په در د بدلی غېر دی خه کلونه
د خاورې مخ به ولی فرخ په سرو کلونو نوي
ترې لاندې پتې چې دی تر دی کلونو بڼه کلونه
ستا عظیم قبر ته شهیده یوه د الی ده کنه
د جنت چلو تر فانی کلونه نه چکرونه
چی د غموتو لویې - لویې غوتی و سپیری
خاوند کله به غوتی می شي دزپه کلونه

۱۳۶۱/۱۹/۱۴

د اناک پیل

کربلا ته سلام!

د کربلا دښتې ، په پاڅو وینو سرې دښتې
د نازولو امامانو داسرې دښتې
تاته سلام ستا د سینې سرو پر هرو ته سلام
چې ستا په غږن کېنې لوېدیځې ها ارادو ته سلام

د کربلا دښتې د کرب او د بلا دورځو

دې ستا سینه کېنې داستانو نږدې پادورځو

ته په میدان کېنې یې د داسې لوی ایمان شاهده

چې باطل وې ورته امان! امان! امان شاهده

ستا په سینه کېنې حق باطل په ضد تلم پورته کړي

د استبداد په مقابل کېنې یې علم پورته کړي

عقېدې ټنګې وې د عقېدې ارادې ونې کړې

توره یې ښکل کړه خو باطل تیري سجدي ونه کړي

د کربلا د بڼې! ستا یاد دي هغه لوېس سره نه
 له تنه بېل خو شول خو بل نه نه شول خو پسر نه
 ستا په سیند کې د امان داسې داستان پاتې دی
 چې پر نړۍ کې تر ایزه جاوید از، پاتې دی
 د بشریت تاریخ پرې وپارې، انجان پرې نه دي
 د حق د لارې فدايان گوره تکرار پرې کوي
 د قاسم خرویه لاره پالي دخپل سر په وینه
 د حق د وڼې کړې په مینه ، اوبه خوږ پرونه

* * *

گروهن افغان دحسیني پاشون پر لاره درومي
 د لار به پالي که تراوړه، که تر داره درومي
 د کربلا د بڼې، په پاکو وینو سرې د بڼې
 د نانو لویو اما مانو داسرې د بڼې
 ناته سلام، ستاد سینې سر و پر هرو ته سلام
 چې ستا په غڼ کې لوبېدې ها ارا د و تر سلام

۱۳۶۶/۷/۱۹

د عاشورا ورځ

لوپ کوي

توپان مې بيا په سرو گلونو باندې لوپې کوي
 پر غوږ پد لو بهاس و نو باندې لوپې کوي
 خوسه نادان دی نتیجه يې چې په پام کې نه ده
 په ان مويلو شمشير و نو باندې لوپې کوي
 کد و خو نه دی د افغان سردی يې سره نه ځي
 سر بېرې ځي چې په سرو نو باندې لوپې کوي
 د يلدا شپه که وي او بنده هم مگر راخښي پسې
 تياره برخو په سحر و نو باندې لوپې کوي

۱۳۶۶/۱/۶۶

د يلدا شپه

په سودا، سودا مې تېره کړه سودا شپه
 شوه او بنده راته تر کمال نه د «يلدا» شپه
 او بدل برې اوس - اوس مې تجربه کړه
 په سبب تيا تر ټولو شپو او بنده ده دا شپه

۱۳۶۶/۱۰/۱

پیغام

ای نپیوالو!
نیاو غوښتونکو!
امن خوښو!
سوله دوستو!
نپیوالو واورئ!

* * *

واورئ پیغام!
دیوه مظلوم
خو میړنی

او با ایمانه ملت

ای نپیوالو واورئ!

غوښئ!

د مظلومو خپه شوی پیغام

د انسانیت

د واقعیت ،

د حقیقت په غوږونو

واورئ!

په دقت یې واورئ!

* * *

دلته په زړه کېنې د آسیا ،

یو تاریخي ملت دی

چې د پېړیو په پورې یو کېنې روڼ ژوند لري

له ویاړه ډک ،

له پټه ډک

له ننگه ډک ژوندون!

ده لوږې ، قندې دي کالې ،

بې کورۍ زغلی

خو غلامی ته یې د پها غاړه نرده اېښې

د اېني نگاه ده

په همدې نگاه تېري پرې شوي

د نړۍ ډېرو لویو - لویو قوتونو مدام

د استعمار قوې لاسونو مدام

دده د سر د ټپټولو ملي حلې کړې
خو ناکام شوي پر مړو پښو ترې تللي

* * *

ای نړیوالو واورئ!

غونډ شئ!

کیسه پاتې واورئ!

ددې ملت د سر لوړې کیسه!

زور استعمار دلته پخپله راغی

مات چې شو

بیایې د خپلو نوکرانو دلته لټه وکړه

هغوی یې راوستل، خو پاتې نه شول

مات کړل ملت

ملي تاریخ تریب د سروندو بابونه ودرکړل

دا پاڼه اووېنسته هدلته،

بیا برسېره نه شوه

* * *

سره استعمار کړې سترگې پټې

په دې ټولو پېښو

د وروځه، سولې، آزادۍ، بشر دوستۍ
د غولوونکو شعارو ترڅنګ یې
د تېرې توره کره نېره
ددې ملت د ښکېلولو لاره یې جوړه کړله
لومړۍ یې دلته ایجنټان په روښلو وپېرودل
څو ناخلف یې له ملت بیل کړل
د ښکاري زړه په شان یې ځان ته ښکېل کړل
د کور، کالي، دودۍ خوږې غاړې یې ووهلې
بس یو څو وېرې پرې غلط شول
خو نږد وپوهېدل
ددوی پردۍ لومې یې ولیدلې
خودوی په ډېره بې شرمۍ
د خپل بادار په مټو
په رها وځ کښې نه یې رجه داره واچوله
په همدې وځ یې په زرگونو افغانان
په وینو ولېږل
په خونړۍ کودتا والک ددوی شو.
د روس له پاره یې د خلکو غلامی پیل کړه

خود ملت حواك يې ملگري نه شو
حکمه ملت هرڅه منل (خو:) غلام کېدلای نه شو:

* * *

ای نړیوالو واورئ!

غور شی!

کیسه خلاصه نرده ،

دوی د ملت د ایل کوو او سیکلوو د پاره

روسي ټانکونه ،

الوتکې ،

ماشینې

او بمونه راوړل

په بې رحمۍ يې په تش لاسو خلکو وچلول

دېر ماشومان ، بچي ، زارې ، ځوانان يې ووژل پرې

او دېرې خونې يې د روس په وسلو وړانې کړلې

غوربتل يې پټې د وینو څاڅکي کړي په سره جنده کېني

خود قصاب د لمن خاپ هم پټېدی شي کله؟

* * *

ای نړیوالو واورئ!

واورئ !

کيسه اوس خويبه شوه ،

په سپين ميدان کښې د ايمان او د وسلې مقابله توده شوه

يو خواؤ روس ، د روس چچيان ، قوي وسلې ودره

ؤ د پښگونو ضره مار ، د ماشينچېن ټکهار

د الوتکو غوره هاړ

او د بمو کړسهار

را خلاصېدل ، راوړېدل پرېې دفاعه مکت

بل خوا ملت و تش لاسونه

بس خد زاپه ټوپک ، کوتک ودره

خوتښک ايمان او اراده يې وه تر شا ولاپه

مقابله وه دلېد واود کتو په ميدان

ټوپک په ټانک کښې لاره وکړه رانسکورې کې

قوي د سمن داسې ترور شو چې شوکړې کې

شوبلې پرې لکه ترخې مندې

په يوه لځه کښې د لمبو خوراک شوې

پاس پر آسمان شوې الوتکې بنکاره

د ټوپک دزو پرې ترې شوکې

په خو لحو کښې لکه پکې باښې وغورځېدې
خو چې تر زمکه رسېدې، لمبې يې شوې دودونه
په هره برخه کېښې تباه شول دا قوي پوځونه
ملت بری وموند په ټولو زغور و قور

د ايمان زور و

د افغان غيرت و

دا د تاريخ د قهرمان غيرت و

چې هم يې روس، هم يې ددوی نوکران و پرزول

اوس سرو هلی، برو هلی په ځان نه پوهيږي

باور دی ژد به ځوکښي

سور استعمار به هم د تور بڼکېلاک د قېس خوا کښي

د مېړنو په ملک کې ډېر په بې خوندي خېښيږي

او ددې آزاد ملت څلواک ژوندون به بيا پيلېږي

نوای رښتینو!

واقعیینو!

نړیوالو واورئ

دغه پیغام

دا د بري پیغام

دا دواړه خوصیږني ملت د سوېې کیسه
 دا دیوه لوی استخاری قوت د ماتې داستان
 دا ټول مظلوم انسان ته ورسوی!
 او ورته وایې چې ملي اراده نرماتیبې
 ملت په ټولو قوتو بریږي !!

۱۳۵۸/۵/۲۲

عمر

پنځه دیرش کاله مې د ژوند تېر شول د لمر په حساب
 شپږ دېرش کلونو مې وتلي د قمر په حساب
 چې لا ژوندی دی د وطن په سر کېږي نه دی تسلی
 بې فنګه سر زما ونه ب ولی د سر په حساب

۱۳۰۰ هـ، ق د کوچنی اختر د ۱۵مه (۱۳۵۹)

د ایمان سوک

د توره کیسې سر یې د خوږ، د «امیږ» سر یې اوږه کړې
 «بریز نښه» یې کړه زړه چاودې «اندر نښه» زړه یې اوږه کړې
 د افغان دایمان سوک دے پر «باطل» د «حق» گوزار دے
 چې «مسکو» یې غنځانه کړې، پر «برک» یې بل ویر وکړې

۳۶۳/۱۱/۲۶

لورې شملي

قدم - قدم کښې سلسلې دي زلزلې دي راځي
زېږگيه زار ستا حوصلې دي قافلې دي راځي
د افغان همت پامير د هټېټېدلو ننه دی
چې پر هر وخت د دښمنانو پرې حملې دي راځي
د بېرته تڼۍ لاره يې نشته قومستان ته درمي
زموږ وطن ته د خرسانو سرې قتلې دي راځي
د وږني تېلو د هټ د پوره موی بله ساتی
له هرې خوا د توپانو نو سلسلې دي راځي
سر لورې مړې نه دا ملي ژوند پيلا مه ده اشنا
سټاپټي ژوند، د مړينې نوې مرحلې دي راځي
د ککړو خلې دې لور شي، لا دې لور شي پسې
چې پرې رپاندي د غيرت لورې شملي دي راځي

د مجاهد و ماشومانو ترانه

سپېڅلي مسلمان قهرمانان يود وطن !

قربان يود وطن !

قربان يود وطن !

بچيان د لوی افغان يو فدايان يود وطن !

قربان يود وطن !

قربان يود وطن !

* * *

ساترېپ آزادي د خپلو مېتو په همت !

لروملي غيړت !

لروملي غيړت !

په لار د قرباني باندي روان يود وطن !

قربان يود وطن !

قربان يود وطن !

* * *

چنگیز دی، که انگریز دی تسلیم شوی زبون زود!

روس هم روان دی گورتیه!

روس هم روان ری گورتیه!

دخدای په کتک بر په هر میدان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

* * *

د روس ناوې پینې به پکې پر پینې دو هڅکله

ساتر برې په خپله!

ساتو به یې په خپله!

زامن د میرویس خان یو او امان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

* * *

خوشاله به اروا د احمد شاه او د روینان کروا!

هو سا به خوشال خان کروا!

هو سا به خوشال خان کروا!

۶۶۰

د این که ما شو مان سبا حوانان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

۱۳۶۲/۶/۹

پنښ، بازارگر

د ایمان زور

د افغان د ایمان زویدی دی لیدلی

« کمونست » به « کم » و « نیست » شی که خدای کره

د کمون وحشت بر بدتره حی کمون ته

له دې وخت بر « جم نو » نیست « شی که خدای کره!

۱۳۶۱/۷/۲۳

شهادتو!

مهرنیر! قهرمانو! اتلانو!

د وطن د پآلی لاری شهیدانو!

زموږ هر د خپل وطن پر تنگه جنګو!

ستا سولاره خویند کسپې سبازانو

۱۳۵۸/۹/۱۲ ورځک، آبرو، زبیری شهیدان

چېرته ولاړشم؟

لاس مې ترې وحشي قائل ترې په بېرته سپاسي
 د ټول جهان قضاوت داری نه نو چېرته ولاړشم؟
 د حق غاصب به مې د حق غوښتو؟ له جرمه تېرې
 چې د انسان قضاوت داری؟ نه نو چېرته ولاړشم؟
 د امن خوښو امن اوسر له خومې هم ولېدل
 امن و امان قضاوت داری؟ نه نو چېرته ولاړشم؟
 د عالمي ضمير وجدان مې تجربه هم وروړې
 افسوس امان قضاوت داری؟ نه نو چېرته ولاړشم؟
 تکیه په خدای ده، مې دتورې بله لاره نشته
 د هر افغان قضاوت داری نه نو چېرته ولاړشم؟
 د خدای مدد به وي، لوې غرونه، سنگرونه به وي
 د ټینک امان قضاوت داری نه نو چېرته ولاړشم؟
 افغان د مور غېږه کښې پايي، حکه رايي: وي به
 افغانستان قضاوت داری ازه نو چېرته ولاړشم؟

۱۳۶۲ / ۳ / ۲۹

کوټيز، فقير محمد زوی

د تاریخ خبر کون

د ۱۳۵۹ کال د ثور میاشت له روسی وحشی ښکېلاک سره،
 د کابل ښار په واپتون کښې د ځوانانو او پېغلو د روشتنفری پاڅون
 میاشت وه، دوی په تش لاس او مېړانه په رڼا ورځ د روسانو په
 لښکرو راووتل او له روسی ښکېلاکگرو سره لاس او گریوان شول،
 لاندینۍ کیسه ددې میاشتی د پاڅون یوه تاریخي حماسه ده چې د "آسه مایې"
 د تاریخي غره په لمنه کښې د جوی شیر" د ویالې په غاړه پښه شوې
 او د تاریخ پر زړه کښې بدتل خوندي وي او ما د ډېرې لنډې مثنوی په
 کالب کښې نظم کېلده .

یوه کیسه ده حماسه ده
 د افغانی قهرمانی
 را روان و لوی توپان و
 د ځوانانو د پېغلانو
 پوهنتون و په پاڅون و

په کابل کېني — هارول کېني
پورته غبرو دايو خوږو
«مه روسان مشر! مه خلقيان مشر!
روس دې درومي! زمون له سپې!
روس د بنمن دى! روس ميرمن دى!
روس نه غواړو! روس نه غواړو!
آزادى ته! خپلواکي ته!
به رسېږو! نه ستنېږو!»
په دې چيغو په دې کريغو
راتلل بنارته زرننگار ته
خو هجو کړي روس محکوم کړي
دې بللې ته «جوى شير» ته
روس نه تانگونه او پوجونه
ورچمتو کړل سپي پي توکړل
په حوانانو په پېغلانو
ورحمله شوه دربله شوه
دگوليو په بوليو
تويېدونه زلمي نوجونه

خورکسانو   خورخوړانانو
 کړلې منډې   له دې غونډې
 غره ته تلنه   تېښتيدنه
 خو يوې خوالي   قهرمانې
 ورته غبرګې   جوړې خورګې
 «خه کړې؟ تېښتې!»   ځان نه پرېښتې؛
 ژوند خپلواک وې   که بې واک وي -
 نه وړندون نه دې!   مرګ ترې بندې!
 په دې چيغه   په دې تړيغد
 دوی په تېښتند   پرېښوره تېښته
 حمله ور شول   سينه سپر شول
 مردکو ته   ښوېکو ته
 هر ترې مرګ شو   تاريخ غبرګ شو
 دملالې   بې مثالې
 احترام دى   صد سلام دى
 دې ميداننه   دې ايمان ته

د افغانې

قهرمانې

۱۳۶۳/۱۱/۱۵

داستاد پشواک په لیکه:

د حق لمر

بیا، بشر، بی سره شوی جوړې پرې پش، دی
بشر دوستو (۹) او ولی په محشر دی
زیر ویم د بېم په هره خوا کې خور دی
د ویر ساندې دی عالم زیر و زبر دی
په هر گام کې لوی کندی، لوی پانونه
مخ په ویراندې توپانونه دي، خطر دی
مکانی اثر پرې شوی دی د غم سرونو
په کنه و د زمانې موتل سرفردی
پنونه نه خي هسکه غاړه به اوسه پري
زمانه ده، حادثې دي، زمره سر دی
روغ زړه نه دي له دې خاورې نه وتلي
که چنگیز، که هلاکو، که سکندر دی
د انگریز جهانی زود د لته اوبه شو
په زاریو د تزار نوي لښکر دی

سرخرویی تل په وینو د دینمن ده
 د کابل بالاحصار کښې دا اشردی
 که دروس « شاپرک » هرڅو بمباري کړي
 چا وژلی په کولیو د حق لاس دی؟
 شپه او بده، تلریک ده، خو داده یم
 خښ په زړه یې د سپېدو ځلند خنجر دی
 دا منمه شپه او بډیر یې کله کله
 خوشمر نه مری په دې مې هم راوړي
 یخ به تېر شي مخ توری به د سکرووی
 « پایښت بوله استثنی قانون گذری »

۱۳۶۹/۵/۹۹

کوټه

د ځان مرګ

دېرو سرونه دي داؤ کړي دایمان د پاره
 تاسو ایمان کړ تر پښو لاندې د امان د پاره
 ژوندون ایمان او عقیده ده، گټې مرګ دی مرګ دی
 افسوس پخپله غوښتی مرګ تاسې د ځان د پاره

۱۳۶۹/۶/۹۹

دتره کي په ياد

سور تره کي ،

په سره کلي کښې پيدا شو

سره روس ورکړل

ورته سره - سره کتابونه

ترې نه زده يې د سرو وينو توپول کړل

په خپل معنز کښې يې ساتل سره - سره فکرونه

خوچې سرې کودتا ورووست دارک تخت ته

کړل جاري يې ژر - ژر

سره - سره فرمانونه

سور بيرغ ،

سور يې ديرگ ،

سور يې تناب شو

کړل يې خوړند په سينو سره نښانونه

په وطن کښې يې سرې وينې کړې روانې

ټول يې سره کړل که ووکلي ، که بناړونه

هره خوايي سره ورځ راوسته

په خلكو

په افغان باندې يې بل كړه سره اورونه

خوڅې سره بادار يې كتن كې قرباني ته

تربنه پاتې سرې څوكه شوي

سره تختونه

روزي ډېر فشار پرې راووست

خوسره نه شول

د تره كي په سرو وينو بالبنټونه

د «سره عمر» شر مېدلي پای يې «ژپ» ؤ

وو په «سره» نيکري يې جوړ

«ژپ-ژپ» خاپونه

کوټه: ۱۳۶۴/۴/۱۲

د سر سيلوري

زه بې كوره مسافر په كومه ولاړ شم ؟

كادي ددوي هر څوك وپي خپلو كورونو ته

پې د سر سيلوري مې دې پكښې موندلي

زې خوشاله يم يوازې دې دوو شپو ته : ۱۳۶۴/۸/۲۲ پېښور
د دېل يون

غم

زه دځان په غم کښې نه يم ، د جهان په غم کښې نه يم !
 چې له ما مخه کړېز کړي ، د جانان په غم کښې نه يم !
 په دې نه يم چې خه و شول ؟ پر دې نه يم چې خه کړي ؟
 د چوپه غم کښې نه يم ، د توبان په غم کښې نه يم !
 نرمانه شوه ولې ورانه ؟ مکانونه ولې وران شول !
 دنمان په غم کښې نه يم ! د مکان په غم کښې نه يم !
 د قسیر په ځای تخریب دی ، د تجلیل په ځای تعذیب !
 د بدلون په غم کښې نه يم ، د بحران په غم کښې نه يم !
 که د از مکه نسکورېږي ، که آسمان پرې ، را نه پرې
 د زمين په غم کښې نه يم ، د آسمان په غم کښې نه يم !
 که ناپالم که ایتم دی ، نایتروجن که را ور پرې
 د جبران پر غم کښې نه يم ، د درمان پر غم کښې نه يم !
 خبر دې شلېږي دي ، دا کپړي ، پر کله ون پسې نه يم
 دلحن په غم کښې نه يم ، د گریوان په غم کښې نه يم !

۶۳۰

زما سوال ترهٔولو لوپ دی، زما غم ترهٔولو بر دی
د افغان په غم کښي یم، د لبنان په غم کښي نه یم!
زما غم بس هدا غم دی، چې انسان هم چرته شته دی؟
چې الفت او انس یې نه وي، دې حیوان پر غم کښي یریم!

۱۳۶۲/۶/۲۹

پښتور

فلکه!

په خپل وطن کښي د وطن د آبادی په تمه
اوس یې وطنه د وطن په آزادی پسې یم
هضر دی نه کر مه فلکه ان مویبنت خور دې کریم
ستا خوله کښي هم د خپل غلیم په بریادی پسې یم

۱۳۶۲/۳/۵

باجور، ناقي غاښي

ګران

ځان ګران دی خو تر ځانه مې جانان راباندا ګران دی
ثابته مې جهان ته کړه چې ګران راباندي ګران دی
سربدم پرې خو د زړه محبوب مې نه پرېن دمه بل تره
رښتیا راباندي ګران دی، په ایمان راباندي ګران دی
چې کړي مې خاړپوڅي پې په مینه دي په غږ کښي
دامور راباندي ګران، دادامان راباندي ګران دی
زما دتن ذره - ذره يې جوړه ده له خاوري
ذره - ذره دملک تر ټول جهان راباندي ګران دی
جلال د"جلاله" لري، جمال د"افغاني" مې
"کونډي"، که "ننگرهار" دی، که "لهمان" راباندي ګران دی
هر غزجنګي کلا ده، هره تړه يې سنگر دی
"حاجي" دی، که "منگل" دي، که "حدراڼي" راباندي ګران دی
"لوګر" لکه لوی غزتل د دښمن مسخ ته ولاړ دی
"پادخواب" دی، که "سرخاب"، تنګ وایجان راباندي ګران دی

« کابل » چې حال کابل د دښمنانو د غـرور
زورگیر کړي په زارپو دامکان راباندې گران دی
« ماخذ » چې د بړي يې تر آسمانه پورې رسي
یادگار د خپلواکه مې دی « پغان » راباندې گران دی
مغور د ښمن يې خوشحلی مات کړ په مسپرانه
« پنجشیر » راباندې گران دی او « پروان » راباندې گران دی
دښمن چې ورغلی ژوندی نه دی ترې راغلی
سرلوی « کاپيسا » مغور « بامیان » راباندې گران دی
د روس وحشي لښکرې چې د مرګ کډې ترسپاري
« سالنډ » راباندې گران دی او « خجنان » راباندې گران دی
د روس د سرو لښکر و يې مات کړي قطارونه
« دوشي » ، « پلخري » ده ، که « بغلان » راباندې گران دی
« کنډن » رښتیا کډيس دی د دښمن تر د مرګ کڼده
چې نغري دښمنان ، هغه « آبدان » راباندې گران دی
لالونډ د سرو وینو د شهيد يې په خلا دی
چې داسې وینه لال کړي « بدخشان » راباندې گران دی
د « بلخ » په « ذبيحانو » مې تاریخ کړي افتخار
« مزار » د لوی اتل « شیر مردان » راباندې گران دی

«سرپت» بازار يې وران شو خو د بښمن ترې سرپت نشي
 چې روس پکښې قاش، قاش دکا تاشقرغان راباندي گران دي
 د کورن د بښمن سروني يې سم - سم پکښې هوار کړل
 قربان يې له بچونږه «سمنچکان» راباندي گران دي
 هر خورمه که روسان ورباندي بلوسي، سروپي نشي
 چې لوړه غاړه اوسي «چغچران» راباندي گران دي
 چې ساتي خپل وياړونه، د پردوله يرغلسونو
 «فارياب» راباندي گران دي او «جوزجان» راباندي گران دي
 «تخار» دي، که «فرخار» دي، هر يوه د دلتقار دي
 چې هسکه غاړه ژوند کړي «شبورخان» راباندي گران دي
 چې کندي يې شوې دکې په روسي تانک او عسکرو
 «سبزک» راباندي گران دي او «لامان» راباندي گران دي
 لوی واپت په رڼا ورځ کښې سره د بښمن ترسورتور کړي
 د بښمن ترې ميدان نرښي وپلای، ميدان «راباندي گران دي
 له اور يې کړې ورپکې، پر د بښمن خپلې تروپکې
 «ونځي»، «خوان»، «تنگي»، «شينز»، «زخان» راباندي گران دي
 «غزني» که «قره باغ» دي که «شلگر» دي، که غرق دي
 هر يوه قوي منگر د قهرمان راباندي گران دي

زډگر نه رستم دې رالری شوي په زانگور کښې
 «زابل» ستاهر زوی، هر قهرمان راباندي گران دی
 روزگار چې پکښې تل په مېرغون دی د دښنه و
 پرې ویاړم، پرې ناز پر مه، «روزگان» راباندي گران دی
 «قنداره» ستا د قندو زهر خمبلي دي روسانو
 «زوپ» نبار دی، زوپ سنګر دی د ایمان راباندي گران دی
 «هیلند» د ملي هیلو او ملي پوځ «لښکر گاه» دی
 که «کرشک» دی، که «نیمروز» دی، که «سیستان» راباندي گران دی
 «فراه» کښې د پردیو د فرحت لارې بسندیري
 «شینلو نده» چې پکښې روس دی سرگردان راباندي گران دی
 زار بېرم د «هرات» له قهرمانو توریالیو
 دښمن تیري چې ورنگې امان راباندي گران دی
 چې هر تېری شنلیري، پکې هر زور او به کیري
 وطن د مېرغونو افغانستان راباندي گران دی
 الحاد او گمراهی یې خپلي ابدی دي
 دا خوب ملک د سپڅلي مسلمان راباندي گران دی
 چې ټول سنګر - سنګر دی او سرخسرویه دی پروینو
 وطن د ننګ غنرت او د ایمان راباندي گران دی

چا ويا اچي وطن وړان دي او وړانو پرڅخه خوندي؟
 ويران دي وي، ويران دي وي، ويران راباندي گران دي
 چې نړاوښته، زوړ او وړو او حوان يې ټول جهاد دي
 دانزمت، دانسل قهرمان راباندي گران دي
 په نړه يې سر او کړ او پر نړه دسمن ولي
 « شهيد » راباندي گران دي، غاڼي، حوان راباندي گران دي
 چې لار کوي، روس پر الوتکو او ټينکو کښي
 د حق دمردکيو توند باران راباندي گران دي
 داسره خونړي وځ يې نور پر سترگو ليدی نښم
 افغان حکه کومه چې افغان راباندي گران دي
 غافل وم په وصال کښي د خپل گران اشناله قدده
 د وصل ترخوبونه تر مخ بجران راباندي گران دي
 « رفيعه » چې په درد کښي د وطن دي قلم خوځي
 د تاهره انشاء او هر بيان راباندي گران دي

۱۳۶۲/۱۲/۱۹

ترور شعر

د حالاتو په دُرشل کښي مې فيسارانو
 نن د اشعر زماني هسي ترور دي. ۱۳۶۳/۵/۱۰

يوليک

ديوبيل آشنا په نوم

فلک څنگه مهربان شونه پوهېږم؟
چې د بيل آشنا له ياده بيا خبرېږم؟
نوی کين يې تری مهر کينې دی نغښتی؟
که رښتيا يې نن د ناز غېږې ته لورېږم!
ما ويل دواړه به تر مرگه سره مله وو
چې هر بيل يې هر شونډی يې شرمېږم
شکر دای چې د لیک لاره شوه خلاصه
خپل لیکونه رالېږه خپل درد لېږم!
هيوادې يار لږ وو څنگه؟ حال يې څه و؟
له پېچلانه خبر نه يېمه خو وېږم!
د ژوندون د سختو لارو پر سر فرکې
څر به کيږي، څر به کيږي، څه به کيږم؟
اوسنکو ژاړې چې له سترگو را جلا شوي
زما کال د پېلتون و مشولا خنډيږم!

چار بېته

په وینو زنگ افغانستان دی

په هر یو کور کېنې دي ویرونه

هغه ودان وطن اوس وړان دی

دي پرې راغلي توپانونه

# # #

داد غوايه له بغاوت ته په وطن جوړې غلبې شوي

د سرو روسانو له وحشته بلي په هره خواله کې شوي

د کمونيزم په لغته ټولې دېرې موادې شوي

ورکړه د نياو او عدل پته چې سرې لښکري راخوږ شوي

په وطن کې چور او تالان دی

وېرې بې سرونده او مالونه

په وینو زنگ افغانستان دی

په هر یو کور کېنې دي ویرونه

# # #

سرې خواره پرې راخواره دي جنت نظير وطن وړانېرې

هره خواپلي دي، سپاره دي خرمسان په وينونه مړپري
 وطنداران خواره واره دي هره خواکښې دي بارپري
 پاتې پراته په تناره دي نمرودي اوردي پري بلپري

په هره خواکښې بمباران دي
 دي د زنگير وياوازانونه
 په وينو زنگ افغانستان دي
 په هر يو کور کښې دي ويرونه

* * *

د کور پر خای يې نصيب گوښو دکمونستو په وعدو کښې
 هر چاته خپل وطن سوراوښو وسول د ظلم په لښو کښې
 وحشت په هره خواکښې خوږ آرام شو وړک کليو بنارو کښې
 له ورانې خالي پورته شوږو آرو په تنو غلبو کښې؛

« دابشر درست دی؟ دا انسان دی

چې بلوي په موبن اور وښه؛
 په وينو زنگ افغانستان دی
 په هر يو کور کښې دي ويرونه

* * *

خوپاڅېدلي شان ليمان دي په کاميابي مواعتمادی

چې جهادي سنگرو دان دي آزادېدونکي موهېواد دی
 په غزا بوخت مو چې غازیان دي آخر راتلونکی عدل و داددی
 په وینورنلېک مو شهیدان دي د سرخرویی د زیری یاددی

د سبا ستوری مور و بنان دی

«رفعه این کر دی غمرونه

په وینورنلېک افغانستان دی

په هر یو کور کې دی ویرونه

سنبله ۱۳۶۴ هـ، ش

د ننګ تاریخ

ستا پر مخ چې را خورې شوی د شهید د وینو پرې

سرخرویی دی کړه حاصله، ای د لوړو غزونو پرې

کتابه ده د مېراني، د شهید په وینولیک ده

تر ابده ژوندی ساته، داد ننګ د تاریخ کرې

۱۳۶۹ پیړۍ منظور عام پر لیر

سوې مسرى

په وطن كېني د وحشت لړې خورې شوې
كنډو وازې كړلې خولې سرې خورې شوې
پسرلې چې به غاښور سرې كولې
هغه د بښتې په سرو وينو باندي سرې شوې
چې درنې وي، چې تودې وي، تاليدلې
هادېرې او س سرتړ پاڼه هډېرې شوې
چې بناډې چې آبادې ته مولرې
ځوانيمرگې د عمرو - عمرو اسرې شوې
ځوانان ولاړل د وحشت تركومي تېر شول
رانه لوټې موملي پانگې او پاسرې شوې
اوبنكې وركې شوې د وينو په سيلاب كېني
په سرو وينو باندي سرې سوې مسرې شوې

د نیل پر غاړه (بکرنش النيل)

زه د نیل پر غاړه ناست يم!

نیل روان دی!

نیل روان دی!

ورو - ورواخلي قدمونه!

د هدف په لور يې يون دی!

را روان دی له پرونده

د سبا غېږ يې ته رسي!

* * *

زه د نیل پر غاړه ناست يم

چوپړې - چوپړې يې چې دي

خو په تنو اشارو کې

راټه سپړي ډېر رازونه

کوي تېر حکايتونه

راټه ياد کړي تېر وختونه

۲۴۲

راته سپري تاريخونه

* * *

زه دنيل پر غاړه ناست يم!

راياديري هغه وږجې!

چې دنيل چوپو خپوږبه

تېرولې دنيل ناوې

او حسينې بې نغږې

دا دنيل غوښتنه نه وه

داهوس دها پاچاؤ

چې بې نجري خوسولې، غرقولې

د وحشي شلوت تسكين بې پرې کولو

* * *

زه دنيل پر غاړه ناست يم!

خپې چوپې - چوپې درومي

اشارو کبې راته وايي:

«خه شول هغه هوسونه؟»

بې جليه شهوتونه؟

زه شاهديسر!

۶۶۳

دوی پناه شول

او دنیل حسینې ناوې

بیا پر امن اوسېدلې

نه چا ماته راوستلې!

نه اوبو کېنې ډوبېدلې!

***

زه دنیل پر غاړه ناست یم

زمانه وهي خرخونه

راته بنکاري تېر فلمونه،

د فرعون شاهي تخت دی

حان ته خدای د خلکو وایي

کړي چپه - چپه حکمونه

په تړلو - په وژلو

د مظلومو انسانانو

نه سر پړي، نه مې پړي!

***

زه دنیل پر غاړه ناست یم!

نیل روان لکه پروڼ دی

۲۴۴

او په یون کښې راته وایي:
ه ها فرعون دلته گوري؟
ها خدايي مقام يې کوم دی؟
زما غږه کښې زبون دی!
خورجولی مادی بېرته
دی عبرت دتاریخونو!

* * *

زه د نیل پر غاړه ناست یم
په زاړه فلم کښې کورم
مصر دك له شر او شور دی
د زرگونو عالمونو په منځ - منځ کښې
بنايسته یوسف خرڅیږي
په پیسو او په مالونو
هر یو نیسي یې له لاسه
خواري دا ښکلی غلام کړي!
د انسان مقام بدنام کړي!

* * *

زه د نیل پر غاړه ناست یم!

۲۴۵

فلم خرڅ خوري را تاوېږي!
بنايسته يوسف ښکارېږي!
غلامي يې شاتر کړې
د شاهي پر پالنکې ناست دی
او د نياؤ دور چلېږي!
د انسان سوداوي نشته
وږور په وږور باندي نانېږي!
***

زه د نيل پر غاړه ناست يم!
راته کړي حکايتونه،
راته کړي اشارتونه،
د قتل په ژبه وايي:
ډېر زور کړي دي ماليدي
چې زما پښتو لوبې دي
له غروره ډک سرونه
په دې کاڼو دوږېدي:
زه د نيل پر غاړه ناست يم
او د نيل له حاله واييم:

۲۴۶

فرعونان تل نسکور پېرې
حق باطل باندې بر پېرې
نور زیاتی نه پاتې کېږي
بې له خدایه! مصنوعي خدایان غرقېږي!
*-**

نو:

زه د نیل پر غاړه ناست یم
په د اړ منډه لهجه ولیم:
چې ای د عصر فرعونانو!
ای وحشي ښکېلاکگرانو!
ای د روس وحشي لښکرو!
نور راغلو هغه وخت دی
چې په لاره د فرعون به روانېږئ!
او د مرګ په وړو نیل به ور ټکېږئ!
دا به کېږي، دا به کېږي
که څه او که خوښېږئ!
*-**

زه د نیل پر غاړه ناست یم!

زه دنیل په ژبه وایم؛
د افغان اولس د قهر رو دنیل به
غرفوي د تزارکي فرعون لښکري
دا آزاد وطن به بېرته آزاد بېري
د افغان مؤمن اولس به
خپلي خوښې ته رسېري
د هدف رڼه منزل ته
به سمېري هسکه غاړه!
زه دنیل پر غاړه ناست يم
نیل روان دی
نیل روان دی
ورو - ورو اخلي قدمونه!

۱۳۶۵/۹/۹

۱۹۸۶/۱۱/۳۰

مصر، قاهره

د راډيو تلویزیون ودانې

دنیل پر غاړه

د وحشت غېږ

سرې - سرې اوبنکې چې تويېږي مې گريوان ته
خډبه وځنېږي د ميني گلستان ته؟
نه يوازې گل په سوي ، بلبل په سوي شو
يوه چاره په کار ده دې سوي خزان. ته
د وحشت په خوره غېږه گڼې شلم پروت دی
حيرانېږم د شام قرن انسان ته
ميته نشته ، ميني سرې دي په سرووينو
ته لا اوس هم انسان وايي دې حيوان ته؟
يو ويشتمې پېړۍ ته چې رابريږي
څوک به پاتې وي چې ويې غواړي ځان ته؟

۱۳۶۶/۸/۸

پېښور

۲۲۵

د چريټکو دمې کېدو په ارتباط خرقطعي :

خوس مرگي

خوس مرگي ده په روسيه کېنې لگېدلي
لوی خوسان يې سر په سر مري، کال په کال مري
عجيبه ده ټول زړه چاودي ځي له تنحته
د افغان د ارادې په پاڅه ډال مري

۱۳۶۳/۱۲/۹۰

د اقتدار جنک

اورو! «يو» کله يې «بل» مشر مردار دی
چې گوبنه شي وږسې يې دمړک وار دی
کو د تا د کمونيزم هم اسرار وي
په مسکو کېنې رول جنک د اقتدار دی

۱۳۶۳/۱۲/۹۱

٢٥٠
٢٤٩

زورين

چرينگو ۽ اندروپ گورتہ لب ٻولي
اقتدار دگي جي، بي بي ۽ ريتلي
خونوپين بي لکه مبه رانسکور کي
گريه چف لکه گريه ۽ ورته علي

١٣٦٤/١٢/٢١

* * *

بريف يي چي مردار شو کاري زارشو
اندروپ يي له يوف سره گوزار شو
چرينگو که هرڇو وچرپده وخت تهرؤ
گريه چوف يو چوپ پري وکي پر قرار شو

١٣٦٤/١٢/٢١

امتحان

که هر خرمي دافغان قصه اوږده شوه
دښنه! ستا هر هداشان قصه اوږده شوه
پروادارمې نه د مال او نه د سر يې
اوس چې ماته د تاوان قصه اوږده شوه
نوحه! کڅ ته مې د امن بېرېد باسه
چې پر مادي سره توپان قصه اوږده شوه
مکله وينې مې له اوښکو سره درومي
د بمرنو د باران قصه اوږده شوه
د بيزو زويه! د سره سحر په لوري
عرق خون دې شو کلوان قصه اوږده شوه
د روسي ښکېلاک قصه مې هم کړه ختمه
که زما د امتحان قصه اوږده شوه
د خوابه اشنا وصال به مې لا خون وي
که هر خرمي د هيران قصه اوږده شوه
اورې پرې کړ د عصر په ديوانو
د ريفع که د ديوان قصه اوږده شوه

د خوشال بابا په ليکه،

د خوشال بابا په مزار

که ته نه وای دې خپرغره تر به راتلل څوک
په حضور به دې داهسي ژپېدل څوک
ستا کشش، ستا جذبه، ستا مقناطيس دي
گڼه زه څوک، دې لوړځای ته رسېدل څوک؟
هغه دردچې تا درلود ما سره هم شته
بشکلاک يو دی، گڼه روس څوک دی، مغلو څوک
بيا نا امله خپل له بله سره مل شو
گڼه مېنه د افغان څوک وه او بل څوک؟
د نفاق دردچې تاليد لا دوا نه دی
ځکه زه څوک يم او حوان پاتې کېدل څوک؟
ته ترې لارې جانکوېې، زه اکوېې ته
که بخت بل نه وي نوموړې څوک وو او تلل څوک؟
ستاله لاسه اوس زما لاس ته رسېږي
په دې شان دې کړي د تلک توره تېرل څوک

۶۵۲

ناچنځله اجازه رفيع تر وركـ سه
گڼه نه خوك، دې مقام تر اخل خوك؟

۱۳۶۳/۱/۶۱

مقابله

په نړه ، پر غيرت، پر سپين ميدان مقابله ده
روانده په وطن كښې دافغان مقابله ده
يو لود تر دي قاسكونه، الوتكي او بمونه
بل خوا دارادې او د ايمان مقابله ده

۱۳۶۱/۷/۱۸

ټپي غاښول

په وطن كښې اوس - اوس هم لاله غوړې پرې
خوله لاسه د وحشت ژر ټپي كيږي
لايې داغ د سوي زړه بنودلی نه وي
چې په غيږه د بيديا كښې وښيي

۱۳۶۳/۱۲/۶۱

۲۵۴

د بلخ د نامتو قوماندان ذبيح الله په شهادت

د دین د پاره ، د حق په لوري
د وطن لار کښې لارې فدا شوي
ستا قرباني که الله قبوله
ذبيح الله وي ، ذبيح الله شوي

۱۳۶۳/۱۱/۱۶

پېښور

فردوس

چې محروم نشم محشر کښې له فردوسه
ځان ساتمه پېښور کښې له فردوسه*
شيخ به ناست وي انتظار به د قيامت کا
شهيد حظ مومي سنگر کښې له فردوسه

۱۳۶۳/۱۰/۱۸

* فردوس پر پېښور کښې د يوې سينما نوم دی .

د خوشال بابا په ليکه ۱

منظوم ليک

ياره څه به درته کښمه ، په څه باب کښم ؟
زه به تا وته د هجر کوم عذاب کښم ؟
د « هجرت » او د « هجران » غمو بيتاب کړم
نوبه څنگه دا بيان پر آب و تاب کښم ؟
د دوستانو دښمني درته بيان کړم ؟
که دوستي د دښمنانو په کتاب کښم ؟
له هر لوري مې زړه خوړپن حال مې خراب دی
درتر څه به ددې خپل خاطر خراب کښم ؟
نه وم پوه نه به هيواد ، نه هيواد وال وي
اچې به دا دغم بيلترن په پنجاب کښم ؟

پنجاب دريل بيون

۱۳۶۶/۸/۲۶

د سلطان محمود غزنوي د مزار د وړانولو په ویر کېږي؛

لوی فاتح

هاغه لوی محمود چې مات یې سومات* کې
د منات، لات او غزی* ورو یې میرات کې
کمونسترد هندوانو خوبند نلې ته
د مغه فاتح گنبد په بمومات کې

۱۳۶۳/۱۲/۲۱

درونه عمر

یو څلویښت کلونه د ژوندون راباندې تېر شول
بقل په غم و تېر شول، وړخ په وړخ غمونه تېر شول
سور و حشت دروس چې په وطن کې زموږ پل شو
دا داسې دروند غم و چې پرې تېر غمونه هېر شول

۱۳۶۴/۹/۲۰

* سومات د هند د مشهور بټ نوم دی .

* لات، منات او غزی د جاهلیت په دوره کې په کمیه شریفه کې ایښودل

شوي مشهور بټان دی .

د بښمن

په خوله يې مسوله ده، په زړه کې يې د سر د بښمن دي
د باطل مرسته کښې، د حق د حق سنجگر د بښمن دي
بشر- بشر وايي جهان يې ټول له شره پک دي
بشر يې سره کړي سر بښتيا چې د بشر د بښمن دي
مخ تې يې تندر راوړي دا د بښکلا لوپت ماران
هغوی چې غواړي سوږ سحر د خلتد ملر د بښمن دي
د کمونيزم د رژيم، رژيم دي وينې خوړل
دا رژيمونه انسانيت ته سراسر د بښمن دي
که کمونيزم گورئ ورثئ د خپبر نه هاخوا
هر د حيوان، هر د نبات، د سم او غر د بښمن دي

په شيندې نډ كښې دروي الوتكو
ديو حيايي سوځولو د عمليا تو ياد

قول وطن مې يې شوياره كړې په چين
بيا يې تخم پكې وکاره د مـين
ما يې هم مېلې لکه مېرې قرباني كړې
گوندي خـه يې شي ادا د دوستي دين

۱۳۶۴/۴/۲۰

پښين

پر لیبیا تېرى

ظلم دی یو ، وحشت دی یو او بمباري یوه ده
که په پولینډ ، په فلسطین ، یا په لبنان کېرى
بنسکلاک : سور ، تور ، بشر دښمن او بشر دوست ندری
تېرى تېرى دی په لیبیا ، که په افغان کېري

۶۵/۱/۲۷

پنجاب

د ميني بقاء

دا د نيا ټوله زماني ، پر دنيا کي چي تاو وينم
له دنيا مې چي ته خپل شي ، بيا نو څله دنيا وينم
څه عجه زمانه شوه ، ټول کارونه به بل پر شول
له پردي هم ستم وينم ، له آشنا هم جفا وينم
لا قيام د قيامت نه دی ؟ چي نفسي نفسي نفسي شوه
دي چاغ شوي يې نفسونه که امي که ملا وينم
زه پر پشانو پر پشانو کړي ، ستا په مينه يې راټول کړم
ځان له مانه چي ټول نه کړي ، ټولېده مې د ساو وينم
لاس مې پر پرېده دنړه سره ، ستا دنړه د سزد پاسه
چي دې زړه هره درزا کي ، زه د ميني بقاء وينم
جمعيت که رانه ټول دی ، ټول په يوه سيل خواره شي
رفيع ځکه په دې ټول کي ځان يې ياره تنها وينم

يو هدف

چې د باران يوه رڼه او بڼه يې ترخوې نرو شي
په سمندر کې مړ غلره شي صدف د پاره
توټې - توټې زړه به راټول کړم کړاټول شي يو
دغه بې نظمه تنظيميونه يو هدف د پاره

۱۳۶۳/۹/۲۸

د روس بهی

د افغان ديورانيمو دنه دوك و
چې راپورته شوي په كيف كيني له بهی نه
دا نهي كله هضمېري، بشكاري داسې
چې روسيه به كاندي وركه له نهي نه

۱۳۶۵/۶/۱۰

نوی سا

زمانا رام زهنگی له دېرو اندېښنو ویده شي
لکه ماشوم چې بي له مورې په سلاگو ویده شي
د وطن خاورې ستا گردونه مې راغځه دسترگو
لېچن به محکمه بي له دې پستو رنجو ویده شي
د آرزو وکانو په مقفل کښې به خوب شخړې آشنا
په دې بسترچې وغزېږي په عمر ویده شي
رقيبې عزم يې يوه نوې غونډې سا اخلي
ستړې که هرڅو په درنو- درنو خوبو ویده شي
د خيال د نيا يې د عمرو- عمرو ننگوته اخلي
چې د غزل پر رنگين ټال کښې په جوفو ویده شي

۲۹۲

د زړه قصه

زما د زړه قصه د زړه پشخوونو واوره آشنا
د سر غونډونو کله - کله سرسري اوري
مامعنوي ماته ورکړې خپل مادي د بنمن ته
خلک به محض د میدان لري بري اوري

۱۳۶۳/۷/۱۶

د زړه کور

زړه مې وپروکي دی خودومره لوی دی
د هر مظلوم غم ځاییدی شي پکې
هر یو ظالم ته د نفرت مېنه ده
هر یو جابر تلعین کېدی شي پکې

کوټه: ۱۳۶۳/۶/۷

د بهار په لوري

د زړه گي سستې مې کړې شولې د يار په لوري
د يار په لوري د آشنا غوندي د يار په لوري
د ننګ او ننگ ولتن ويسته هومره نري د آشنا
خپل قدمونه چستوه د افتخار په لوري
د حق قصه راته اوږده شوه د منصور تر دره
حکله يې ډاره ودر روان يمه د دار په لوري
زه باوري يم چې سيلی به مدام نه لگېږي
د اخزانو نه به مې درومي د بهار په لوري

۱۳۶۶/۱۰/۲۲

يوه لنډی

پسرلی بيا پر وطن راغی
گلان راغی خو شهيدان خاورو ته ځينه

۱۳۶۶/۱۲/۶

اصلي رنگ

کمونیزم لفاظی ده، فریبکاری ده
خو زموږ ملک کېې ښکاره په اصلي رنگ شو
پورښ وکاندي پر خلکو اعلان مارش کا
جومات «رنگ» کړي په راپړو کېې وايي «رنگ» شو

۱۳۶۳/۳/۲۵

دار

څنگه ښه بېلتون دی تر وصالته لا خوبلت لري
هرڅه ته چې ديد کومه ديدار شي د آشنا
زه هغه منصوريم دخدای نصرېې ملگري دی
دار ته چې مې بوزې راته دار شي د آشنا

۱۳۶۴/۷/۲۵

د افغان فخر

د افغان فخر په هغوننگيالو دی
چې نه پار لری له بند او نه له داره
داسې فخر د افغان له پاره عار دی
مفتخر چې وي دروس له افتخاره

۱۳۶۵/۳/۱۰

نوبتار د موټر یون

یارمې مار شو له بناماره سره مل شو
له بې سره استعمار سره مل شو
افغان خرنګه شي فخر پرې کسولی
چې دروس له استعمار سره مل شو

۱۳۶۵/۳/۱۰

اکرم، د موټر یون

فاصله

پرون خبر به ژ هغه کته بدله
اون خبره بدلېږي کته يې يوه ده
نور بڼکپلاک په سره بڼکپلاک دی بدل شوی
دپرون اودن دغه فاصله ده

۱۳۶۵/۳/۱۰

خبرآباد، دموکریون

ولایت

پرون ورور ژ د بېرک خون يې نه دی
هی توبه د سیاست له احوته
چې الهام ورته رادرومي له مسکو
اوس اگاه شوم د ولي له ولايته

۱۳۶۵/۳/۱۰

لهک، دموکریون

رشته

چې شپېته کاله پخوانې سرې جامې وې
ماويل دايې نښانه دقربالمنې ده
خوچې نن دروس پر سره بېرغ نازينې
ښکاري داسې چې رشته يې پخوانې ده

۱۳۶۵/۳/۱۰

اټک

دروس بار

مفتخر چې دروسانو پر دوستۍ وې
کله ودروي يو او کله بل خسر
خودا خسه وې دروس بار زمکې تڼه چې
نجيب راوې اولرې کا، کارمل خسر

۱۳۶۵/۳/۱۰

اټک ، دموټريون

ابدي مينه

مسخره مې کړې نوري يــــا رانې
چې مې ووي ستادمينې تــــرا رانې
ابدي مې کړه وطنه دتا مينهــــه
زما غزشي وژلې ز مــــانې

۱۳۶۴/۳/۲۳

کوټه

هېواده!

که گرانه گرانه! گرانه هيواده
فارغ مې مه کړې داستاله يياده
يم راوتلی ددی له پان
چې دې آزاد کړم له استبداده

۱۳۶۵/۳/۱۶

پنجاب، گجرات، دریل یون

مرام

په حای کښې کښناستل او یوه لحظه غافلېدل
لوی جرم یې گڼي چې څوک قیام لري په منع کېږي
په دار باندې زنګل لکه په ټال باندې زنګل دي
هنوی ته چې هدف لري ، مرام لري په منع کېږي

۱۳۶۴/۴/۶

د سپیدو خنجر

ظاهري زخمې نشته خو په زړه کې ویني ډنډ دي
نه پوهېږم څه راپېښ شول داد سترګو په ټکر کېږي
په سحر کېږي نه سناکارسېري ، په غزمه کېږي نه وینم
چې لیدلې مې کوم نور دی ، د سپیدو پر سپین خنجر کېږي

۱۳۶۴/۱۱/۲۲

لفظي بشر دوستان

چې کورونه وداغوي د کارگرانو
 چې کښتونه سوځوي د بزگرانو
 چې مالونه لوپتوي د زيار کښانانو
 چې سرينه غوڅوي د ماشومانو
 چې وژل کاندې، د بنحو بون اگانو
 چې کړي قتل د مظلومو افغانانو

دغه کار دی د لفظي بشر دوستانو

تف لعنت په کمونيزم، په روسانو

حرارتونه

له موب-گان" وپي خرخوي پرې خپل خرخون
 راگوي "بم" وداغوي هر پرې کورونه
 دادوستي ده؟ داودوي؟ برابري ده ؟
 چې بدل شي پر دې راز حرارتونه

د پټرواک پټرواک

چې مین په ملي واک، په ملي خټاک دی
چې دینمن د هر بشکېلاک، د هر زبېښاک دی
که هر خورتی لری څی بیا را غبرگین یی
د اولس غونډ خلاصوی داسی پټرواک دی

۱۳۶۵/۴/۲۸

آسیا

په افغان او په لبنان کښې کربلا ده
په ایران عراق نازله لوبلا ده
د انسان د ککړو دانی دل کپړی
آسیا حکه سرگردانه ده، آسیا ده

۱۳۶۵/۱۱/۲۱

۲۷۲

قدمونه

ناشنا لوري ته راغلم د آشنا په قدمون
پلونه مې بيا کښول د بابا په قدمون
يوسف پاچا د حسن دى د ناز په نيلی سپور مې
په مخ کښي يې ښکار پرې زليخا په قدمون
کتول د گدايي يې پوهې شري خودک خوښ مې
مجنون ښکاري چې پروت دى د ليلا په قدمون
تازه يې قرباني د امامانو کره دنيا کښي
روان افغانستان د کربلا په قدمون

۱۳۶۳/۹/۱۶

اټلاف

يو هدف ته مو وحدت و اتحاد شو
اتحاد د اختلاف پدلودي درومي
هې افسوس دى طلايي وخت مو تلف شو
اټلاف اوپر د اټلاف پلوري درومي

۱۳۶۵/۴/۵

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**